

استرالیا که همچون جزیره‌ای بزرگ در اقیانوسیه و در نیمکره جنوبی واقع شده، از نظر زمین‌شناسی کهن‌ترین خشکی جهان به شمار می‌آید. این سرزمین میان طول جغرافیایی ۱۱۳ درجه و ۹ دقیقه تا ۱۵۳ درجه و ۳۹ دقیقه خاوری، و عرض جغرافیایی ۱۰ درجه و ۴۱ دقیقه تا ۲۳ درجه و ۳۹ دقیقه جنوبی جای داشته و اقیانوس آرام جنوبی را از اقیانوس هند جدا می‌سازد. درازای سرزمین اصلی از شمال به جنوب ۳۱۳۴ کیلومتر و پهنای آن از خاور به باختر ۳۷۸۲ کیلومتر است. این کشور ۷۶۹۲۳۰۰ کیلومتر مربع (۲۹۶۹۲۲۸ میل مربع) وسعت داشته، و تقریباً برابر با خاک کشور آمریکا (به استثنای آلاسکا و هاوایی)، و حدود ۲۵ برابر سرزمین بریتانیا و ایرلند، و حدود دو برابر هند و پاکستان، و بیش از ۴/۶ برابر خاک ایران می‌باشد.

استرالیا در دو سوی مدار رأس‌الجدی قرار گرفته و چهل درصد سرزمین آن در شمال این مدار می‌باشد. خط ساحلی استرالیا بالغ بر ۳۶۷۳۵ کیلومتر است. فلات قاره این کشور در شمال تا پاپوا^۱ در گینه نو، و در جنوب تا جزیره تاسمانی^۲ ادامه داشته و پهنای آن ۳۰ تا بیش از ۲۴۰ کیلومتر است. در کرانه خاوری این کشور تپه‌های دریایی که گریت باریر ریف^۳ نامیده می‌شوند،

1. Papua

2. Tasmania

3. Great Barrier Reef

به طول دو هزار کیلومتر از نزدیکی مریبورو^۱ در ایالت کوینزلند تا خلیج پاپوا در شمال ادامه داشته و این رشته تپه‌های دریایی حدود ۲۰۷ هزار کیلومتر مربع وسعت داشته و یکی از مهمترین زیستمان و زیستگاه دریایی متشکل از جزیره‌ها و تپه‌های مرجانی گوناگون می‌باشد که بسیاری از گونه‌های آبزیان کمیاب را در خود جای داده است.

گرداگرد استرالیا را آب فرا گرفته است: دریای ارافورا^۲ و دریای تیمور^۳ در شمال، دریای مرجان^۴ در شمال خاوری، دریای تاسمان^۵ و اقیانوس آرام جنوبی در خاور آن، اقیانوس هند در باختر و جنوب باختری و اقیانوس منجمد جنوبی در جنوب آن می‌باشد. از نظر پستی و بلندی، استرالیا مسطح‌ترین قاره جهان به شمار می‌آید، زیرا با توجه به اینکه میانگین ارتفاع در سطح جهانی هفتصد متر است، میانگین ارتفاع در این کشور به حدود ۳۰۰ متر می‌رسد.

مهمترین رودخانه‌های این کشور عبارتند از: ۱. مورای^۶ که بزرگترین رودخانه بوده و با شعبه‌های آن و رودخانه‌های کوچکی که به آن می‌ریزند حدود ۱۰۶۳۰۰۰ کیلومتر مربع از سرزمینهای کم ارتفاع را سیراب می‌کند. به روی این رودخانه سد بزرگی ساخته شده که افزون بر آبیاری و آبرسانی بخشی از برق کشور را نیز تولید می‌کند، ۲. رود دارلینگ که در شمال ایالت ویز جنوبی نو^۷ و جنوب خاوری ایالت کوینزلند^۸ جریان دارد؛ ۳. رود فیلندرز^۹ در شمال کوینزلند و رود مارچیسون^{۱۰} در ایالت استرالیای باختری. مهمترین دریاچه‌های آن عبارت‌اند از: دریاچه اریه^{۱۱}، دریاچه فروم^{۱۲} و دریاچه تورنز^{۱۳} در ایالت استرالیای جنوبی و دریاچه گاردنر^{۱۴} به وسعت ۱۸۴۰ میل مربع. بیشتر دریاچه‌های این کشور جنبه فصلی دارند.

1. Maryborough

2. Arafura Sea

3. Timor Sea

4. Coral Sea

5. Tasman Sea

6. Murray R.

7. New South Wales

8. Queensland

9. Flinders R.

10. Murchison

11. Eyre Lake

12. From L.

13. Torrens L.

14. Gaurdner

جغرافیای طبیعی و اوضاع اقلیمی / ۳

استرالیا از شش ایالت و دو سرزمین تشکیل شده است:

۱. ویلز جنوبی نو^۱ که مرکز آن سیدنی^۲ بوده، ۳۰۹۵۰۰ میل مربع وسعت و بیش از پنج میلیون و هفتصد هزار نفر جمعیت دارد.
۲. کوینزلند^۳ که مرکز آن بریسیبن^۴ می باشد، ۶۶۶۹۹۰ میل مربع وسعت و دو میلیون و هفتصد و پنجاه هزار نفر جمعیت دارد.
۳. استرالیای جنوبی^۵ که مرکز آن آدلاید^۶ است. وسعت آن ۳۷۹۹۰۰ میل مربع و جمعیت آن بیش از یک میلیون و چهارصد هزار نفر است.
۴. تاسمانیا^۷ که جزیره ای است در جنوب خاوری سرزمین اصلی واقع شده و مرکز آن هوبارت^۸ می باشد؛ این ایالت ۲۶۲۰۰ میل مربع وسعت و بیش از ۲۷۳ هزار نفر جمعیت دارد.
۵. ویکتوریا^۹ که مرکز آن ملبورن^{۱۰} است، و ۸۷۹۰۰ میل مربع وسعت و بیش از چهار میلیون و دویست و شصت هزار نفر جمعیت دارد.
۶. استرالیای باختری^{۱۱} که مرکز آن پرت^{۱۲} می باشد. این ایالت ۹۷۵۱۰۰ میل مربع وسعت و حدود یک میلیون و پانصد و پنجاه هزار نفر جمعیت دارد.
۷. سرزمین شمالی^{۱۳} که مرکز آن داروین^{۱۴} است. ۵۱۹۸۰۰ میل مربع وسعت و ۱۵۶ هزار نفر جمعیت دارد.
۸. منطقه پایتخت استرالیا (کانبرا) دارای ۹۰۰ میل مربع وسعت می باشد.

---

1. New South Wales

2. Sydney

3. Queensland

4. Brisbane

5. South Australia

6. Adelaide

7. Tasmania

8. Hobart

9. Victoria

10. Melbourne

11. Western Australia

12. Perth

13. Northern Territory

14. Darwin

پایتخت استرالیا شهر کانبرا^۱ است که برپایه آمار سال ۱۹۸۵ جمعیت آن بیش از ۲۷۳ هزار نفر بوده است، و در بخش جنوب باختری این کشور و در میان ایالت ویلز جنوبی نو قرار دارد، ولی پایتخت و حومه آن ۲۴۰۰ کیلومتر وسعت دارد، از ایالت‌های دیگر جدا و مستقل بوده و منطقه پایتخت استرالیا^۲ نامیده می‌شود. شهرها و بندرهای مهم این کشور عبارت‌اند از: سیدنی که جمعیت آن بالغ بر سه میلیون و چهارصد هزار تن است. سیدنی بزرگترین شهر و بندر استرالیا و مرکز امور مالی و خبرگزاریها، و قدیمی‌ترین شهر این کشور است که در کنار اقیانوس آرام قرار دارد. ملبورن با جمعیتی بالغ بر سه میلیون، مرکز صنایع (غذایی، نفت و پالایشگاه، کشتی‌سازی) می‌باشد. پرت که بیش از یک میلیون جمعیت دارد؛ بندر مهم استرالیا در کنار اقیانوس هند بوده و صنایع گوناگون از جمله صنایع غذایی در آن تأسیس شده‌اند. بریسبن با جمعیتی بالغ بر یک میلیون و یکصد و شصت هزار نفر. داروین در شمال استرالیا است که دامپروری و صنایع مربوط به آن رونق یافته است.

آب و هوا

استرالیا که در میان دریاها و اقیانوسها جای گرفته و مدار رأس‌الجدی از بخش میانی آن می‌گذرد، رویهمرفته این سرزمین چندان مرتفع نمی‌باشد، دارای آب‌وهوایی گرمسیری در بخشهای شمالی (یعنی چهل درصد ایالت استرالیای باختری، هشتاد درصد ایالت سرزمین شمالی، بیش از پنجاه درصد ایالت کوینزلند)، و آب و هوایی معتدل در بخشهای جنوبی (یعنی ایالت‌های ویلز جنوبی‌نو، ویکتوریا، استرالیای جنوبی، و تاسمانیا) می‌باشد. از نظر رطوبت هوا، استرالیا، با اینکه گرداگرد آن را دریاها و اقیانوسها فراگرفته‌اند، خشک‌ترین قاره جهان بوده ولی در هیچ جای آن هوای بشدت گرم یا بشدت سرد یافت نمی‌شود. سردترین منطقه‌های استرالیا در بخشهای کوهستانی و فلات تاسمانیا و نیز در گوشه

1. Canberra

2. Australian Capital Territory

جنوب خاوری سرزمین اصلی قرار دارند، که برفگیر بوده و در زمستان دمای هوا به زیر صفر می‌رسد. میانگین درجه‌های دمای هوا گوناگون بوده و از ۲۷ درجه سانتی‌گراد در بخشهای شمالی کشور تا ۱۳ درجه در جنوب تفاوت دارد. چون استرالیا در نیمکره جنوبی واقع شده و بخشهای جنوبی آن به قطب جنوب نزدیکترند، میانگین دمای هوا در بخشهای جنوبی آن پایین‌تر است. هنگامی که ماههای ژانویه - مارس در نیمکره شمالی زمستان است، نیمکره جنوبی و از جمله استرالیا فصل تابستان را می‌گذرانند. میانگین بارندگی در استرالیا ۴۶۵ میلیمتر در سال است که در مقایسه با رقم ۶۹۰ برای آفریقا، ۶۰۰ برای آسیا، ۶۴۰ برای اروپا، ۶۶۰ برای آمریکای شمالی و ۱۶۳۰ برای آمریکای جنوبی، کمترین میزان بارندگی سالانه را نمایان می‌سازد؛ و به همین دلیل آن را خشکترین قاره مسکون^۱ جهان به شمار آورده‌اند. میانگین بارندگی سالانه در همه جای سرزمین پهناور استرالیا یکسان نبوده و از ۱۵۰ میلیمتر در بخشهای مرکزی تا ۲۰۰۰ میلیمتر در چند نقطه کوچک استوایی شمال سرزمین اصلی و رشته کوههای باختری جزیره تاسمانی متفاوت است.

رودها و چشمه‌سارهای دائمی اندکی در بخشهای داخلی و مرکزی استرالیا یافت می‌شوند. رودخانه مورای و شعبه‌های فرعی آن - رودهای دارلینگ، مارامیدچی^۲، لاخلان^۳، گولبرن^۴ و چند رود فرعی و کوچک دیگر، بزرگترین و مهمترین شبکه آبی کشور را تشکیل می‌دهند. حدود هشتاد درصد زمینهای آبیاری شده کشاورزی استرالیا در این حوزه قرار دارند. البته با اینکه مورای بزرگترین رودخانه این کشور است؛ ولی در سطح جهانی رودخانه‌ای کوچک به شمار می‌آید، زیرا آب جاری سالانه آن ۲۲۷۰۰ میلیون متر مکعب تخمین زده می‌شود، که در مقایسه با ۵۸۴۰ هزار میلیون متر مکعب آمازون، ۱۳۲۵ هزار میلیون متر مکعب رودخانه کنگو،

۱. یادآور می‌شود که قاره قطب جنوب (جنوبگان) مسکون نمی‌باشد و جز چند گروه پژوهشی از کشورهای مهم جهان، هیچ انسانی در آنجا زندگی نمی‌کند. جنوبگان کمترین میزان بارندگی را دریافت می‌دارد.

2. Murrumbidgee

3. Lachlan

4. Goulburn

۱۰۸۸ هزار میلیون متر مکعب رود یانگتسه، ۵۹۹ هزار میلیون متر مکعب براهماپوترا، و ۵۶۸ هزار میلیون متر مکعب رود میسیسیپی (می سی سی پی) ناچیز است.

آبهای زیرزمینی با کیفیت و اندازه‌های گوناگون در همه جای کشور یافت می‌شوند، ولی مهمترین منابع آب زیرزمینی در کوینزلند و ویلز جنوبی‌نوار قرار دارند. مهمترین مصرف‌کننده آب، بخش کشاورزی است که حدود ۷۴ درصد آبهای روزمینی و زیرزمینی سالانه برای آبیاری؛ و هشت درصد این آبها برای تأمین آب آشامیدنی ساکنان محل و دامها به کار می‌روند. همچنین ۱۸ درصد آبهای مزبور مصرف شهری و صنعتی دارند.

از آنجا که استرالیا، سده‌ها بود که در انزوا قرار داشته و از دیگر قاره‌های زمین دور بوده است برخی از گیاهان و جانوران ویژه‌ای در آن پدید آمده‌اند که در جاهای دیگر یافت نمی‌شوند. البته پس از رخنه اروپاییان به این سرزمین، چهره آن از نظر گیاهان و جانوران (اهلی) دگرگون شد؛ ولی همچنان بسیاری از گیاهان و جانوران بومی آن پابرجا ماندند.

استرالیا در بخشهای ساحلی دارای جنگلهای پوشیده از درختان و بوته‌های بومی است. این کشور دارای ۵۵۰ گونه اکالیپتوس صمغ‌دار بوده که در کوهستانها تا به دشتهای خشک آن یافت می‌شوند. همچنین ششصدگونه آکاسیا دارد.

از شگفتیهای این سرزمین همزیستی درختان جنگلهای بارانی با درختان سخت چوب جنگلی است. در این سرزمین جانورانی بومی زندگی می‌کنند که در هیچ جای دیگر جهان یافت نشده‌اند. حدود نیمی از جانوران آن را کیسه‌داران مانند کانگرو تشکیل می‌دهند. حدود ۲۳۰ گونه جانور بومی پستاندار، ۲۳۰ تا ۲۴۰ گونه سوسمارسانان، ۱۴۰ گونه مار، دو گونه تمساح، ده تا ۱۲ گونه لاک‌پشت آب شیرین و پنج گونه سنگ پشت دریایی در این سرزمین یافت شده‌اند.

استرالیا دارای ۷۰۰ گونه پرند است که ۵۳۰ گونه آنها کاملاً بومی هستند.

این سرزمین با اینکه بیشترین وزنه اقتصادی بر پایه کشاورزی و دامداری استوار است، ولی به دور از دشواریهای زیست محیطی نیست. از اینرو در سالهای اخیر کوششهای فزاینده‌ای

در راه حل مسئله کیفیت آب و بهبود آن صورت گرفته، که بویژه این تلاش در دره مورای نمایان‌تر بوده است. خاکهای استرالیا هم از نظر کیفیت و هم از دیدگاه نوع بسیار متنوع هستند، که در اکثر زمینهای این کشور بازدهی خاک پایین می‌باشد، و نیاز فراوانی به کودهای فسفاتی، ازتی و سولفوری دارند. پژوهشهای چهاردهه اخیر نشان داده‌اند که کودهای شیمیایی می‌توانند به مقدار فراوانی کمبود توان بازدهی خاک را جبران کنند. حدود هفتاد درصد زمینهای کشور کویری و یا کم‌بازده هستند. هفده درصد سرزمین استرالیا که همچون کمربندی در خاور و شمال آن قرار گرفته از بازدهی کشاورزی و گله‌داری خوبی برخوردار است. سیزده درصد بقیه از بازدهی کمتری برخوردار بوده، و تقریباً همه جنگلهای کشور در این قسمت قرار گرفته‌اند. استرالیا یکی از کشورهایی است که با دشواری چرای بیش از اندازه روبه‌رو بوده و بویژه در سالهای اخیر دولت اقدام‌هایی را برای جلوگیری از فرسایش خاک ناشی از چرای بی‌رویه به اجرا گذاشته است.

همه ایالت‌های استرالیا دارای ترتیباتی برای حفظ محیط زیست هستند که بایستی در هرگونه تصمیم‌گیری در زمینه‌های گوناگون اقتصادی، اجتماعی و سیاسی مورد توجه قرار گیرند. دولت فدرال مقررات ریختن پسماندهای صنعتی و زباله در دریا را برپایه کنوانسیون لندن تعیین و به اجرا درمی‌آورد. همچنین دولت فدرال با همکاری مقامهای ایالتی برنامه بهبود کیفیت هوا را در سطح ملی به اجرا گذاشته، و در این زمینه به بررسی، دریافت اطلاعات و تحلیلگری داده‌ها می‌پردازد. از سال ۱۹۸۶ نیز مقرراتی به اجرا درآمد که برپایه آن اتومبیل‌های تازه ساخته شده، می‌بایستی با بنزین بدون سرب اُکتان ۹۱/۵ کار کنند. نخستین پارک ملی استرالیا به وسعت ۷۲۸۴ هکتار در سال ۱۸۷۹ در جنوب سیدنی تأسیس شد. این پارک دومین پارک در نوع خود در جهان بود. هم‌اکنون استرالیا دارای بیش از دو هزار پارک ملی، پارک حفاظت شده، منطقه حفاظت شده و محل امنی برای حیات وحش و پارک ملی دریایی است. مسئولیت نگهداری و حمایت از جانوران وحشی بومی به عهده دولتهای ایالتی و ناحیه‌ای است. دولت فدرال تنها مسئول حمایت از جانوران وحشی بومی در منطقه‌های فدرال و پیمانها و

کنوانسیونهای مربوط به حمایت از طبیعت و حیات وحش است. قانون حمایت از حیات وحش مورخ ۱۹۸۲ مقرراتی درباره حمایت از کانگرو و بهره‌برداری و صادرات از فراورده‌های آن دارد. در سال ۱۹۸۱ نیز قانونی در جهت حمایت از نهنگ، دولفین و گراز دریایی در محدوده دویست میلی منطقه ماهیگیری استرالیا و فراسوی آن وضع شد. سازمان گیاهان و جانوران استرالیا^۱ همه بررسی‌ها و منابع زیستی استرالیا را انجام می‌دهد، که شامل شناخت، ثبت و گردآوری گونه‌ها و نمونه‌های جانوری و گیاهی بومی این سرزمین است.

---

1. The Bureau of Flora and Fauna

جمعیت کشور، ترکیب و پراکندگی آن

جمعیت استرالیا در دسامبر ۱۹۸۴ بالغ بر ۱۵۶۴۸۹۰۰ نفر بوده که نسبت به سال ۱۹۴۵ دو برابر شده است. برپایه آخرین آماری که در میانه سال ۱۹۸۸ گرفته شده، جمعیت کل کشور ۱۶۵۳۱۹۰۰ نفر، یعنی ۲/۲ نفر در هر کیلومتر مربع است. این رقم یکی از پایین ترین میزان تراکم جمعیت در جهان می باشد. استرالیا را از نظر جمعیتی می توان به سه بخش تقسیم کرد: یک بخش تقریباً غیرمسکونی، یک بخش با اسکان پراکنده، و بخشی دیگر نسبتاً پرجمعیت است. عامل اصلی افزایش جمعیت برنامه گسترده مهاجرتی این کشور بوده است. از هر چهار نفر استرالیایی، یکی در خارج از این کشور چشم به جهان گشوده است. از هر پنج استرالیایی یکنفر، پدر و یا مادرش در خارج از کشور به دنیا آمده است. استرالیا یکی از شهرگراترین کشورهای جهان است؛ زیرا در حدود ۶۴ درصد از جمعیت آن در پایتخت، شهرهای بزرگ و مرکز ایالتها زندگی می کنند، و کمتر از ۱۵ درصد در منطقه های روستایی به سر می برند. تراکم جمعیت در بخش خاوری (و بویژه جنوب خاوری) استرالیا است. یک سوم جمعیت کشور در ایالت ویلز جنوبی نو و یک چهارم دیگر در ویکتوریا به سر می برند. سرزمینهای گسترده ای - به ویژه در بخشهای میانی کشور - وجود دارند که مساعد برای زیست

انسان نیستند، و در نتیجه میانگین جمعیت، دو نفر در هر کیلومتر مربع است. در استرالیا میزان رشد جمعیت به دو عامل بستگی دارد: الف) عامل زایش؛ ب) عامل مهاجرت. میانگین نرخ رشد جمعیت در سال دودرصد است و طبق آمار ۱۹۸۱ بومیان استرالیا چهل و یک هزار نفر بوده‌اند.

نمودار ۱

ایالتها و سرزمینهای استرالیا

نام ایالت یا سرزمین	وسعت به کیلومتر مربع	۳۰ ژوئن ۱۹۸۸		۳۰ ژوئن ۱۹۸۹	
		تراکم	جمعیت	تراکم	جمعیت
ویلز جنوبی نو	۸۰۱/۶۰۰	۷/۱	۵/۷۰۱/۵۲۵	۷/۲	۵/۷۶۱/۹۱۹
ویکتوریا	۲۲۷/۶۰۰	۱۸/۷	۴/۲۶۱/۹۴۵	۱۹	۴/۳۱۵/۱۷۰
کوینزلند	۱/۷۲۷/۲۰۰	۱/۶	۲/۷۴۳/۷۶۵	۱/۶	۲/۸۳۰/۱۹۸
استرالیای جنوبی	۹۸۴/۰۰۰	۱/۴	۱/۴۰۸/۲۵۵	۱/۴	۱/۴۲۳/۳۳۷
استرالیای باختری	۲/۵۲۵/۵۰۰	۰/۶	۱/۵۴۴/۸۰۶	۰/۶	۱/۵۹۱/۰۷۷
تاسمانیا	۶۷/۸۰۰	۶/۶	۴۴۸/۴۵۷	۶/۷	۴۵۰/۹۵۶
سرزمین شمالی	۱/۳۴۶/۲۰۰	۰/۱	۱۵۵/۸۶۶	۰/۱	۱۵۶/۱۴۷
منطقه پایتخت	۲/۴۰۰	۱۱۴	۲۷۳/۵۳۴	۱۱۵/۸	۲۷۷/۹۲۶
جمع	۷/۶۸۲/۳۰۰	۲/۲	۱۶/۵۳۸/۱۵۳	۲/۲	۱۶/۸۰۶/۷۳۰

عامل مهاجرت از نخستین روزهای استقرار اروپاییان در این سرزمین، برای رشد و توسعه آن اهمیت اساسی داشته، و این کشور پیوسته درصدد جلب مهاجران - بویژه از اروپا - بوده است.

نمودار ۲

آمار مهاجرت‌های دائمی و درازمدت

۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	
			ورود به استرالیا:
۱۰۳/۸۱۰	۹۷/۵۰۰	۸۳/۴۹۰	مرد
۱۰۰/۶۵۰	۸۸/۸۹۰	۷۹/۷۶۰	زن
۲۰۴/۴۶۰	۱۸۶/۴۰۰	۱۶۳/۲۶۰	جمع
			خروج از استرالیا:
۴۹/۹۸۰	۴۸/۷۲۰	۴۹/۲۶۰	مرد
۴۵/۳۴۰	۴۳/۷۵۰	۴۵/۹۹۰	زن
۹۵/۳۲۰	۹۲/۴۷۰	۹۵/۲۵۰	جمع
۱۰۹/۱۴۰	۹۳/۹۳۰	۶۸/۰۱۰	افزایش خالص

از زمان جنگ جهانی دوم تا به امروز حدود چهار میلیون مهاجر از ۱۲۰ کشور جهان در استرالیا اقامت گزیده‌اند. بریتانیا همچنان بزرگترین منبع مهاجرت نیروی انسانی به استرالیا می‌باشد. منابع دیگر مهاجرت، آسیا، (بقیه) اروپا و اقیانوسیه است. بسیاری از مهاجران آسیایی پناهندگان هندوچینی هستند.

سیاست مهاجرتی استرالیا بر تبعیض استوار است و بیشتر مهاجرانی را می‌پذیرند که یا دارای سرمایه بوده و یا تخصص و مهارت کاری و یا کیفیتی که مورد نظر این کشور است، برخوردار باشند، و یا اینکه خویشاوندانی در استرالیا داشته باشند. شماری را هم به عنوان پناهنده می‌پذیرد. استرالیا تنها در سال ۸۴-۱۹۸۳ تعداد ۱۴۷۶۹ تن از جمله ۱۰۹۰۹ نفر آسیایی را پناه داده است. دولت برنامه‌های آموزش زبان انگلیسی و آموزشهای کاری رایگان را برای مهاجران و پناهندگان فراهم می‌آورد، و برنامه و خدمات دیگری را برای تسهیل اسکان آنها

در اختیار می‌نهد. شهروندی استرالیا از سه راه به دست می‌آید: ۱. تولد در استرالیا؛ ۲. تولد در خارج از استرالیا در صورتی که پدر یا مادر استرالیایی باشد؛ و ۳. کسب تابعیت. قانون تابعیت استرالیا مورخ ۱۹۴۸ از ۲۶ ژانویه ۱۹۴۹ به اجرا گذاشته شده است.

شهروندان کشورهای دیگر که دارای پروانه اقامت دائم در استرالیا باشند، می‌توانند پس از دو سال اقامت در این کشور به شرط دانستن زبان انگلیسی در سطح پایه و آشنایی به مسئولیتها و حقوق شهروندی، و رفتار شایسته به تابعیت این کشور درآیند.

سابقه تاریخی تشکیل جمعیت و نژادها

تا پیش از دستیابی اروپاییان به استرالیا، تنها ساکنان آن، مردمانی با پوست تیره بودند که همچنان در اقتصاد نوسنگی (شکار و گردآوری خوراک) به سر می‌بردند، که امروزه آسترالوید^۱ نامیده می‌شوند. به گمان دانشمندان، بومیان مزبور حدود دوازده هزار سال پیش از جزیره‌های جنوب خاوری آسیا به این سرزمین راه یافته‌اند. البته برخی از دانشمندان نژادشناس می‌گویند که ورود بومیان به این سرزمین، حدود چهل هزار سال پیش صورت گرفته است.

پیشینه تاریخی تلاش برای دستیابی به سرزمینهای ناشناخته در جنوب خاوری آسیا و نیز اقیانوسیه به هزاره نخست پس از میلاد باز می‌گردد. در این دوره هندیهای بودایی و هندو ساکن شبه جزیره دکن اقدام به دستیابی و استعمار جزیره‌های اندونزی و فراتراز آنها را برای به دست آوردن طلا، ادویه و گسترش دین و کیش خود کردند و تا جزیره لومبوک^۲ هم پیش رفتند، ولی پیشرفت آنها به دلیل لشکرکشی مسلمانان به هند در سده پانزده میلادی و درهم شکستن توان و موقعیت هندوها در اندونزی در سده‌های پانزدهم و شانزدهم میلادی متوقف شد. مهاجرنشینی در جزیره‌های این منطقه نیز از سوی چینی‌ها در سده نهم میلادی آغاز شد،

1. Australoid

2. Lombok

و بازرگانان چینی در اوایل سده پانزدهم با سوماترا، جاوه، تیمور و ماکاسار^۱ در سلبز^۲ دادوستد می‌کردند؛ و این بازرگانان به دنبال جستجوی کالاهای مورد نیاز خود، قایقهای بسیار بزرگ ماهیگیری «بوگی‌ها»^۳ در نزدیکی ماکاسار را تا به کرانه‌های شمال استرالیا هم گسیل داشتند.

در سال ۱۴۳۲ در نتیجه دگرگونی در حکومت پکن و روی کار آمدن گروهی که با بازرگانی خارجی مخالف بودند جلوی پیشرفت چینی‌ها به دریاهای جنوب گرفته شد.

بازرگانان مسلمان از کرانه باختری هند و بازرگانان ایرانی مستقر در بندر هرمز با جنوب خاوری آسیا تا جزایر ملوک دادوستد داشتند، و امکان پیشروی آنها به سوی جنوب و سرزمینی که امروزه استرالیا نامیده می‌شود، وجود داشت، ولی با دستیابی اروپاییان به کرانه‌های هند و خلیج فارس، پیشرفت آنها نیز در سده شانزدهم متوقف شد.

بهبود و پیشرفت در کشتی‌سازی و ابزارهای کشتیرانی و موقعیت‌شناسی دریایی در پایان سده پانزدهم در اروپا سبب شد که اروپاییان با توجه به داستانهای ساخته و پرداخته درباره فراسوی جنوب خاوری آسیا، به منظور دستیابی به مواد مورد نیاز و در پشت نقاب گسترش مسیحیت به این سرزمین‌ها روی آورند.

از سال ۱۵۱۵ تا ۱۶۰۷ مسیحیان کاتولیک، کنجکاوانه به دنبال جزیره‌های افسانه‌ای طلا در جنوب یا خاور جاوه پرداختند؛ و برپایه ادعای آنها تا استرالیا هم رسیده‌اند. ولی از سده هفدهم میلادی پرتغالیها به اکتشاف در این منطقه بزرگ پرداختند و سرانجام هلندیها در نیمه نخست سده هفدهم به دو جزیره کوچک واقع در خاور خلیج بزرگ استرالیا دست یافتند. پس از آن ابل تاسمان^۴ هلندی جزیره‌ای را که امروزه تاسمانیا نامیده می‌شود و دو جزیره زلندنو را کشف کرد، و سپس هلندیها از دماغه یورک کرانه‌های خاوری استرالیا را مورد بررسی قرار دادند.

1. Macassar

2. Celebes

3. Bugis

4. Abel Tasman

سرانجام، کاپیتان کوک^۱ انگلیسی در آوریل ۱۷۷۰ در خلیج باتنی^۲ در نزدیکی سیدنی (امروزی) پیاده شد، و تا سال ۱۷۸۶ یک مستعمره به نام ویلز جنوبی نو در استرالیا پدید آمد، و نخستین مهاجران انگلیسی در ۲۶ ژانویه ۱۷۸۸ در پورت جکسون (که امروزه سیدنی نامیده می‌شود) جایگزین شدند، و هم اکنون این روز را روز ملی استرالیا قلمداد کرده و جشن می‌گیرند. گمان می‌رود که شمار بومیان استرالیا در آغاز دستیابی اروپاییان به این سرزمین سیصد هزار نفر بوده، ولی از آن زمان به بعد پیوسته شمار بومیان این سرزمین کاهش یافته، تا جایی که در سال ۱۹۶۳ جمعیت بومیان را یکصد و شصت هزار نفر تخمین زده، و برپایه آمار ۱۹۸۱ شمار بومیان چهل و یک هزار تن بوده است. از دهه ۱۹۷۰ دولت فدرال استرالیا، حمایت از بومیان را عهده‌دار شد و برپایه قانون مصوب ۱۹۷۶ حقوق مالکیت زمین بومیان (به استثنای منابع زیرزمینی آنها) به رسمیت شناخته شد. در سال ۱۸۳۰ بیش از نود درصد جمعیت ویلز جنوبی نو و تاسمانیا را یا محکومان، یا محکومان پیشین و یا بستگان محکومان قضایی تشکیل می‌دادند. در سال ۱۸۴۰ گسیل محکومان به ویلز جنوبی نو ممنوع شد، و جمعیت به یکصد و نود هزار نفر رسید، و در نتیجه مهاجرنشینهای اروپایی رونق گرفته و روبه افزایش نهاده و دامنه جامعه‌های مهاجرنشین تا سیصد کیلومتری سیدنی رسید، و مهاجرنشینهایی نیز در کوینزلند، ویکتوریا و استرالیای باختری پدیدار شدند؛ همچنین بریتانیا، استرالیای جنوبی را نیز به مستعمره‌های خود افزود. بیشتر مهاجران افراد ماهر پروتستان مذهب انگلیس و اسکاتلند بودند که در کنار محکومان پیشین و کارگران ایرلندی به کار پرداختند. از آن پس تا به امروز پیوسته مهاجران کشورهای گوناگون اروپایی (بویژه بریتانیا) و درصد بسیار کمتری از کشورهای آسیایی به این سرزمین مهاجرت کرده‌اند، ولی بافت جمعیتی استرالیا، اساساً برپایه بریتانیاییهای انگلیسی زبان استوار بوده است.

1. Cook

2. Botany

زبان و خط

زبان رسمی کشور زبان انگلیسی با گویش استرالیایی است که برخی از واژه‌های بومیان استرالیا در آن وارد شده است. مهاجران غیرانگلیسی زبان (مانند: ایتالیاییها، یونانیها، صربها، مالتها که پس از بریتانیاییها بیشترین مهاجران را تشکیل می‌دهند، و نیز نژادهای گوناگون آسیایی) در رابطه با همدیگر به زبان خود سخن می‌گویند، ولی به هر روی زبان انگلیسی زبان رابط با دیگران می‌باشد. خط استرالیا، همان خط رایج انگلیسی است.

باتوجه به اینکه استرالیا در دو حوزه مهم جهان یعنی حوزه اقیانوس آرام و حوزه اقیانوس هند جای دارد و نزدیکی آن به کشورهای مهم خاوری آسیا و نیز کشورهای جزیره‌ای اقیانوس آرام که در دو سه دهه اخیر به استقلال رسیده‌اند؛ و با توجه به گستره و انزوای سرزمینی این کشور از دیگر قاره‌های مهم جهان، از اهمیت استراتژیکی فراوانی برخوردار است. این کشور در دوران جنگ سرد به دلیل ویژگیهای سرزمینی خود از اهمیت استراتژیکی افزونتری برخوردار بود؛ ولی با فروپاشی شوروی و کمونیسم در اروپای خاوری و پایان جنگ سرد از اهمیت استراتژیکی استرالیا - همانند شماری دیگر از کشورها که به دلیل جنگ سرد و رقابت نظامی دو ابرقدرت آمریکا و شوروی در آن زمان اهمیت یافته بودند - کاسته شد. ولی این کاهش اهمیت استراتژیکی نه تنها نتیجه‌ای منفی برای این کشور و جهان دربر نداشته، بلکه سودمندیهای مثبتی را به ویژه در زمینه‌های اقتصادی و امنیت بین‌المللی، بارور ساخته است. از زمان جنگ جهانی دوم که استرالیا در سال ۱۹۳۹ به آلمان و در سال ۱۹۴۱ به ژاپن اعلان جنگ داد، و دولت انگلیس و بویژه آمریکا بهترین بهره‌برداریهای نظامی را از موقعیت استراتژیکی این کشور برای پیشبرد هدفهای جنگی خود در جنوب خاوری آسیا (بویژه سنگاپور، مالاکا و فیلیپین) کردند، این کشور به گونه‌ای جدی وارد معادله‌های استراتژیکی و نظامی جهان شد.

پس از پایان جنگ جهانی دوم و شکست آلمان و ژاپن، به دلیل اینکه قدرت جهانی

بریتانیا کاهش فراوان یافت، و دو ابرقدرت بزرگ پا به صحنه بازیهای سیاسی و استراتژیکی جهان نهادند، از توان نفوذ بریتانیا در استرالیا کاسته شد و آمریکا نقش برتر را در این کشور به عهده گرفت. آغاز جنگ سرد، پیروزی کمونیستها در چین در سال ۱۹۴۹، جنگ کره و سپس جنگ ویتنام، بیش از پیش بر اهمیت و موقعیت استراتژیکی استرالیا (در حوزه اقیانوس آرام) برای بلوک غرب به رهبری آمریکا افزودند.

با آغاز جنگ سرد و پیشروی کمونیستها در بخش باختری حوزه اقیانوس آرام، ورود جنگ‌افزارهای هسته‌ای و موشکهای دوربرد در معادله‌های نظامی، آمریکا با توجه به وسعت و انزوای سرزمین پهناور استرالیا از دیگر قاره‌ها و نداشتن مرزهای مشترک زمینی با کشورهای دیگر، از این موقعیت استراتژیکی بی‌مانند بهره‌برداری کرد. استرالیا که از زمان استقلال خود، پیوسته در جرگه غرب بود، با مشارکت آمریکا و زلاندنو، در سال ۱۹۵۲ پیمان دفاعی آنزوس را تشکیل داد؛ و به این ترتیب آمریکا تسهیلات نظامی مهمی در این کشور به دست آورده، و نیز سه پایگاه مهم نظامی نورت وست کیپ^۱ واقع در ایالت باختری استرالیا و پایگاههای پاین‌گپ^۲ و نارونگار^۳ را هم مورد بهره‌برداری نظامی و استراتژیکی قرار داد.

از آنجا که استرالیا سرزمینی پهناور و از نظر صنعتی در شمار کشورهای پیشرفته جای دارد، و با توجه به اینکه میان دو اقیانوس مهم «هند» و «آرام» و در نیمکره جنوبی قرار گرفته از اهمیت استراتژیکی فراوانی برخوردار است. هیچ کشوری هرچند هم نیروی زمینی آن توانمند باشد نمی‌تواند استرالیا را مورد تهدید زمینی و تجاوز قرار دهد، مگر آنکه دارای نیروی دریایی بزرگ و مجهز باشد. به سخنی گزیده‌تر استرالیا دارای یک بعد استراتژیکی - نظامی ویژه است که تنها می‌توان آن را در چارچوب و معادله نیروی دریایی بازگو کرد. ولی امکانات و جمعیت اندک آن، استرالیا را از نظر نظامی به صورت قدرت درجه سوم درآورده است.

موقعیت سرزمینی، گستردگی، منابع کانی پُرمایه و ارزشمند از نظر استراتژیکی، کشاورزی و دامداری همگی این توان را به استرالیا داده که به صورت یک کشور توانمند درآید.

1. North West Cape

2. Pine Gap

3. Nurrungar

تا پیش از ورود اروپاییان به استرالیا، مردمان بومی این سرزمین از آیین دیرینه و بدوی خود پیروی می‌کردند، ولی امروزه برخی از این بومیان به مسیحیت گرویده‌اند. مسیحیت را اروپاییان به استرالیا آوردند، و با آغاز مهاجرت به این سرزمین فرقه‌های گوناگون مسیحیت، در آنجا به فعالیت پرداختند. در سده بیستم با مهاجرت شمار اندکی از آسیایی‌ها از چین، آسیای جنوب خاوری، هند و خاورمیانه آیین بودایی، اسلام، یهودی و فرقه‌های دیگر نیز به آن راه یافتند. سیاست دینی و نفوذ آیین‌های دینی گوناگون در اوضاع سیاسی و فرهنگی جامعه: برپایه قانون اساسی استرالیا، دین و مذهب آزاد بوده و هر کس می‌تواند آیینهای ویژه دینی خود را آزادانه پیگیری کند. در این کشور دولت از دین جدا می‌باشد. قانون اساسی این کشور گویای آن است که دولت نمی‌تواند هیچگونه قانونی به سود یک مذهب معین یا تحمیل یک آیین دینی معین وضع کند، یا اینکه مذهب معینی را ممنوع سازد. همچنین برپایه قانون اساسی دولت نمی‌تواند شرط دینی یا مذهبی برای ورود افراد به سازمانهای حکومتی و اداری قائل شود.

تشکیلات دینی و پیروان مذبههای مختلف: از آنجا که جامعه و حکومت استرالیا ماهیتی غیرمذهبی دارد، و دین جدا از حکومت به کار خود ادامه می‌دهد، نفوذ و اهمیت دین روزبروز در جامعه کمتر می‌شود، به گونه‌ای که هر روز مردم شاهد از رونق افتادن کلیساها هستند.

تعدادی مدرسه که با روشهای امروزی آموزشی تدریس می‌کنند، و از سوی فرقه‌های مختلف مسیحیت اداره می‌شوند، در استرالیا دائر می‌باشند، که از کمکهای مالی دولت نیز برخوردارند. طی سفری که پاپ رهبر کاتولیکهای جهان در اواخر سال ۱۹۸۶ به استرالیا داشت، خطر کاهش تدریجی دین را در جامعه ابراز کرده و از همگان خواست که به دین روی آورند.

تشکیلات و فعالیتهای مذهبی فرقه‌های گوناگون مسیحیت در کلیساها و نیز مدرسه‌های کاتولیک تمرکز یافته، و کلیساها از نفوذ فراوانی در این کشور برخوردارند؛ تا جایی که برخی از این فرقه‌های کلیسایی به امور دادوستد و کالاهای بازرگانی و صنعتی نیز می‌پردازند؛ به طوری که اکثریت سهام کارخانه‌های بزرگ آبجوسازی استرالیا در اختیار کلیساهاست؛ و همین شرکتهای متعلق به کلیساها بودند که هزینه‌های سفر پاپ ژان پل دوم را در سال ۱۹۸۶ پرداخت کردند.

درصد اندکی از جمعیت استرالیا نیز شامل مسلمانان از مذهب‌های گوناگون بوده که از کشورهای مختلف به آنجا مهاجرت کرده‌اند، ولی این گروهها با اینکه دارای چندین مسجد هستند، هیچگونه هماهنگی و یگانگی میان آنها وجود ندارد. البته فرقه‌های گوناگون مسیحیت نیز هر کدام راه خود را می‌رود. دیگر اقلیت‌های دینی بویژه یهودیان و پیروان فرقه ضاله بهائیت، به رغم پایین بودن شمار پیروانشان، از نفوذ و قدرت نسبی در جامعه برخوردار هستند.

برپایه آمار سال ۱۹۸۶ که پاسخ به آن جنبه اجباری نداشت، جمعیت استرالیا از نظر دینی چنین بوده است: مسیحیان ۷۳ درصد، که عبارت می‌باشند از: ۲۶٪ کاتولیک، ۲۳/۹٪ انگلیکن، یونایتینگ ۷/۶٪، پرسبیتترین ۳/۶٪، ارتدوکس ۲/۷٪، باپتیست ۱/۳٪، لوتران ۱/۳٪، کلیسای مسیح ۰/۶٪.

فرهنگ استرالیا بازتابی است از چگونگی ساختار جمعیتی و وضعیت طبیعی و جغرافیایی آن، که فرهنگ و روال زندگی بریتانیایی در آن نقشی مسلط دارد. از ویژگیهای مهم استرالیا گوناگونی جمعیت در نتیجه مهاجرت از کشورهای مختلف جهان می باشد. تا پایان جنگ جهانی دوم، تقریباً همه مهاجران بریتانیایی بودند. پس از جنگ جهانی دوم، دولت استرالیا به لحاظ نیاز شدید به نیروی انسانی مهاجرت از دیگر کشورهای اروپایی را نیز آغاز و توسعه داد. هم اکنون استرالیا دارای مهاجرانی است که از یکصد کشور مختلف جهان به این سرزمین آمده اند.

مهمترین کشورهای مهاجرفرست به استرالیا، پس از بریتانیا، عبارت اند از: ایتالیا، یونان، یوگسلاوی (سابق) و مالت. طی جنگ جهانی دوم شماری از یهودیان نیز برای فرار از چنگ نازیها به استرالیا مهاجرت کردند و امروزه با وجودی که یک جمعیت پنجاه هزار نفری را در استرالیا تشکیل می دهند، نفوذ و قدرت فراوانی را در امور بازرگانی و رسانه های همگانی کشور به دست آورده اند.

برپایه آمار سال ۱۹۸۱ شمار بومیان استرالیایی و شمار بومیان جزیره‌های تنگه تورز^۱ که در استرالیا به سر می‌برند ۱۵۹۸۹۷ هزار نفر - یعنی ۱/۱ درصد کل جمعیت استرالیا - بوده است.

حدود نیمی از بومیان در شهرهای بزرگ و کوچک زندگی می‌کنند، و روال زندگی اروپایی را در پیش گرفته‌اند. برخی از آنها هم هنوز در ناحیه‌های دورافتاده، به سر برده و روال زندگی سنتی و قبیله‌ای را ترجیح می‌دهند.

با اینکه طی دو سه دهه اخیر با اجرای برنامه‌های کمک به بومیان، در وضع زندگی آنان بهبودهایی نمایان شده است، ولی هنوز هم بومیان از سطح سواد پایین، کمبود بهداشت و تندرستی، و مسکن نامناسب و نرخ بالای بیکاری رنج می‌برند.

دولت استرالیا خود را متعهد به ایجاد خودگردانی بومیان و مشاوره با آنها می‌داند، و بودجه‌ای را برای سازمانهای بومیان و نیز خدمات اساسی موردنیاز آنها مانند خدمات پزشکی و درمانی و حقوقی به مصرف می‌رساند.

در سال ۱۹۸۰ کمیسیون توسعه امور بومیان (ADC) به منظور توسعه اجتماعی و اقتصادی بومیان تشکیل شد. این کمیسیون دارای ده نماینده است که این نمایندگان اختیار لازم برای کمک به بومیان جهت تملک زمین، کار و کسب، وام برای مسکن و رسیدگی به دیگر امور توسعه اقتصادی اجتماعی بومیان را دارند؛ و در این زمینه می‌توانند توصیه‌های لازم را به وزیر امور بومیان ارائه کنند.

قانون «حقوق بومیان بر زمین (در سرزمین شمالی)» مورخ ۱۹۷۶ به بومیان این حق را می‌دهد که زیستگاههای ویژه‌ای را در آنجا برای خود پدید آورند. دولتهای ایالتی نیز کمابیش این حق بومیان را به رسمیت شناخته‌اند.

بومیان استرالیا که از چندین هزار سال پیش در این سرزمین به سر برده و دارای فرهنگ

---

1. Torres Strait

قبیله‌ای شایانی هستند و کشف ابزارهای دیرینه آنها در سالهای اخیر و نیز نقش‌های ترسیمی آنها در هزاران سال پیش، گویای این فرهنگ است، برپایه آیین و سنتهای دیرینه خود برخی از ناحیه‌ها و یا جاهای معینی را مقدس به شمار آورده و با استخراج کانه‌ها در اینگونه ناحیه‌ها مخالفت می‌ورزند. در سال ۱۹۸۰ نمایندگان بومیان برای طرح مسئله تبعیض نژادی که از سوی دولت ایالت باختری علیه آنها اعمال می‌شود، به کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد به ژنو رفتند. در اوایل سال ۱۹۸۶ نیز یکی از سران بومیان در کنفرانسی تحت عنوان کنفرانس نیروهای انقلابی و پیشرو اقیانوس آرام که در لیبی تشکیل شده بود شرکت کرد و پس از بازگشت گفت که در نظر دارد برای تشکیل یک دولت بومی در داخل استرالیا مبارزه کند. این امر نگرانی و واکنش شدید دولت استرالیا را به دنبال آورد. دولت استرالیا در دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ برای ایجاد تسهیلات و اعطای حقوق معینی به بومیان به وضع قانون پرداخته است که قانون مورخ ۱۹۷۶ و نیز ۱۹۸۴ از آن جمله‌اند.

جامعه سنتی بومیان از دیرباز دارای روالهای پیچیده دینی، حقوقی و اجتماعی بوده است. این سنت بومی در بسیاری از بخشهای استرالیا و ناحیه‌هایی که استعمار اروپاییان ویران‌کننده‌ترین اثرها را بر ساختار اجتماعی بومیان گذاشته است، بار دیگر نمایان و بازیابی شده است.

فرهنگ شایان و چهل هزار ساله بومی دارای جشنها، آیینها، و افسانه‌ها، نگارگریها، کنده‌کاریها، موسیقی و رقص می‌باشد که بار دیگر زنده و بازیابی شده‌اند. همچنین گونه‌های نوینی از هنرهای امروزی بومیان به صورت نوشته یا ادبیات گفتاری، رقص، موسیقی، فیلم، ویدیو، سرودسرای و نمایش پدیدار شده‌اند.

دفتر هنرهای بومی^۱ که بخشی از شورای استرالیا^۲ است برای پیشبرد و پیشرفت هنرهای سنتی و امروزی بومیان تشکیل شده است.

1. Aboriginal Arts Board

2. Australia Council

فرهنگ اروپاتباران استرالیا، چندان تفاوتی با فرهنگ و هنر امروزی اروپا و آمریکا ندارد و تقریباً دارای همان ارزشهای غربی است و کلاً نمود و نمایی غربی دارد. با توجه به اینکه زبان رسمی کشور انگلیسی است؛ فرهنگ، هنر، روال زندگی، ارزشها، پذیره‌های این اجتماع در چارچوب فرهنگ غرب جای دارد.

استرالیا نیز مانند بسیاری از کشورهای غربی با دشواریهای اجتماعی گوناگون، همچون اعتیاد به مواد مخدر و باده‌گساری افزون روبه‌رو می‌باشد. نوشیدن آبجو به مقدار فراوان به صورت عادت مردمان این سرزمین درآمده است. برپایه آمارهای رسمی بیش از پنجاه هزار نفر از استرالیاییها معتاد به مواد مخدر هستند. دولت فدرال سالانه بیش از ۲۰ میلیون دلار را برای درمان معتادان و برنامه آموزشی بازدارنده هزینه می‌کند. افزون بر این، هر ایالت نیز مبلغ ۳ تا ۵ میلیون دلار را سالانه در زمینه آموزش برای جلوگیری از مصرف مواد مخدر هزینه می‌کند.

بنابر آمارهای موجود حدود ۸۰٪ مردان و ۷۰٪ زنان در استرالیا، عادت به نوشیدن پیوسته نوشابه‌های الکلی دارند.

یکی دیگر از دشواریهای اجتماعی استرالیا شیوع بیماری کشنده ایدز می‌باشد که جنجال فراوانی در این کشور پدید آورده است، و گروهی از استرالیاییها بر این گمان هستند که بایستی با قاطعیت با این دشواری اجتماعی برخورد کرد. یکی از قدمهایی که تاکنون در این راه برداشته شده، تأسیس یک درمانگاه ویژه در شهر سیدنی است که نخستین درمانگاه در نوع خود در جهان می‌باشد.

برپایه آمار رسمی منتشر در سال ۱۹۶۰ شمار طلاق ناچیز بوده، به طوری که از هر یکصد خانواده تنها پنج خانواده (یعنی ۵٪) برای جدایی به دادگاه مراجعه کرده‌اند. در اوایل دهه ۱۹۷۰ این رقم به ۷٪ رسید، ولی از سال ۱۹۷۵ که قانون جدید خانواده از تصویب پارلمان گذشت تعداد طلاقها افزایش چشمگیری یافت. برپایه این قانون، زن و یا شوهر هر کدام می‌توانند به طور جداگانه از دادگاه درخواست طلاق کنند. در نتیجه تصویب این قانون شمار

طلاق ظرف یکسال از ۲۴۳۰۰ مورد در سال ۱۹۷۵ به ۶۳۳۰۰ مورد در سال ۱۹۷۶ افزایش یافت؛ و این رقم در سال ۱۹۸۶ به ۸۵۱۰۰ مورد رسید.

در سالهای اخیر در همه ایالتها، خانه‌های ویژه‌ای برای پناه‌دادن و اسکان زنانی که شوهر خود را به دلیل تهدید و سوء رفتار شوهر ترک کرده‌اند، از سوی دولتهای ایالتی ساخته شده که هزینه‌های زندگی اینگونه زنان را در سه چهار ماه نخست می‌پردازند.

در میان کشورهای غربی زنان استرالیا از نخستین کسانی بودند که حق رأی‌دادن و انتخاب‌شدن را به دست آوردند. امروزه زنان استرالیایی در همه امور و دستگاههای اداری و سیاسی و اجتماعی شرکت دارند. زنان حدود ۴۰٪ از نیروی کار در استرالیا را تشکیل می‌دهند، و بیشتر در بخش خدمات کار می‌کنند. در میان زنان شاغل در استرالیا، شمار بسیاری قاضی عالی دادگستری، استاد دانشگاه، وکیل مجلس، سناتور، نویسنده و روزنامه‌نگار دیده می‌شوند. فعالیت زنان در امور سیاسی بویژه از سال ۱۹۷۲ روبه افزایش بوده است. برپایه پژوهشی که به عمل آمده، مشخص شده که اکثر زنان به حزب کارگر رأی می‌دهند و این مسئله بویژه در مورد زنان جوان ۱۸ تا ۴۰ ساله صدق می‌کند. زنان بالای ۴۰ سال از نظر سیاسی به لیبرالها و محافظه‌کاران گرایش دارند.

آموزش و پرورش

از اواخر سده گذشته سوادآموزی در استرالیا اجباری شد، و در نتیجه امروزه همگی افراد از نعمت سواد بهره‌مند هستند.

دولتهای ایالتی و سرزمین شمالی^۱ مسئولیت اساسی آموزش و پرورش ساکنان خود را به عهده دارند، و مسئولیت‌های آنها عبارت‌اند از: اداره و تأمین بخش عمده بودجه دبستانها، دبیرستانها و آموزشگاههای فنی، و نیز تحصیلات بالاتر. در بیشتر ایالتها، وزارت آموزش به

---

1. Northern Territory

تنهایی مسئول این سه سطح آموزش می‌باشد؛ ولی در ویلز جنوبی نو و ایالت استرالیای جنوبی وزارتخانه‌ای جداگانه برای آموزش فنی و تحصیلات بالا وجود دارد؛ در ویکتوریا یک دفتر جداگانه برای آموزشهای فنی و تحصیلات بالا تأسیس شده است.

دولت فدرال مسئول تأمین بخشی از هزینه‌های آموزشی ایالتها و سرزمین شمالی برای تکمیل بودجه دبستانی، دبیرستانی و آموزش فنی آنها بوده و نیز سراسر بودجه دانشگاهها، کالجها و آموزشهای پیشرفته سطح بالا را پرداخت می‌کند.

دولت فدرال مسئولیت ویژه‌ای برای پرداخت کمکهای مالی به دانشجویان و هزینه‌های برنامه‌های آموزشی برای بومیان و نیز کودکانی که از گروههای مهاجر غیرانگلیسی زبان هستند، و همچنین روابط آموزشی بین‌المللی دارد. دولت برای آموزش کودکانی که در نقاط دورافتاده زندگی می‌کنند، برنامه‌های ویژه رادیویی و تلویزیونی را به کار گرفته است. تحصیل در دبستان و دبیرستان در همه ایالتها از سن شش سالگی تا پانزده سالگی - و در تاسمانیا تا سن شانزده سالگی - اجباری است. حدود دوسوم دانش‌آموزان در آموزشگاههای دولتی تحصیل می‌کنند. تحصیل در این گونه آموزشگاهها رایگان است. در سال ۱۹۸۴ جمعاً ۲۲۶۰۵۵۱ دانش‌آموز در ۷۵۴۴ دبستان و دبیرستان دولتی سرگرم تحصیل بوده‌اند. در همین سال، ۱۵۵۴۶۱ آموزگار و دبیر تمام وقت به کار تدریس در آموزشگاههای دولتی مزبور اشتغال داشته‌اند. در سال ۱۹۸۴ جمعاً ۷۵۹۹۳۰ دانش‌آموز در ۲۴۵۴ دبستان و دبیرستان غیردولتی تحصیل می‌کرده‌اند، که بیشتر این آموزشگاهها مربوط به فرقه‌های دینی بوده‌اند. هفتادوشش درصد این دانش‌آموزان در دبستانها و دبیرستانهای کاتولیک سرگرم تحصیل بوده‌اند. آموزگاران و دبیران آموزشگاههای غیردولتی مزبور جمعاً ۵۰۴۵۸ تن بوده که به صورت تمام وقت و پاره‌وقت کار می‌کرده‌اند.

بسیاری از کودکان یک دوره یکساله پیش دبستانی را می‌گذرانند. کانونهای پیش‌دبستانی کودکان چهارساله را می‌پذیرند و روزانه کلاسهای دو تا سه ساعته برای دو دسته از کودکان دارند. بیشتر کودکان سه تا ۵ روز در هفته در این کلاسها شرکت می‌کنند، ولی این کلاسها برای برخی از

کودکان، بویژه در منطقه‌های روستایی، یک روز در هفته است. در همه ایالتها به جز ویکتوریا، وزارتخانه‌های آموزش و پرورش مسئولیتهایی در برابر دوره پیش‌دبستانی دارند، و برنامه‌ای در دست است که دولت مسئولیت کامل دوره پیش‌دبستانی را در سراسر استرالیا به عهده بگیرد.

شیرخوارگاه و مهدکودک برای نگهداری شیرخواران و کودکانی که به سن پیش‌دبستانی نرسیده‌اند، در مرکز ایالتها و شهرهای بزرگ تأسیس شده‌اند؛ که به صورت خصوصی یا دولت ایالتی، یا از سوی پدران و مادران کودکان و یا گروههای محلی اداره می‌شوند و معمولاً غیرانتفاعی بوده و بایستی از دولت مجوز دریافت دارند. دوره دبستان معمولاً شش سال است. مواد درسی دبستانی در سراسر کشور یکسان می‌باشد. دوره دبیرستان از کلاس هفتم آغاز شده و تا کلاس دوازده ادامه می‌یابد.

بیشتر بومیان استرالیا و جزیره‌های تنگه تورز همانند دیگر دانش‌آموزان استرالیایی در دبستانها و دبیرستانهای عادی تحصیل می‌کنند، ولی آموزشیهایی را نیز درباره میراث فرهنگی خودشان دریافت می‌دارند. همچنین برنامه‌های ویژه‌ای برای آموزش حرفه‌ای و کاری و فنی آنها تدارک یافته است.

دولت فدرال بودجه لازم برای آموزشهای تکمیلی فنی و پیشه‌ای فراهم می‌آورد. دولت بودجه برنامه آموزش چند فرهنگی را نیز تأمین می‌کند و دانش‌آموزانی که دارای فرهنگهایی غیر از فرهنگ انگلوساکسون هستند، می‌توانند روزانه پس از پایان ساعت‌های درسی، به فراگیری زبان و فرهنگ ویژه خود بپردازند. قانون اساسی به دولت فدرال این اختیار را می‌دهد که کمکهای مالی معینی را به دولتهای ایالتی داده و برای پرداخت این کمکها شرایطی نیز وضع کند. در نمودارهای ۳ و ۴ و ۵ آمار آموزش، آموزگاران و آموزشگاههای کشور که در سال ۱۹۸۹ تهیه شده به نمایش درآمده است. در این آمار، تنها دانش‌آموزان تمام وقت منظور شده‌اند؛ ولی آموزگاران شامل تمام وقت و پاره وقت هستند. بیشتر دبستانها در استرالیا مختلط، و دبیرستانها همگی مختلط هستند.

نمودار ۳

آموزش و پرورش (در سال ۱۹۸۵)

مراکز آموزشی	شمار آموزشگاهها	شمار آموزش دهندگان	شمار دانش آموزان و دانشجویان
دبستانها و دبیرستانهای دولتی	۷/۵۶۱	۱۵۰/۳۸۳	۲/۲۳۰/۸۳۳
دبستانها و دبیرستانهای غیردولتی	۲/۵۰۲	۴۶/۷۴۷	۷۷۵/۳۳۶
دانشگاهها	۱۹	۱۱/۷۵۱	۱۷۵/۴۷۶
کالجها و آموزشگاههای عالی	۴۵	۱۱/۰۳۹	۱۹۵/۲۳۱
آموزشگاههای فنی و تکمیلی	۲۳۳	۵۲/۵۸۷	۱/۳۱۶/۵۵۱

نمودار ۴

آموزش از سال ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۰

سال	دبستانها و دبیرستانهای دولتی			دبستانها و دبیرستانهای غیردولتی		
	شمار آموزشگاهها	شمار آموزگاران	شمار دانش آموزان	شمار آموزشگاهها	شمار آموزگاران	شمار دانش آموزان
۱۹۸۶	—	—	۲/۰۳۴/۵۳۹	—	—	۷۳۷/۲۸۵
۱۹۸۷	۷/۵۷۵	۱۴۸/۹۷۲	۲/۱۹۶/۷۴۲	۲/۵۰۴	۴۹/۵۴۳	۸۰۸/۱۴۱
۱۹۸۸	۷/۵۳۵	۱۴۸/۹۰۵	۲/۱۹۷/۷۰۳	۲/۵۱۹	۵۰/۸۵۵	۸۲۴/۶۲۶
۱۹۹۰	۷/۴۹۰	۱۴۶/۴۷۷	۲/۱۹۳/۳۴۷	۲/۵۱۷	۵۲/۷۳۷	—

نمودار ۵

شمار دبستانها، دبیرستانها، آموزگاران و دانش آموزان

ایالتها و سرزمینها	دبستانها و دبیرستانها		آموزگاران		دانش آموزان	
	دولتی	غیردولتی	دولتی	غیردولتی	دولتی	غیردولتی
ویلز جنوبی نو	۲/۲۰۰	۸۵۸	۴۵/۸۱۲	۱۷/۸۱۲	۷۴۹/۲۶۳	۲۸۴/۳۳۰
ویکتوریا	۲/۰۵۹	۷۱۹	۴۰/۷۳۷	۱۶/۴۰۰	۵۲۷/۷۰۰	۲۵۷/۴۰۷
کوینزلند	۱/۳۰۰	۳۹۴	۲۴/۲۵۷	۷/۳۶۷	۳۸۷/۴۳۸	۱۲۶/۴۱۸
ایالت استرالیای جنوبی	۷۰۸	۱۸۳	۱۳/۳۷۶	۳/۵۵۰	۱۸۵/۷۶۹	۵۶/۳۶۳
ایالت استرالیای باختری	۷۵۳	۲۴۱	۱۳/۲۴۳	۴/۲۲۷	۲۱۲/۴۶۱	۶۷/۵۰۳
تاسمانیا	۲۵۴	۶۶	۴/۷۳۲	۱/۱۸۰	۶۴/۹۷۷	۱۸/۳۹۴
سرزمین شمالی	۱۴۳	۲۵	۱/۹۹۷	۳۹۳	۲۵/۹۸۷	۶/۰۲۵
منطقه پایتخت	۹۶	۳۷	۲/۸۰۴	۱/۲۱۴	۴۰/۷۶۰	۲۰/۵۹۲
کل استرالیا	۷/۵۱۳	۲/۵۲۳	۱۴۶/۹۵۷	۵۱/۶۱۱	۲/۱۹۴/۳۵۵	۸۳۷/۰۳۲

در سال ۱۹۷۴ شهریه تحصیلات پس از دبیرستان ملغی شد و کمک هزینه‌هایی نیز برای برخی از دانشجویان برقرار کردند. دانشگاهها و نیز اکثر کالج‌های استرالیا، سازمانهایی مستقل به شمار می‌آیند. کالجها علاوه بر صدور مدرک لیسانس، مدرکهای فنی و حرفه‌ای نیز صادر می‌نمایند.

در سال ۱۹۸۸ استرالیا دارای ۱۹ دانشگاه بوده است. این دانشگاهها در سال ۱۹۸۴ دارای ۱۷۲/۶۷۸ دانشجو (۱۰۶/۰۱۹ دانشجوی تمام وقت، ۵۰/۶۸۲ دانشجوی پاره وقت و ۱۵/۹۷۷ دانشجوی خارجی) بوده‌اند. دانشگاههای مزبور عبارت‌اند از: دانشگاه سیدنی؛ دانشگاه نیوساوت‌ویلز (که آکادمی نیروهای مسلح استرالیا نیز بخشی از آن به شمار می‌آید)؛ دانشگاه

نیوانگلند، دانشگاه نیوکاسل؛ دانشگاه مک کووری؛ دانشگاه وولونگانگ؛ دانشگاه ملبورن؛ دانشگاه مناش؛ دانشگاه لاتروب؛ دانشگاه دیکین؛ دانشگاه کوینزلند؛ دانشگاه جیمز کوک؛ دانشگاه گریفیث؛ دانشگاه ادلاید؛ دانشگاه فلیندرز؛ دانشگاه استرالیای باختری؛ دانشگاه موداک؛ دانشگاه تاسمانیا؛ و دانشگاه ملی استرالیا؛

دانشگاه تکنولوژی ویکتوریا در سال ۱۹۹۰، و یک دانشگاه خصوصی به نام دانشگاه باند نیز در سال ۱۹۸۹ تأسیس شد. در سال ۱۹۸۴ تعداد ۴۷ کالج برای آموزش عالی (با تأکید بیشتر بر کار عملی و فنی) با ۱۷۷/۸۷۹ دانشجو وجود داشته است. همچنین استرالیا در سال ۱۹۸۳ دارای ۲۷۱ آموزشگاه عالی فنی بوده است.

دولت در سال مالی ۸۵-۱۹۸۴ حدود ۴/۵۴۴ میلیون دلار در امور آموزشی هزینه کرده است که این مبلغ ۱۱/۲ درصد بیش از سال مالی پیشتر بوده است. ۱۸/۷ درصد دانشجویان در سال ۱۹۸۴ در رشته‌های علوم و ۲۰/۲ درصد دیگر در رشته‌های مهندسی، کشاورزی، جنگلداری، پزشکی، دندانپزشکی و دامپزشکی تحصیل می‌کرده‌اند. در همین سال جمعاً ۲۳/۹۷۳ دانشجو در سطح بالاتر از لیسانس تحصیل می‌کرده‌اند که از این عده، ۷/۴۸۵ تن مشغول گذراندن دوره دکتری بوده‌اند.

بهداشت و تأمین اجتماعی

خدمات بهداشت و درمان در استرالیا عمدتاً بر دو پایه استوار است: ۱. پزشکان بخش خصوصی که سهم بزرگی در درمان همگان دارند؛ ۲. دستگاه فراگیر درمانی بیمارستانی. برپایه برنامه بیمه درمانی، هر فرد استرالیایی می‌تواند ۸۵ درصد هزینه‌های پزشکی و چشم‌پزشکی را از بیمه دولت دریافت دارد. این بیمه درمانی از یکم فوریه ۱۹۸۴ به اجرا درآمده است. در سال ۱۹۸۴ استرالیا ۱۰۸۸ بیمارستان مجاز (به جز بیمارستانهای روانی و خانه‌های سالمندان) داشته که ۶۹ درصد آنها دولتی بوده‌اند. این کشور برای هر یک‌هزار نفر ۶/۲ تخت‌خواب

بیمارستانی دارد. در همین سال، سی و یک هزار پزشک به کار درمانی اشتغال داشته‌اند. از نوزده دانشگاه استرالیا ده دانشگاه دارای دانشکده پزشکی بوده‌اند که دوره پزشکی عمومی آنها پنج تا شش بوده است. حدود ۴۵ درصد پزشکان مزبور پزشک عمومی، سی درصد پزشک متخصص و ۲۵ درصد هم در استخدام بیمارستانهای دولتی بوده‌اند. همچنین این کشور در همین سال حدود یکصد و چهل هزار پرستار تحصیل کرده و شاغل داشته است. استرالیا دارای حدود ۶۲۰۰ دندانپزشک است که اکثر آنها به طور خصوصی کار می‌کنند. استرالیا دارای چند برنامه برای تأمین اجتماعی است، که مهمترین آنها عبارت‌اند از: بیمه بیکاری، بازنشستگی، بیمه بازنشستگی زنان، پرداخت وجه ماهانه به افراد معلول، کمک هزینه برای خانواده‌های بچه‌دار، بیمه بیماری و چند برنامه رفاهی دیگر. بیشتر شهروندان استرالیا از خود دارای خانه شخصی هستند. حدود ۷۲ درصد از افراد ساکن در خانه‌ها، مالک خانه خود می‌باشند.

نیروی کار و روابط کارگر و کارفرما

نیروی کار استرالیا در سال ۱۹۸۹ جمعاً ۸/۱۹۷/۰۰۰ نفر (۴/۸۳۲/۶۰۰ مرد و ۳/۳۶۴/۲۰۰ زن) بوده است. از سال ۱۹۶۷ تا ۱۹۸۴ تعداد ۲/۱۱۰/۲۰۰ نفر بر نیروی کار افزوده شده است. یعنی این کشور در این زمینه ۴۲ درصد رشد داشته است. در سال ۱۹۸۴ حدود ۱۸ درصد نیروی پاره وقت و بقیه تمام وقت بوده است. زنان حدود ۷۸/۹ درصد نیروی کار پاره وقت در سال ۱۹۸۵ را تشکیل می‌داده‌اند. در همین سال ۳۹ درصد کل نیروی کار در دست زنان بوده است. شمار اندکی از کارها را زنان طبق قانون نمی‌توانند عهده‌دار شوند؛ ولی به هر روی هنوز هم بیشتر نیروی کار زنان در زمینه شغل‌های سستی مانند آموزگاری، پرستاری، منشیگری و فروشندگی و کارهای بخش خدماتی است. شرایط کار برپایه قانون تنظیم شده و قرارداد دسته‌جمعی میان کارگر و کارفرما بسته

می‌شود. کمیسیون سازش و داوری استرالیا^۱ و بخش صنعتی دادگاه فدرال به اختلافها و کشمکشهای کارگر - کارفرما رسیدگی می‌کنند.

اتحادیه‌های کارگری نقش مهمی در روابط کاری استرالیا داشته و این کشور یکی از کشورهای پُر اتحادیه جهان بوده و حدود ۵۵ درصد کارگران در ۳۲۹ اتحادیه عضو هستند. در پایان سال ۱۹۸۴، جمعاً ۳/۰۲۸/۵۰۰ نفر عضو اتحادیه بوده‌اند. مهمترین سازمان اتحادیه‌ای کشور «شورای اتحادیه‌های کارگری استرالیا» می‌باشد که از ۱۶۰ اتحادیه تشکیل و ۲/۵ میلیون نفر عضو دارد. همچنین «فدراسیون صنعتی استرالیا» از ۳۶ سازمان استخدام‌کننده تشکیل شده است. افزون بر وزارت کار و روابط صنعتی دولت فدرال، دولتهای ایالتی نیز دارای وزارت کار می‌باشد. موافقتنامه‌ای میان دولت و شورای اتحادیه‌های کارگری وجود دارد که برپایه آن سیستم دستمزدها تعیین و هر شش ماه یک بار با توجه به شاخص قیمتها آن را مورد بازنگری قرار می‌دهند.

در بیشتر زمینه‌های کاری، کارگر جمعاً در هر هفته ۳۸ ساعت (از دوشنبه تا جمعه) کار می‌کند. کسانی که ناگزیر بایستی در دوروز تعطیل پایان هفته (شنبه و یکشنبه) کار کنند، دستمزد بیشتری دریافت می‌دارند.

آمار جمعیت فعال در بخشهای گوناگون در نمودار ۶ به نمایش درآمده است:

---

1. Australian Conciliation and Arbitration Commission

نمودار ۶

جمعیت فعال در اقتصاد کشور (به هزار نفر، از سن پانزده به بالا، به استثنای نیروهای مسلح)

سال	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۹
کشاورزی و خدمات کشاورزی، جنگلداری، چوب، ماهیگیری و شکار	۴۰۴/۰	۴۳۱/۰	۴۰۶/۲
استخراج معدن و سنگ	۹۹/۴	۹۶/۷	۱۰۵/۴
تولیدات صنعتی	۱/۱۵۱/۴	۱/۱۹۹/۴	۱/۲۳۶/۰
برق، گاز و آب	۱۱۹/۶	۱۱۳/۸	۱۱۳/۸
ساختمان	۴۸۵/۷	۵۲۶/۲	۶۰۱/۴
دادوستد عمده‌فروشی و خرده‌فروشی	۱/۴۰۸/۰	۱/۴۹۶/۱	۱/۶۰۶/۹
ترابری و انبارداری	۵۱۲/۳	۳۷۶/۷	۴۰۷/۵
ارتباطات و مخابرات		۱۳۴/۲	۱۳۹/۸
امور بانکی و مالی، بیمه، معاملات ملکی و خدمات بازرگانی	۷۶۶/۷	۸۰۱/۱	۸۷۵/۲
کارکنان دولت و ارتش			۳۲۴/۰
خدمات اجتماعی	۲/۱۲۶/۱	۲/۱۵۴/۸	۱/۳۵۶/۹
امور تفریحی و شخصی			۵۵۴/۷
جمع کل نیروی شاغل	۷/۰۷۳/۲	۷/۷۳۰/۲	۷/۷۲۷/۶
بیکاران	۶۰۱/۹	۵۳۸/۸	۴۶۹/۴
کل نیروی کار	۷/۶۷۵/۱	۷/۸۶۹/۰	۸/۱۹۷/۰

علوم و تکنولوژی

پژوهشهای علمی و فنی و تکنولوژیکی پس از جنگ جهانی دوم بسرعت در استرالیا روبه پیشرفت نهاده‌اند. در سال ۱۹۸۳/۸۴ بیش از ۱۸۰۰ میلیون دلار در زمینه پژوهش و توسعه در علوم طبیعی و اجتماعی هزینه شده است که یک درصد تولید ناخالص ملی است. هشتاد درصد بودجه پژوهش و توسعه را دولت فدرال و دولتهای ایالتی تأمین می‌کنند.

مهمترین دستگاههای پژوهشی - علمی - فنی استرالیا عبارت‌اند از: «سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی کامنولث استرالیا» (OSIRO)، کمیسیون انرژی اتمی استرالیا، مؤسسه علوم دریایی، بخش پژوهشی وزارت علوم و وزارت دفاع. از دیرباز استرالیا سهمی در پیشگامی و نوآوری در زمینه‌های کشاورزی، معدن، علوم و پزشکی داشته، و در سالهای اخیر این گونه نوآوریها به زمینه‌های دیگری مانند صنعت هوایی - فضایی، سیستم فرود هواپیما، دستگاه یاری‌رسان قلب و سخت‌افزار و نرم‌افزار کامپیوتر، نیز گسترش یافته‌اند.

دولت ۱۵۰ درصد تخفیف مالیاتی برای امور پژوهش و ساخت و توسعه در بخش خصوصی در نظر گرفته است. بخش تکنولوژی وزارت صنعت، تکنولوژی و بازرگانی مسئول هماهنگی سیاست دولت فدرال در امور تکنولوژی است. این بخش با همکاری وزارت علوم استراتژی تکنولوژی ملی را پدید می‌آورد. شورای علوم و تکنولوژی استرالیا در سال ۱۹۷۹ برای رایزنی و ارائه پیشنهاد به دولت در زمینه‌های علوم و تکنولوژی تشکیل شد.

در سال ۱۹۸۰ ایستگاه زمینی ماهواره‌ای استرالیا^۱ برای دریافت فرستاده‌ها و داده‌های ماهواره‌ها و پردازش آنها، ساخته شد.

مجموعه ایستگاه مخابراتی ماهواره‌ای در تیدبینبلا^۲ در منطقه پایتخت، و ایستگاه ردیاب ماهواره‌ای در یاراگدی^۳ در استرالیای باختری در نتیجه عقد قرارداد با ناسا (سازمان ملی

1. Australian Landsat Station

2. Tidbinbilla

3. Yarragadee

فضایی آمریکا) تأسیس شدند. ایستگاه لرزه‌نگاری آلیس اسپرینگز^۱ نیز با همکاری با نیروی هوایی آمریکا (USAF) برای اندازه‌گیری و ردیابی لرزه‌های ناشی از زمین لرزه‌های طبیعی و انفجارهای زیرزمینی هسته‌ای، ساخته شد.

ایستگاه پژوهشی قطب جنوب استرالیا در سال ۱۹۴۷ در جزیره هرد^۲ ساخته شد. تلسکوپ اخترشناسی انگلیس - استرالیا به قطر ۳/۹ متر در کوه سیدینگ اسپرینگ^۳ در ایالت ویز جنوبی نو تأسیس شده که دستگاههای تکنیکی و آزمایشگاهی آن در سیدنی می‌باشد. ایستگاه اخترشناسی رادیویی استرالیا^۴ در سال ۱۹۶۱ در نزدیکی پارکس در ایالت ویز جنوبی نو تأسیس شد که کاربرد اخترشناسی، کهکشانشناسی و کیهان‌نوردی دارد. استرالیا دارای بیش از دویست انجمن حرفه‌ای علمی و فنی و تکنیکی است.

انرژی هسته‌ای

کمیسیون انرژی هسته‌ای استرالیا در سال ۱۹۵۳ به منظور یاری‌رساندن به توسعه و بهره‌برداری از منابع اورانیوم کشور و کاربرد انرژیهای گوناگون در چارچوب اقتصاد آن سرزمین تشکیل شد. بخش پژوهشی این سازمان مهمترین کانون پژوهش درباره دانش و فن و تکنولوژی هسته‌ای استرالیا است.

بخش مهمی از برنامه‌های پژوهشی هسته‌ای صرف اثر بهره‌برداری از کانهای اورانیوم بر پیرامون زیست، کاربرد رادیوایزوتوپ‌ها در بررسی آب‌شناسی و رسوب‌گذاری، خشتی‌کردن پسماندهای رادیواکتیو، بررسی زباله‌دان پسماندهای هسته‌ای و سرایت رادیونیوکلاید، کاربرد رادیوایزوتوپ‌ها در پزشکی و پرتونگاری، زیست‌شناسی، و در صنعت و نیز در استرلیزه‌کردن و

---

1. Alice Springs

2. Heard

3. Siding Spring

4. The Australian National Radio Astronomy Observatory

گندزدایی خوراک‌یجات، تعیین استانداردها، ایمنی و خدمات علمی و پژوهشی مربوط و نیز پژوهش درباره انرژی هسته‌ای ترکیبی می‌شود. این کمیسیون به آموزشگاه تکنولوژی هسته‌ای نیز یاری می‌رساند.

سازمانهای پژوهشی و بهره‌گیری از نیروی هسته‌ای برای مقاصد صلح‌جویانه: استرالیا دارای یک کانون آموزشی هسته‌ای به نام مرکز آموزش و تربیت آنستو^۱ می‌باشد که کارآموزان داخلی و خارجی را در زمینه‌های رادیونیوکلاید^۲ در پزشکی، فن و تکنیکهای رادیوایزوتوپ^۳، محافظت در برابر تشعشع هسته‌ای و روشهای ایمنی برای کارکنان دست‌اندرکار امور هسته‌ای، آموزش می‌دهد. دیگر دستگاههای هسته‌ای استرالیا عبارت‌اند از:

الف) انستیتو دانش و مهندسی هسته‌ای استرالیا^۴: این انستیتو، پژوهش دانشگاهی و برنامه‌های آموزشی و کارآموزی را در همه رشته‌های دانش و مهندسی هسته‌ای ترتیب می‌دهد و بیست و یک سازمان دانشگاهی عضو آن هستند.

ب) سازمان دانش و تکنولوژی هسته‌ای استرالیا^۵: این سازمان در سال ۱۹۸۷ برای جانشینی کمیسیون انرژی هسته‌ای استرالیا (AAEC)، که از سال ۱۹۵۳ در این زمینه دست‌اندرکار بود، تشکیل شد. هدف این سازمان بهره‌مند ساختن جامعه، صنعت و امور پزشکی و درمانی از یافته‌های نوین دانش و تکنولوژی هسته‌ای است.

---

1. ANSTO Training Centre

2. Radionuclides

3. Radioisotope

4. Australian Institute of Nuclear Science and Engineering

5. Australian Nuclear Science and Technology Organisation

مطبوعات

بیش از پانصد نشریه با نامهای مختلف در استرالیا به چاپ می‌رسد که سیصدوپنجاه نشریه مربوط به خارج از پایتخت می‌باشد. روزنامه‌نگاران استرالیایی آزادند که هرگونه موضوع یا مطلبی را در چارچوب قانون افترا، قانون سانسور، و مقررات مربوط به گزارشگری و تفسیرکار دادگاهها و پارلمان، درج کنند. بیشتر نشریه‌های عمده متعلق به گروههای کوچکی از یک شرکت بزرگ هستند که شرکت مزبور دارای سهام مهمی در فرستنده‌های رادیویی و تلویزیونی نیز می‌باشد. استرالیا دارای نشریه‌های شهری و روستایی گوناگونی است. مهمترین روزنامه پایتخت، کانبراتايمز^۱ می‌باشد که تیراژ آن بیش از ۴۵ نسخه در روز بوده و از این نظر یکی از روزنامه‌های پُرتیراژ به شمار می‌آید.

مهمترین و پُرتیراژترین روزنامه‌های استرالیا عبارت‌اند از:

- روزنامه مصور «دسان نیوز»^۲ چاپ ملبورن که در سال ۱۹۸۴ تیراژ آن ۵۷۰/۴۴۳ بوده است.

1. The Canberra Times

2. The Sun-News

- روزنامه «دیلی میرور»^۱ چاپ سیدنی با تیراژ ۳۶۱/۲۷۷.
- روزنامه «دِهرالد»^۲ با تیراژ ۳۳۷/۰۰۳ چاپ ملبورن.
- روزنامه «دِسان»^۳ چاپ سیدنی با تیراژ ۳۴۷/۴۴۱.
- روزنامه «دیلی تلگراف»^۴ چاپ سیدنی با تیراژ ۲۶۷/۸۸۵.
- روزنامه «دِ سیدنی مورنینگ هِرالدز»^۵ با تیراژ ۲۵۲/۰۰۶.
- روزنامه سراسری «دِ آسترلین»^۶ که به صورت همزمان در سیدنی، ملبورن، پرت، و بریسبین چاپ و منتشر شده و تیراژ آن ۱۱۹/۰۱۰ بوده است.
- روزنامه «دِ آسترلین فاینانشیال ریویو»^۷ که تیراژ ۶۱/۱۲۶ بوده است.
- روزنامه «دِسان هِرالد»^۸ که تنها در روزهای یکشنبه (یعنی تعطیل آخر هفته) در ویلز جنوبی نو منتشر می‌شود، دارای تیراژ ۶۴۹/۷۵۴ می‌باشد.
- روزنامه «ساندی تلگراف»^۹ منتشره در روزهای یکشنبه در ویلز جنوبی نو با تیراژ ۵۹۶/۵۳۸.
- روزنامه «ساندی سان»^{۱۰} منتشره در روزهای یکشنبه در کوینزلند با تیراژ ۳۸۸/۱۳۴.
- روزنامه «دِساندی میل»^{۱۱} منتشره در روزهای یکشنبه در کوینزلند با تیراژ ۳۷۳/۷۶۰.
- قدیمی‌ترین روزنامه «سیدنی مورنینگ هِرالد» است که از سال ۱۸۳۱ انتشار یافته است. هفته‌نامه‌ها و نشریه‌های ادواری گوناگونی در استرالیا به چاپ می‌رسند، که مهمترین آنها عبارتند از: هفته‌نامه‌های «دِبولتین»^{۱۲}، «دِ نیشن ریویو»^{۱۳} و «دِ نشنال تایمز»^{۱۴}.

1. *Daily Mirror*

2. *The Herald*

3. *Thesun*

4. *Daily Telegraph*

5. *The Sydney Morning Herald's*

6. *The Australian*

7. *The Australian Financial Review*

8. *The Sun Herald*

9. *Sunday Telegraph*

10. *Sunday Sun*

11. *The Sunday Mail*

12. *The Bulletin*

13. *The National Review*

14. *The Nation Times*

«دِ بولتین» قدیمی‌ترین هفته‌نامه استرالیاست که از سال ۱۸۸۰ منتشر شده و تیراژ آن ۱۲۵ هزار می‌باشد. این هفته‌نامه هم‌اکنون با هفته‌نامه «نیوزویک»^۱ یکی شده است. «ماهنامه آسترلین ویمز ویکلی»^۲ که پیشتر به صورت هفتگی منتشر می‌شده دارای ۱/۱ میلیون تیراژ است.

همچنین نشریه‌های ادواری تخصصی در زمینه‌های بازرگانی، ورزش، فیلم، اتومبیل، دین، علوم، خانه‌داری و باغبانی، ادبیات، موسیقی، هنر، کشاورزی، سیاست، تاریخ، بهداشت، تأثیر، رادیو و تلویزیون نیز انتشار می‌یابند. بیشتر شرکتهای بزرگ رسانه‌ای هم روزنامه و هم مجله چاپ و انتشار می‌دهند.

کشش به سوی تمرکز مالکیت سبب شده که سه گروه اصلی مطبوعاتی، در استرالیا پدید آیند که در زمینه رسانه‌های گروهی - روزنامه، مجله، کتاب، رادیو و تلویزیون - دست‌اندرکارند؛ این سه گروه عبارت‌اند از:

۱. گروه جان فیرفاکس^۳ که مرکز آن شهر سیدنی است، از سال ۱۸۴۱ آغاز به کار کرده است؛ و روزنامه‌های «دِ سیدنی مورنینگ هرالدز»، «آسترلین فاینانشیال ریویو»، «دِ سان»، «دِ هرالد»، «کانبرا تایمز»، «نیوکاسل هرالد»؛ و نیز مجله «دِ نشنال تایمز» و چند نشریه دیگر را منتشر کرده و برخی از شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی را هم در کنترل دارد.
۲. هرالد و تایمز هفتگی^۴ که دفتر مرکزی آن در شهر ملبورن بوده و روزنامه‌های مصور «دِ سان نیوز»، «وست استرالیا»، «دیلی نیوز»^۵ شهر پرت، پاپاوانیوگینی، «پست کوریه»، «فیجی تایمز» و چند نشریه دیگر را نیز منتشر می‌کند. همچنین این گروه چند مجله و شرکت رادیو و تلویزیونی را در اختیار دارد.

1. Newsweek

2. The Australian Women's Weekly

3. The John Fairfax Group

4. Herald & Weekly Times Group

5. Daily News

۳. گروه نیوز^۱، که دفتر مرکزی آن در سیدنی بوده و متعلق به روپرت مورداک^۲ است، و نشریه‌های زیر را در کنترل دارد: «ادلاید نیوز» (ادلاید)، «دِ آسترلین»، «دیلی میرور» (سیدنی)، «نیوز داروین»، «دیلی سان»، «ساندی تایمز» (پرت)، «ساندی سان» (بریسبین)، «دیلی تلگراف» و «ساندی تلگراف» (سیدنی)، «تورتن دیلی لید» (تامورِت)، «پروگرس پرس» (ملبورن)، «د تایمز»، «ساندی تایمز» (لندن)، «نیویورک پست»، «نیویورک مگزین» (نیویورک)، «نیووست» (لوس آنجلس)، «اکسپرس نیوز» (تگزاس) و تعدادی نشریه دیگر، و نیز شبکه‌های تلویزیونی، کانال ۱۰ (سیدنی) و تلویزیون ATV-10 (ملبورن) را در اختیار دارد.

دو گروه کوچکتر نیز در این زمینه‌ها کار می‌کنند، که عبارت‌اند از:

۱. گروه کانسالی‌دیتد پرس^۳ که دفتر مرکزی آن در شهر سیدنی است، که مجله‌های «دِ آسترلین ویمز ویکلی»، «دِ بولتین»، و مجله کلئو (CLEO) را در اختیار داشته و سهام مؤثری نیز در گروه موری لیزر^۴ و چندین روزنامه مانند میتلند مرکوری^۵ و شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی دارد.

۲. گروه دیوید سیم و شرکاء^۶ که دفتر مرکزی آن در ملبورن است و ۵۷٪ سهام آن متعلق به گروه جان فیرفاکس می‌باشد، و نشریه‌های دیگری را در ویکتوریا چاپ و انتشار می‌دهد. در میان اربابان رسانه‌های گروهی در استرالیا، روپرت مورداک ستیزه‌جوترین آنان می‌باشد که تقریباً همه اتحادیه‌های کارگری و حتی بسیاری از افراد عادی نسبت به وی ناخشنود بوده و حساسیت نشان می‌دهند و این ناخشنودی بیشتر به خاطر خصومت‌هایی است که روزنامه‌های وی، بویژه «دِ آسترلین» بر علیه دولت کارگری گاف ویتلام^۷ در سال ۱۹۷۵ در پیش گرفت و بسیاری از شهروندان استرالیایی او را مسبب سقوط دولت ملی‌گرای ویتلام دانسته و او

1. News Group

2. Rupert Murdoch

3. Consolidated Press

4. Maury Leisure

5. Maitland Mercury

6. David Syme & Co.

7. E. Gough Whitlam

را سرزنش می‌کند.

شرکت مورداک نیوز چندین روزنامه و مجله در انگلستان، آمریکا و زلاندنو نیز منتشر می‌کند و توسط شرکتهای فرعی تابعه، مانند نیوز اینترنشنال، مالکیت روزنامه‌های «سان» و «وورلدنیوز» و تعدادی روزنامه و نشریه دیگر با مجموع تیراژ ۹ میلیون می‌باشد. شرکت وی در آمریکا، «نیویورک پست» و «استار» را منتشر می‌کند، و مالکیت شرکت نیویورک مگزین را هم دارد و از این راه نشریه‌های ویلیج وویس^۱ و نیووست (New West) را نیز در کالیفرنیا منتشر می‌سازد.

رادیو و تلویزیون

سه دستگاه مهم، شبکه‌های رادیو و تلویزیون استرالیا را کنترل می‌کنند. این سه دستگاه عبارت‌اند از:

۱. ای‌بی‌سی^۲ که در سطح ملی برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی را بدون آگهی‌های بازرگانی تهیه و پخش می‌کند و برنامه‌های رادیویی برای خارج از کشور نیز دارد.

۲. آسترلین برودکستینگ تریبونال^۳، که مسئول تنظیم ایستگاههای رادیویی و تلویزیونی بازرگانی است و نیز مسئولیت صدور پروانه برای اینگونه ایستگاهها را به عهده دارد.

۳. اس‌بی‌اس^۴ که برنامه‌های چندزبانۀ رادیویی و تلویزیونی را بدون اجرای آگهی‌های بازرگانی تهیه و پخش می‌کند؛ و نیز کمکهای مالی و برنامه‌ای در اختیار شبکه‌هایی که برنامه‌های چند زبانه دارند، قرار می‌دهد.

شبکه‌های ای‌بی‌سی و اس‌بی‌اس رأساً مسئول برنامه‌های خود هستند. ایستگاههای رادیویی و تلویزیونی با دریافت پروانه از آسترلین برودکستینگ تریبونال، کار می‌کنند. تریبونال

---

1. Village Voice

2. Australian Broadcasting Corporation

3. Australian Broadcasting Tribunal

4. Special Broadcasting Service

صرفاً یک دستگاه شبه قضایی است که برای شبکه‌های بازرگانی و همگانی پروانه صادر کرده یا پروانه آنها را تجدید و نسبت به انتقال پروانه تصمیم می‌گیرد. همچنین این دستگاه استانداردهایی را برای پخش برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی تعیین و به اجرا می‌گذارد.

برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی ای‌بی‌سی گوناگون بوده و شامل برنامه‌هایی چون موسیقی، خبر، گزارش جریان امور روزانه، برنامه‌های تفریحی، نمایشنامه، ورزش، فیلم‌های مستند، برنامه‌های دینی، آموزشی، برنامه کودکان و برنامه روستا می‌شود.

شبکه ای‌بی‌سی برنامه‌های موج کوتاه رادیو استرالیا را نیز در دست دارد. این رادیو روزانه بیش از پنجاه ساعت برنامه‌های خبری و تفریحی و اطلاعات عمومی پخش می‌کند. برنامه‌های مزبور در کشورهای آسیایی، اقیانوس آرام، آفریقای و حوزه اقیانوس هند شنیده می‌شوند. رادیو استرالیا روزانه ۲۴ ساعت برنامه به زبان انگلیسی، نه ساعت به زبان اندونزیایی، ۵/۵ ساعت به زبان چینی استاندارد، دو ساعت به زبان کانتونی، چهار ساعت به زبان فرانسوی، دو ساعت به زبان ژاپنی، دو ساعت به زبان ملانزی نو (پیدجین)، یک ساعت به زبان تایلندی و یک ساعت هم به زبان ویتنامی دارد.

جمعاً پنجاه و سه ایستگاه فرستنده رادیویی همگانی (۴۸ فرستنده اف ام و پنج فرستنده ای ام) هم در استرالیا برنامه پخش می‌کند.

تلویزیون برای نخستین بار در سال ۱۹۵۶ در سیدنی بر روی کانال ۹ برنامه پخش کرد. این شبکه تی‌سی‌ان (TCN) نامیده می‌شد. در سال ۱۹۸۵ جمعاً ۱۳۹ فرستنده تلویزیونی (۸۴ فرستنده غیربازرگانی، ۵۰ فرستنده بازرگانی، و پنج فرستنده چند فرهنگی) در سراسر استرالیا برنامه پخش می‌کرده‌اند.

برنامه‌های شبکه ای‌بی‌سی را توسط ماهواره آسست^۱ برای بیش از هفتاد منطقه دورافتاده و منزوی در سراسر استرالیا و سرزمین شمالی پخش می‌کنند. همه فرستنده‌های

---

1. Aussat

تلویزیونی موظف هستند که بخشی از برنامه‌های خود را به برنامه‌هایی که در استرالیا تهیه شده‌اند، اختصاص دهند.

شبکه ای‌بی‌سی با پخش برنامه‌های رنگی خود که ۵۵/۶ درصد محتوای برنامه‌های آن در خود استرالیا تهیه شده‌اند، می‌تواند ۹۹ درصد جمعیت این کشور را زیر پوشش قرار دهد. حدود ۵۰ درصد برنامه‌های شبکه تلویزیونی اس‌بی‌اس به زبان انگلیسی است. برنامه‌های این شبکه عبارت‌اند از: خبر، گزارش جریانهای روز، فیلمهای مستند، نمایشنامه، برنامه‌های کمدی، اپرا، برنامه بچه‌ها و ورزش.

خبرگزاریها

خبرگزاری ای‌ای‌پی^۱ در سال ۱۹۳۵ تأسیس شد، و از آن زمان تاکنون مهمترین منبع خبر برای رسانه‌های گروهی داخلی بوده است. ای‌ای‌پی از سال ۱۹۴۶ شریک خبرگزاری جهانی رویتر بوده است. دفتر مرکزی ای‌ای‌پی در سیدنی بوده و توسط ماهواره، میکروویو و کابل با کانونهای مهم خبری جهان در ارتباط است. شبکه ارتباطی داخلی آن نیز توسط میکروویو، تلگراف و فکس و مخابره عکس دست‌اندرکار است.

همچنین ای‌ای‌پی خدمات خبری و گزارشهای گوناگون را از رویتر، آسوشیتدپرس آمریکا، آژانس فرانس پرس، انجمن خبرگزاری زلاندنو، انجمن خبرگزاری بریتانیا و نیویورک تایمز دریافت می‌دارد.

در استرالیا، خبرگزاریهای خارجی نیز دفتر دارند، که عبارت‌اند از:

۱. آژانس فرانس پرس (AFP) در شهر کانبرا

۲. ئی‌اف‌ئی فرانسه، در شهر کانبرا

۳. انسا (ANSA) ایتالیا، در شهر کانبرا

---

1. Australian Associated Press

۴. آسوشیتدپرس (AP) آمریکا، در شهر سیدنی
۵. آژانس دوچ پرس (DPA) آلمان، در شهر سیدنی
۶. جی جی تسوشین (ژاپن) در شهر سیدنی
۷. خبرگزاری کیودو (ژاپن) در شهر سیدنی
۸. یونایتدپرس آمریکا (UPA) در شهر سیدنی
۹. خبرگزاری رویتر، در شهر سیدنی
۱۰. اینترتاس، در شهر سیدنی
۱۱. خبرگزاری آنتارا (اندونزی) در شهر کانبرا

انجمن‌های مطبوعاتی

انجمن مطبوعات استرالیا^۱ در ژوئیه ۱۹۷۶ گشایش یافت. این انجمن دارای یک رئیس مستقل، سه نماینده از انجمن روزنامه‌نگاران استرالیا، چهار نماینده از شورای روزنامه‌های استرالیا؛ و شرکت روزنامه‌های منطقه‌ای استرالیا، و شرکت جان فیرفکس هر کدام یک نماینده، و چهار عضو که مربوط به رسانه‌ها نبوده و از سوی رئیس انجمن برگزیده می‌شوند، می‌باشد. بودجه این انجمن را سازمانهای عضو آن تأمین می‌کنند. وظیفه این انجمن رسیدگی به طرز رفتار و برخورد مطبوعات و طرز برخورد افراد و سازمانها نسبت به مطبوعات و دیگر مسئله‌های مطبوعاتی و نوشتجات نشریه‌ها می‌باشد.

- در سال ۱۹۸۷ حدود ۲۰/۵ میلیون گیرنده رادیویی و ۷/۸ میلیون گیرنده تلویزیونی وجود داشته است. در همین سال ۷/۴۶۰ عنوان کتاب و بروشور به چاپ رسیده است. در سال ۱۹۸۶، شصت و دو روزنامه (با مجموع تیراژ ۴/۲۱۳/۰۰۰)؛ و در سال ۱۹۸۴ شمار هفته‌نامه‌ها و نشریه‌های ادواری ۴۶۵ با مجموع تیراژ ۱۵/۲۰۸/۰۰۰ بوده است. استرالیا دارای بیش از

---

1. Australian Press Council

شصت سازمان انتشاراتی مهم در شهرهای مختلف می‌باشد که قدیمی‌ترین آنها عبارت‌اند از:

۱. شرکت چاپ کتابهای حقوقی^۱ در نورث‌راید، که کتابهای حقوق و قانونهای مصوب را به چاپ می‌رساند.

۲. سازمان انتشاراتی رگبی^۲ که در سال ۱۸۵۹ تأسیس شده و دفتر مرکزی آن در کنتاون است، و کتابهای آموزشی و اطلاعات عمومی را چاپ و منتشر می‌کند.

۳. نشر آنگوس اندروبرتسون: در سال ۱۸۸۶ در نورث‌راید تأسیس و بیشتر کتابهای اطلاعات عمومی و داستانی و کتابهای کودکان را چاپ و منتشر می‌سازد.

۴. نشر دانشگاه آکسفورد: که در سال ۱۹۰۸ در ملبورن تأسیس و کتابهای عمومی و داستانی و دانشگاهی را چاپ و منتشر می‌کند.

۵. نشر پاترورتنز: که در سال ۱۹۱۲ تأسیس و بیشتر کتابهای حقوقی، پزشکی و حسابداری و علمی را چاپ و منتشر می‌کند.

۶. نشر دانشگاه ملبورن: که در سال ۱۹۲۳ تأسیس و کتابهای درسی و آموزشی و کتابهای اطلاعات همگانی را منتشر می‌سازد.

۷. سازمان انتشاراتی دولت استرالیا^۳ در کانبرا

۸. شرکت انتشاراتی مک‌گرا-هیل استرالیا^۴ در سیدنی که کتابهای آموزشی و فنی منتشر می‌کند.

۹. شرکت نشر دائرةالمعارف بریتانیکا (استرالیا)^۵ در آتارمون که کتابهای دائرةالمعارف، آموزشی، هنری، علمی و بازرگانی منتشر می‌کند.

در سال ۱۹۴۳ انجمن ناشران کتاب استرالیا در شهر سیدنی، تأسیس شد که ۱۵۳ عضو

---

1. The Law Book Co. Ltd

2. Regbi

3. Australian Book Publishers Association

4. Mc Graw-Hill Publishing Co. Australia Pty Ltd

5. Encyclopaedia Britannica (Australia)

دارد. میزان کنترل دولت بر رسانه‌های گروهی در استرالیا، همانند بسیاری از کشورهای غربی، اندک است، و دلیل این کنترل اندک هم وجود شرکتهای خصوصی اداره‌کننده رسانه‌هاست، که سهم مهمی در رسانه‌های گروهی داشته، و به مقتضای منافع اقتصادی خود یا منافع گروههای معینی، کارها و فعالیتهای دولت را مورد بررسی و تحلیل‌گری قرار داده و متناسب با آن موضع‌گیری می‌کنند.

در استرالیا هم مانند دیگر کشورهای غربی، رسانه‌های گروهی توسط شرکتهای خصوصی بزرگ اداره می‌شوند، و از این رو این شرکتهای، با توجه به اوضاع از راه رسانه‌هایی که در اختیار دارند، می‌توانند بر سیاست دولت اثر بگذارند.

ویژگیهای اقتصادی

استرالیا کشوری پهناور با آب و هوای متنوع و منابع زیرزمینی سرشار است. با استعداد کشاورزی و بویژه دامپروری، و جمعیتی اندک در مقایسه با سرزمین و منابع از اینرو توانسته است ویژگیهای اقتصادی خود را نمایان ساخته و از جایگاه خوبی در صحنه اقتصاد بین‌الملل برخوردار شود.

کشف کانهای طلا در این کشور در سال ۱۸۵۱ مایه مهاجرت فزاینده اروپاییان - بویژه بریتانیاییها - به آن شد. به سخی گزیده‌تر در آغاز عامل اقتصادی طلا مایه جذب و جلب مهاجران به آنجا شد و جمعیت این سرزمین که تا آن زمان از سیصد هزارتن تجاوز نمی‌کرد، به حدود یک میلیون نفر رسید؛ و خود این افزایش جمعیت عامل مهمی در دگرگونی زیربنایی و پایه‌ریزی اقتصاد نوین آن شد. از سال ۱۸۶۱ سفیدپوستان اروپایی به همه بخشهای این سرزمین پهناور (از جمله مرکز آن) رخنه کردند، یعنی پس از گذشت پنج دهه به همه دشتهای و حتی نقاط دوردست آن راه یافتند، و از منابع کانی و امکانات کشاورزی و دامپروری آن بهره گرفتند، و از همین تاریخ روند توسعه اقتصادی این سرزمین آغاز شده و اندک اندک شکل گرفت.

گشایش آبراه سوئز نیز سهم مهمی در شکوفایی اقتصاد استرالیا داشته است، زیرا با

بهره‌برداری از این آبراه مواد اولیه به ویژه پشم و گوشت این سرزمین، بسیار آسانتر از گذشته به بازارهای مهم اروپایی راه یافتند.

استرالیا با داشتن منابع و امکانات فراوان طبیعی (کانها، کشاورزی، دامپروری) یکی از کشورهای ثروتمند جهان به شمار می‌آید.

اقتصاد امروزی استرالیا با اینکه دارای ویژگیهای معین و خاص خود می‌باشد؛ ولی رویهمرفته اقتصادی مبنی بر سرمایه‌داری است.

تا پیش از جنگ جهانی دوم اقتصاد استرالیا عمدتاً وابسته به تولید مواد خام و صدور بخشی از این مواد به خارج بود. نیازمندیهای جنگ جهانی دوم و برنامه عالی و کارآی مهاجرتی پس از جنگ، سبب رشد مهاجرت و در نتیجه رشد اقتصادی این سرزمین شد.

گرچه در این دوره، اتکای اقتصاد استرالیا بر تولید مواد خام کاهش یافته است، ولی هنوز هم این کشور یکی از کشورهای مهم تولیدکننده و صادرکننده فرآورده‌های کشاورزی است و نخستین کشور جهان در تولید پشم بوده و نیز یکی از صادرکنندگان مهم گندم و شکر در جهان می‌باشد.

صنایع روستایی ۶ تا ۷ درصد، بهره‌برداری از کانها ۶ درصد، تولید صنعتی بیست درصد کل تولید، و بقیه آن مربوط به تولید در بخش کشاورزی - دامپروری - جنگلداری است. در سال ۱۹۸۹ صنعت و معدن و ساختمان ۲۶/۶٪ نیروی کار را به خود جذب کرده بود، و این بخشها حدود ۳۲٪ از تولید ناخالص ملی را در سالهای ۸۷-۱۹۸۶ در اختیار داشتند.

میانگین سالانه نرخ رشد بخش صنعت طی سالهای ۸۶-۱۹۸۰ بالغ بر ۲٪ بوده است. ساخت فرآورده‌ها و کالاهای صنعتی سالانه ۱۸٪ تولید ناخالص ملی را در سالهای ۸۸-۱۹۸۷ در دست داشته، و ۱۶٪ نیروی کار را در سال ۱۹۸۹ به خود اختصاص داده است.

در بخشهای مهم صنعت در سال مالی که به ۳۰ ژوئن ۱۹۸۵ پایان می‌یابد، میزان بازده از نظر ارزش پولی عبارت بوده‌اند: فرآورده‌های فلزی ۱۹/۸٪، فرآورده‌های خوراکی ۱۷/۸٪،

وسائل ترابری ۹/۷٪، ماشین‌آلات ۹٪، مواد و فرآورده‌های شیمیایی ۷/۹٪، پارچه‌بافی و تهیه پوشاک، فرآورده‌های پشمی و کاغذی و نیز چاپ و انتشار هم سهمی در این بازده مالی داشته‌اند. امروزه استرالیا یک کشور صنعتی - کشاورزی مستقل می‌باشد، که اقتصادش با کشورهای پیشرفته صنعتی - بویژه آمریکا و ژاپن - گره خورده است. گرچه استرالیا در چهار دهه اخیر روبه صنعتی رفته است؛ ولی هنوز هم صادرات آن برپایه مواد خام (کشاورزی و معدنی) استوار است؛ و تولید کالاهای صنعتی، بیشتر به منظور رفع نیازمندیهای داخل یا بخشی از این نیازمندیها می‌باشد.

سیاست اقتصادی

با اینکه اقتصاد استرالیا برپایه سرمایه‌داری، بازار آزاد و بخش خصوصی استوار است، ولی دولت ناگزیر است که برای سروسامان دادن به اقتصاد کشور و جلوگیری یا کاهش کمبودها یا نارساییهای اقتصاد سراسری، از راه گفتگو و سیاستگذاری، در این زمینه مداخله کند. دولت فدرال از سال ۱۹۴۲ بر همه درآمدهای حاصله در سراسر کشور، مالیات وضع کرد؛ البته به جای آن برای جبران درآمد ایالتها، کمکها و برنامه‌های گوناگونی را در اختیار دولتهای ایالتی گذاشت، که این کمکها یک سوم کل درآمد دریافتی دولت فدرال را تشکیل می‌دهد.

دولت استرالیا با سیاستها و برنامه‌ریزیهای خود مایه پیشرفتهای شایانی در صنعت شد. همچنین به دلیل کشف کانهای مهم سنگ آهن، نفت، گاز و زغال‌سنگ و اقدام در بهره‌برداری از آنها، بویژه برای صادرات کرد.

استرالیا از میانه دهه ۱۹۷۰، همانند بسیاری از کشورهای صنعتی دیگر، با نرخ بالای تورم و بیکاری روبه‌رو شد. همچنین پس از رشد خوب اقتصادی سالهای ۱۹۷۸-۱۹۸۱ بار دیگر وضع اقتصادی کشور روبه وخامت گذاشت، تا اینکه از میانه سال ۱۹۸۳ دولت حزب کار

اقدامهایی را برای جلوگیری از رکود اقتصادی درپیش گرفت.

دولت حزب کار به رهبری هاکه^۱ که در نیمه نخست دهه ۱۹۸۰ به قدرت رسید، رویارویی با دشواریهای اقتصادی کشور را در اولویت قرار داد، و در همان آغاز کار دلار استرالیا را به میزان ده درصد در برابر دیگر ارزهای مهم کاهش داد، به این گمان که می تواند با این کار جلوی خروج سرمایه از کشور را گرفته و صادرات را افزایش دهد. سپس درصدد بستن موافقتنامه ای میان دولت با کارخانه داران و اتحادیه های کارگری برآمد. هدف از این موافقتنامه دستیابی به کنترل قیمتها و درآمدها بود. به همین منظور دولت در آوریل ۱۹۸۳ کنفرانسی را متشکل از دست اندرکاران و صاحب نظران اقتصادی، بازرگانان و اتحادیه های کارگری تشکیل داد، و توانست گذشته از ایجاد هماهنگی های لازم میان گروه های مزبور، سیاست های ضد تورمی خود را نیز به پیش ببرد. همچنین، دولت در سال ۱۹۸۳ برنامه های بزرگی را در بخش دولتی به اجرا گذاشت که مهمترین آنها عبارت بودند از خانه سازی و ایجاد هفتاد هزار شغل جدید. ولی کسری بودجه و فشارهای اقتصادی سبب شدند در سال ۱۹۸۵ دولت اقدام به کنترل و کاهش هزینه های دولتی کند.

به هر روی سیاست های گسترش دهی دولت سبب شدند که واردات افزایش یافته و کسری تراز پرداخت های این کشور افزون تر شود؛ بویژه که در سال مالی ۸۶-۱۹۸۵ برخی از مواد خام صادراتی دچار کاهش قیمت شدند. در نتیجه دلار استرالیا حدود ۲۵٪ قدرت خرید خود را در بازارهای جهانی از دست داد، و دولت ناگزیر شد که سیاست های پولی انقباضی را در پیش بگیرد؛ تا جایی که در پایان سال ۱۹۸۵ نرخ بهره از مرز بیست درصد هم گذشت. این کار نیز به نوبه خود دشواریهای اقتصادی دیگری را پدید آورد، و سبب شد که تورم و کسری بودجه را شدت بخشیده و رونقی را که در آغاز روی کار آمدن دولت حزب کار پدید آمده بود، کمرنگ سازد. البته دولت در سال ۱۹۸۶ با جلب حمایت و نظر موافق رهبران اتحادیه های کارگری برای کاهش

1. Hawke

دستمزدها، توانست برخی از کسری‌ها را کاهش دهد، و بهبود نسبی در وضع اقتصادی پدید آورد.

بخشهای مختلف اقتصادی

بخشهای مختلف اقتصاد استرالیا (همانند دیگر کشورها) عبارت‌اند از: بخش کشاورزی، بخش صنعت و بخش خدمات.

بخش کشاورزی، دامداری و جنگلداری

۱. کشاورزی: حدود ۱۶۹/۷۰۰ کشتزار در سال ۱۹۸۷ در سراسر استرالیا دست‌اندرکار کشاورزی و دامداری بوده‌اند. در سال ۱۹۸۸ کل کشتزارهای این کشور بالغ بر ۴۷۲ میلیون هکتار وسعت داشته‌اند، که از این مقدار ۴۲۴ میلیون هکتار مربوط به چراگاههای دام یا در حال آیش بوده‌اند، و در ۱۸/۳۶ میلیون هکتار مربوط به کشت غله بوده و گندم مهمترین رقم غلات را تشکیل می‌داده است. در سال ۱۹۸۸ حدود ۱۲/۲۹ میلیون تن گندم از ۹ میلیون هکتار برداشت شده است. همچنین ۲۴/۸۳ میلیون تن نیشکر از ۳۸۷ هزار هکتار؛ ۳/۴۲ میلیون تن جواز ۲/۳۵ میلیون هکتار؛ ۱/۷ میلیون تن چاودار از ۱/۲۸ میلیون هکتار؛ ۷۴۰ هزار تن برنج از ۱۰۶ هزار هکتار و نیز ۵۱۲ هزار تن انگور در سال ۱۹۸۷ از ۵۷ هزار هکتار برداشت شده‌اند.

فرآورده‌های کشاورزی استرالیا، برغم کاهش نیروی انسانی در روستاها، از اوایل دهه ۱۹۵۰ تاکنون رشد چشمگیری داشته‌اند. حجم بازده فرآورده‌های کشاورزی از سال مالی ۱۹۵۰-۵۱ تا سال مالی ۸۵-۱۹۸۴ به میزان ۱۵۰ درصد افزایش یافته است. مهمترین عامل‌های این افزایش عبارت‌اند از: پیشرفتهای دانشورانه و فنی در زمینه باروری خاک؛ پیشرفت در زمینه چراگاه دام و مرتع‌داری و پیشرفت در زمینه بازده غلات. عاملهای دیگری مانند مکانیزه کردن کشتزارها و گسترش بازارهای فروش برای این فرآورده‌ها نیز در این افزایش دست داشته‌اند.

در نیمه نخست دهه ۱۹۸۰ فرآورده‌های کشاورزی حدود ۴/۵ درصد تولید ناخالص ملی را تشکیل می‌داده‌اند. با این همه فرآورده‌های کشاورزی مهمترین بخش صادرات کشور را تشکیل داده و حدود ۳۵ درصد کل درآمد صادرات را داشته و درآمد ارزی مهمی را برای کشور تأمین می‌کنند.

میانگین تولید سالانه گندم ۱۵ میلیون تن است، که میزان آن با توجه به آب‌وهوا و خشکسالی یا ترسالی بالا و پایین می‌رود. برای مثال تولید گندم در سال مالی ۸۳-۱۹۸۲ برابر با ۸/۹ میلیون تن بود، در حالی که تولید آن در سال مالی ۸۴-۱۹۸۳ به ۲۲ میلیون تن و در سال مالی ۸۵-۱۹۸۴ به ۱۸/۳ میلیون تن رسید. غلات دیگر مانند جو، چاودار، سورگام و ذرت نیز به مقداری نسبتاً کم کشت می‌شوند. تولید برنج از سالی به سال دیگر فرق می‌کند. برای مثال در خشکسالی ۸۳-۱۹۸۲ میزان برداشت ۵۲۸ هزار بوده در حالی که در ترسالی ۸۵-۱۹۸۴ برداشت آن به حداکثر یعنی ۸۶۵ هزار تن رسید. حدود ۹۶ درصد تولید برنج مربوط به جنوب ایالت ویز جنوبی‌نو و بقیه از شمال کوینزلند به دست می‌آید. استرالیا یکی از مهمترین صادرکنندگان برنج جهان است. میانگین صادرات برنج ۳۷۷ هزار تن در نیمه نخست دهه ۱۹۸۰ بوده است.

دانه‌های روغنی از ۱۱۹ هزار تن در سال مالی ۷۰-۱۹۶۹ به ۸۱۲ هزار تن در سال مالی ۸۵-۱۹۸۴ رسیده است. در سال ۸۵-۱۹۸۴ حدود ۵۵ درصد این فرآورده‌ها در ویز جنوبی‌نو، ۴۰ درصد در کوینزلند، بقیه از دیگر ایالت‌های استرالیا به دست آمده است. مهمترین افزایش از سال ۱۹۷۰ در پنبه دانه و دانه آفتابگردان بوده است. تولید دانه‌های روغنی در این کشور حدود ۵۵ درصد نیازهای داخلی را تأمین می‌کند.

پنبه در شمال باختری ایالت ویز جنوبی‌نو، جنوب و مرکز کوینزلند کشت می‌شود. کشتزارهای پنبه از ۱۰/۲۴۰ هکتار در سال ۶۴-۱۹۶۳ به ۱۳۵/۶۰۰ هکتار در سال ۸۴-۱۹۸۳ رسیده، و بازده پنبه نیز از ۲/۵۴۷ تن به ۱۴۱/۶۴۸ تن افزایش یافته است. در سال ۸۴-۱۹۸۳ کل ۱۲۲/۳۸۹ تن پنبه صادر شده است.

شکر که ۹۵ درصد محصول آن در کوینزلند و بقیه آن در شمال ویلز جنوبی نو به دست می آید، نیز یکی از فرآورده هایی است که بخشی از آن صادر می شود. سه کارخانه شکر در ویلز جنوبی نو و سی کارخانه در کوینزلند می باشد.

در سال ۱۹۸۴ جمعاً ۲۵/۵ میلیون تن نیشکر برداشت شد که بازده آن ۳/۵ میلیون تن شکر خام بود. کل صادرات آن در سال مالی ۸۵-۱۹۸۴ بالغ بر ۲/۸ میلیون تن (یعنی هشتاد درصد کل تولید) به ارزش ۶۱۲ میلیون دلار بوده است.

حدود ۱۰۸ هزار هکتار از زمینهای کشور را درختان میوه تشکیل می دهند که از این مقدار ۶۴ هزار هکتار به انگور اختصاص یافته است. ویلز جنوبی نو تولیدکننده ۲۸ درصد میوه جات، ویکتوریا ۲۳ درصد، استرالیای جنوبی ۲۵ درصد، کوینزلند ۱۷ درصد، استرالیای باختری ۵ درصد و تاسمانیا دو درصد می باشند.

میانگین صادرات سالانه میوه استرالیا: سیب ۲۵ تا ۳۰ هزار تن؛ گلابی ۲۷ هزار تن؛ مرکبات ۲۵ تا ۳۵ هزار تن؛ هلو و زردآلو و شلیل حدود ۳۸ هزار تن و کشمش حدود ۵۷ هزار تن. تولید سبزیجات خوراکی دیگر در همین سال بالغ بر ۱/۰۸۷ هزار تن بوده است. آمار کشاورزی سالهای ۱۹۸۶ تا ۱۹۸۸ در نمودار ۷ به نمایش درآمده است.

نمودار ۷

آمار کشاورزی

فرآورده های اساسی (به هزار متریک تن)

فرآورده	۱۹۸۶	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۹
گندم	۱۶/۱۱۹	۱۲/۲۸۷	۱۴/۰۵۴	۱۴/۲۰۰
برنج (شلتوک)	۷۱۶	۶۹۳	۷۵۱	۷۴۸
جو	۳/۵۴۸	۳/۴۱۷	۳/۳۰۱	۳/۲۴۲
ذرت	۲۷۸	۲۰۶	۲۲۱	۲۱۷

فرآورده	۱۹۸۶	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۹
چاودار	۱/۵۸۴	۱/۶۹۸	۱/۹۷۷	۱/۸۳۸
سورغام	۱/۴۱۶	۱/۴۱۹	۱/۶۷۷	۱/۲۴۴
دیگر غلات	۳۳۱	۲۷۶	۲۷۲	۲۵۴
سیب زمینی	۹۶۵	۱/۰۱۵	۱/۱۰۶	۱/۰۴۸
نخود خشک	۲۴۱	۵۱۱	۴۸۷	۵۱۹
حبوبات دیگر	۶۱۴	۹۷۰	۹۳۶	۹۷۵
دانه سویا	۱۰۵	۹۰	۷۵	۱۳۰
دانه آفتابگردان	۲۱۵	۱۳۷	۲۱۹	۱۷۲
دانه پنبه	۳۶۶	۳۳۰	۴۴۵	۴۴۹
پنبه (نخ پنبه)	۲۵۸	۲۱۴	۲۸۴	۲۸۶
کلم	۷۹	۸۶	۸۰	۸۸
گوجه فرنگی	۲۶۶	۲۷۷	۳۰۱	۳۱۹
گل کلم	۹۲	۹۲	۱۳۳	۱۰۳
انواع کدو	۷۰	۷۲	۷۳	۷۵
پیاز	۱۶۵	۱۷۱	۱۹۰	۱۹۶
لوبیاسبز	۱۵۵	۱۵۲	۱۵۰	۱۵۸
هویج	۱۴۶	۱۴۶	۱۴۴	۱۴۹
هندوانه	۹۰	۹۶	۵۱	۵۲
انگور	۸۸۳	۷۸۳	۷۹۹	۸۵۹
نیشکر	۲۴/۷۲۰	۲۵/۳۹۰	۲۷/۸۱۸	۲۷/۱۴۶
سیب	۲۸۸	۳۲۵	۳۰۰	۳۲۳

فرآورده	۱۹۸۶	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۹
گلایی	۱۴۳	۱۴۵	۱۶۲	۱۴۲
هلو و شلیل	۶۸	۷۳	۷۴	۶۰
پرتقال	۵۲۳	۴۷۵	۳۸۵	۳۹۹
آناناس	۱۴۲	۱۲۸	۱۴۷	۱۵۴
موز	۱۵۸	۱۴۷	۱۹۶	۱۶۷
تخم ترب	۷۶	۶۶	۵۸	۵۸

در سال مالی ۸۹-۱۹۸۸ کل ارزش ناخالص فرآورده‌های کشاورزی ۲۱/۹۸۳ میلیون دلار استرالیا بوده است؛ به این شرح:

غلات ۹/۲۶۰/- میلیون دلار استرالیا؛ دامهای ذبح‌شده ۴/۹۱۲/- میلیون دلار؛ پشم ۵/۷۹۴ میلیون دلار؛ دیگر فرآورده‌های دامی ۲/۰۰۸/- میلیون دلار.

۲. دامداری: در سال ۱۹۸۹ تعداد ۷۴/۰۰۵ کشتزار به پرورش گاو و ۶۳/۱۳۸ کشتزار به پرورش گوسفند اشتغال داشته‌اند. آمار دامها در نمودار ۸ مشاهده می‌شود.

نمودار ۸

آمار دامها در ۳۱ مارس ۱۹۸۹ (به هزار رأس)

دام و...	ویکتوریا	کویزلند	استرالیای جنوبی	استرالیای باختری	تاسمانیا	سرزمین شمالی	منطقه پایتخت	کل استرالیا
گاو	۳/۵۰۹	۸/۹۹۴	۹۴۳	۱/۷۰۲	۵۶۰	۱/۳۸۸	۱۱	۲۲/۴۳۴
گوسفند	۲۸/۰۶۷	۱۴/۸۸۰	۱۷/۴۱۴	۳۷/۰۹۰	۴۹۳۳	—	۱۱۱	۱۶۱/۶۰۳
خوک	۴۲۳	۶۱۱	۴۵۰	۲۸۵	۴۵	۳	—	۲/۶۷۱
مرغ و ماکیان	۱۰/۱۳۰	۱۰/۴۶۷	۴/۸۴۰	۵/۲۷۵	۸۳۳	۲۲۱	۲۱۹	۵۷/۹۵۷

در سال مالی که به ۳۰ ژوئن ۱۹۸۹ پایان یافت، تولید فرآورده‌های دامی عبارت بوده است از: گوشت گاو ۱/۴۵۹ هزار تن؛ گوشت گوساله ۳۲ هزار تن؛ گوشت گوسفند و بره ۵۴۸ هزار تن؛ گوشت خوک ۳۱۲ هزار تن؛ گوشت مرغ و ماکیان ۳۵۹ هزار تن؛ شیر ۶/۲۸۹ میلیون تن.

آمارهای شمار دامها و میزان فرآورده‌های دامی در سالهای ۱۹۸۶، ۱۹۸۷ و ۱۹۸۸ در نمودارهای ۹ و ۱۰ به نمایش درآمده‌اند.

۳. جنگلداری: دولت فدرال مسئولیت جنگلداری را در سطح ملی دارا می‌باشد. هر ایالتی مسئول اداره جنگلهای ملی در قلمرو خود است.

در سال ۱۹۸۷ کل وسعت جنگلهای استرالیا ۴۰/۸۴ میلیون هکتار بوده که ۲۹/۹۴ میلیون هکتار آن ملی بوده است. سه چهارم جنگلها عمدتاً پوشیده از درختهای اکالیپتوس می‌باشند. شصت و پنج میلیون هکتار نیز دارای درختان استوایی، نیمه استوایی و نیمه بیابانی است. مهمترین منبع چوب‌دهی، درختان کاج‌سانان می‌باشد که ۸۳۲/۱۷۲ هکتار از جنگلها را در سال ۱۹۸۶ دربرمی‌گرفته‌اند. در سال ۸۴-۱۹۸۳ چوب بریده شده از درختان جنگلی ۱۵/۱ میلیون متر مکعب به ارزش ۲/۷۳۶/- میلیون دلار بوده است. در سال مالی ۸۷-۱۹۸۶ میزان تولید چوب ۳/۰۹ میلیون متر مکعب بوده است. بیشتر منطقه‌های جنگلی استرالیا طبیعی بوده و دولت این کشور کوشش می‌کند که بریدن درختان را بویژه در منطقه‌های خشک و بیابانی، محدود سازد. استرالیا در زمینه چوبهای سخت، مازاد داشته و بخشی از چوب تولید شده را صادر می‌کند، درحالی که در زمینه چوبهای نرم کمبود داشته و کمبود را از راه واردات جبران می‌کند. آمار تولید چوب در نمودارهای ۱۱ و ۱۲ به نمایش درآمده است.

نمودار ۹

دامها (به هزار رأس در ۳۱ مارس)

دامها	۱۹۸۶	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۹
گوسفند	۱۵۵/۵۶۱	۱۴۹/۱۵۷	۱۶۴/۰۰۰	۱۶۵/۰۰۰
گاو	۲۳/۴۳۵	۲۱/۹۱۵	۲۳/۵۰۰	۲۲/۴۳۴
خوک	۲/۵۵۳	۲/۶۱۱	۲/۷۲۰	۲/۶۷۱
بز	۵۰۹	۵۴۸	۶۰۰	۶۸۴
اسب	۴۰۱	۴۰۱	۴۰۱	۳۱۷

نمودار ۱۰

فراآورده‌های دامی (به هزار متریک تن)

	۱۹۸۶	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۹
گوشت گاو و گوساله	۱/۳۸۵	۱/۵۰۸	۱/۵۷۳	۱/۴۹۱
گوشت گوسفند و بره	۵۷۸	۵۸۳	۵۸۴	۵۴۲
گوشت خوک	۲۷۱	۲۸۲	۲۸۴	۳۱۲
گوشت اسب	۱۰	۱۰	۱۱	۱۲
گوشت مرغ و پرندگان	۳۶۷	۳۸۴	۴۰۳	۳۹۲
شیرگاو	۶/۲۰۵	۶/۳۳۳	۶/۲۹۸	۶/۴۶۲
کره	۱۲۴/۵	۱۲۴/۲	۱۱۴/۶	۱۱۶/۲
پنیر	۱۷۰/۳	۱۷۷/۵	۱۷۶/۳	۱۹۰/۸
تخم مرغ	۱۸۳	۱۸۶	۱۸۷	۱۸۷
تخم پرندگان دیگر	۱۴/۵	۱۵	۱۵	۱۵

۲۲/۶	۲۹/۰	۲۵/۱	۲۶/۹	عسل
۹۴۱/۹	۹۱۸/۴	۸۸۶/۹	۸۲۹/۵	پشم نامرغوب
۵۶۰	۵۴۰/۰	۵۱۶/۰	۵۰۵/۰	پشم مرغوب
۱۵۶	۱۵۸/۰	۱۵۸/۰	۱۴۸/۰	پوست گاو
۱۴۴/۲	۱۶۰/۲	۱۶۱/۳	۱۶۰/۳	پوست گوسفند

نمودار ۱۱

جنگلداری

چوب خام (به هزار متر مکعب)

۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۶	
۸/۸۱۶	۸/۱۶۳	۸/۱۴۴	کُنده درخت چوب، تراورس و چوب روکش
۷/۸۵۹	۷/۸۵۹	۷/۸۵۹	تقاله چوب
۲/۸۸۶	۲/۸۸۰	۲/۸۸۰	دیگر چوبهای صنعتی
۲۰/۶۷۷	۲۰/۰۱۸	۱۹/۹۹۹	جمع کل

نمودار ۱۲

تولید چوبهای برش داده شده (به هزار متر مکعب)

۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۶	
۱/۳۷۳	۱/۱۵۹	۱/۲۲۶	چوبهای کاج سانان
۱/۸۵۶	۱/۸۱۳	۱/۷۷۲	چوب درختان پهن برگ
۳/۲۲۹	۲/۹۷۳	۲/۹۹۸	جمع
۱۴۸	۱۵۹	۲۲۲	تراورس راه آهن
۳/۳۷۷	۳/۱۳۱	۳/۲۲۰	جمع کل

نمودار ۱۳

ماهیگیری

تخمین فائو، به هزار متریک تن در سال مالی که به ۳۰ ژوئن پایان می‌یابد

۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۶-۸۷	۱۹۸۵-۸۶	۱۹۸۴-۸۵	
۳/۷	۲/۵	۲/۵	۲/۳	در آبهای داخلی
۱۱۴/۹	۱۱۶/۸	۱۰۶/۸	۹۷/۴	در آبهای اقیانوس هند
۸۳/۱	۸۰/۷	۶۹/۷	۶۰/۳	در آبهای اقیانوس آرام
۲۰۱/۷	۲۰۰/۰	۱۷۹/۰	۱۶۰/۰	جمع

در سال ۱۹۸۸، کشاورزی و دامداری (از جمله جنگلداری، شکار و ماهیگیری) ۴ درصد تولید ناخالص ملی را تشکیل داده، و این بخش ۵/۳٪ از نیروی کار در سال ۱۹۸۹ را در اختیار داشته است. طی سالهای میانی دهه ۱۹۸۰ بخش کشاورزی میانگین سالانه ۳۷٪ درآمد صادرات کشور را به خود اختصاص داده است.

مهمترین فرآورده‌های کشاورزی این کشور عبارت‌اند از: گندم، میوه، شکر و پنبه. استرالیا بزرگترین تولیدکننده پشم در جهان است. پشم ۲۶/۴٪ بازده ناخالص بخش کشاورزی را در سالهای ۱۹۸۸-۸۹ تشکیل می‌دهد. در همین سال ۱۳/۴٪ بازده ناخالص این بخش نیز مربوط به گوشت گاو بوده است. طی سالهای ۱۹۸۰-۸۶ میانگین افزایش تولید بخش کشاورزی ۶/۱٪ بوده است.

ماهیگیری: استرالیا به منابع آبزیان در آبهای سرزمینی و نیز اقیانوس آرام و هند دسترسی دارد. میزان ماهیگیری این کشور در نیمه دوم دهه ۱۹۸۰ پیوسته و با افزایش اندک روبه‌رو بوده است. استرالیا همه ساله مقدار فراوانی فرآورده‌های ماهی، بویژه ماهیهای یخ‌زده و آماده شده، وارد می‌کند، که در سال ۱۹۸۴-۸۵ میزان این واردات ۳۰۱ میلیون دلار بوده است؛ ولی همه

ساله آبیان دیگر مانند میگو (۱۵۰ میلیون دلار در ۸۵-۱۹۸۴)؛ خرچنگ دریایی (۱۵۷ میلیون دلار)؛ صدف (۲۰ میلیون دلار)؛ و نرم‌تنان دریایی (۵۵ میلیون دلار)، بیشتر به ژاپن و آمریکا صادر می‌کند. آمار ماهیگیری در نمودار ۱۳ به نمایش درآمده است.

کانها، منابع زیرزمینی و انرژی

استرالیا یکی از کشورهای مهم تولیدکننده مواد کانی و فلزی بوده و دارای منابع سرشار زغال‌سنگ سیاه و قهوه‌ای، آهن، نیکل، مس، بوکسیت، ماسه معدنی، منگنز، اورانیوم، الماس، روی، طلا و نقره است. استخراج و بهره‌برداری از این سپرده‌های زیرزمینی، استرالیا را به صورت یکی از کشورهای اصلی تأمین مواد خام کانی درآورده است. از این رو این کشور در زمینه مواد کانی اساسی (بجز نفت) خودکفا می‌باشد. در زمینه فلزات و مواد کانی مهمی همچون زغال سنگ، سنگ آهن، آلومینیوم، مس، منگنز، سرب، گاز طبیعی، تیتان، اورانیوم، نقره، تنگستن و روی مازاد داشته و بخشی از این تولیدهای کانی خود را صادر می‌کند.

استخراج سنگ آهن استرالیا بویژه با کشف سپرده‌های بزرگ زیرزمینی سنگ آهن در غرب آن، شکوفا شده و این ماده یکی از صادرات مهم کشور را تشکیل می‌دهد. کانهای بزرگ کشور همگی مکانیزه شده و بهره‌برداری از آنها با کارایی همراه می‌باشد. ژاپن مهمترین خریدار مواد کانی استرالیا می‌باشد.

بخش معدن ۱/۴٪ نیروی کار را در سال ۱۹۸۸ در اختیار داشته و ۴/۹٪ تولید ناخالص ملی را در سالهای ۸۸-۱۹۸۷ به خود اختصاص داده است. ۳۱/۴٪ درآمد صادرات کشور در سال ۱۹۸۹ مربوط به این بخش بوده است. مهمترین مواد کانی استخراج شده عبارت‌اند از: زغال‌سنگ، سنگ آهن، طلا، نقره، نفت و گاز، بوکسیت، روی، مس، تیان، نیکل، قلع، سرب و زیرکان^۱.

1. Zircon

زغال سنگ مهمترین منبع تولید انرژی این کشور است و سپرده‌های زیرزمینی این ماده سرشار و برپایه تخمین سال ۱۹۸۷ به میزان پنجاه هزار میلیون تن می‌رسد که به سادگی قابل استخراج می‌باشند. مهمترین حوزه‌های زغال‌خیز استرالیا در ویلز جنوبی نو و کوینزلند قرار دارند. منابع اصلی زغال سنگ قهوه‌ای در ویکتوریا قرار دارند که برپایه تخمین سال ۱۹۸۸ میزان آن بالغ بر ۴۱/۹۰۰ میلیون تن بوده است.

تولید مواد کانی مهم دیگر در سال مالی ۸۹-۱۹۸۸ عبارت بوده است از: بوکسیت ۳۷/۳۵۵ هزار تن؛ سنگ مس ۷۷/۵۵۶ هزار تن؛ سنگ آهن ۹۷/۶۱۸ هزار تن؛ تنگستن ۲/۳۷۸ هزار تن؛ سنگ نیکل ۱/۹۲۱ هزار تن؛ افشرد سرب - روی ۹۰/۱۰۳ هزار تن؛ افشرد سرب - مس ۳۰/۹۸۸ هزار تن؛ افشرد نقره ۵/۱۱۷ هزار تن؛ افشرد اورانیوم ۴/۱۹۳ هزار تن (در سال مالی ۸۸-۱۹۸۷)؛ و شمش طلا ۲۱۶/۸۷۲ کیلوگرم. ارزش ناویژه زغال‌سنگ سیاه و قهوه‌ای در سال مالی ۸۹-۱۹۸۸ بالغ بر ۵/۳۸۹ میلیون دلار استرالیا؛ و فلزهای معدنی ۸/۷۹۰ میلیون دلار استرالیا؛ و نفت و گاز ۳/۴۴۸ میلیون دلار استرالیا بوده است.

نفت خام: نخستین حوزه نفتی با اهمیت بازرگانی در سال ۱۹۶۱ در مونی^۱ در سیصدکیلومتری باختر بریسیبن کشف شد که در سال ۱۹۶۴ به بهره‌برداری رسید. از ۳۳/۶۳ میلیارد لیتر نفت خام مورد نیاز در سال مالی ۸۵-۱۹۸۴، ۷۶٪ آن نفت استخراج شده در استرالیا بوده است.

برپایه ارزیابی ۳۱ دسامبر ۱۹۸۴ اندوخته‌های زیرزمینی نفت استرالیا ۲۴۰/۰ میلیارد لیتر برآورد شده که در این حوزه‌ها قرار داشته‌اند: ۲۰۵ میلیارد لیتر در حوزه‌های نفتی تنگه بس^۲؛ ۱۳ میلیارد لیتر در حوزه کارناروون کینگ در استرالای باختری (از جمله فلات قاره شمال باختری و جزیره بارو^۳)؛ ۱۵ میلیارد لیتر در حوزه کوپر - ارومانگا^۴؛ ۵۰۰ میلیون لیتر در حوزه

1. Moonie

2. Bass Strait

3. Barrow

4. Cooper-Eromanga

سورات^۱ در کوینزلند؛ ۶ میلیارد لیتر در حوزه آمادیوس^۲ در سرزمین شمالی؛ و یک میلیارد لیتر در حوزه پرث.

ظرفیت پالایشگاهی استرالیا ۱۲۳/۵۰۰ تا ۱۳۵/۰۰۰ متر مکعب می‌باشد. این مقدار برابر یک درصد ظرفیت پالایشگاهی سراسر جهان است. مجموع ظرفیت پالایش چهار پالایشگاه استرالیا برابر با ۲/۲۰۰ متر مکعب در روز است که این مقدار بیش از نیاز داخلی بوده و مازاد آن به کشورهای جنوب خاوری آسیا و حوزه اقیانوس آرام صادر می‌شود.

گاز طبیعی: در سال ۱۹۵۴ گاز طبیعی به مقدار بازرگانی در کوینزلند کشف شد و در سال ۱۹۶۹ بریسبن نخستین شهر استرالیا بود که از گاز لوله‌کشی بهره‌گرفت. امروزه پایتخت و مرکزهای همه ایالتها و نیز شهرها و شهرهای کوچک ایالت‌های ویکتوریا و ویلز جنوبی‌نو، لوله‌کشی گاز شده‌اند.

مقدار ۴۱۱×۱۰۹ متر مکعب سپرده زیرزمینی گاز فلات قاره ایالت شمال باختری در سال ۱۹۸۴ از سکوی رنکین شمالی^۳ مورد بهره‌برداری قرار گرفت. همچنین لازم است بدانیم که استرالیا گاز مایع صادر می‌کند.

ذغال‌سنگ: کل سپرده زیرزمینی زغال سنگ سیاه استرالیا در سال ۱۹۸۴ بالغ بر ۵۰۰ میلیارد تن تخمین زده شد که از این مقدار، ۳۰۰ میلیارد تن آن قابل بهره‌برداری است. تولید زغال سنگ سیاه قابل فروش از ۲۴/۵ میلیون تن در سال ۱۹۶۲ به ۱۱۴/۸ میلیون تن در سال ۱۹۸۴ رسید. صادرات این کالا از ۲/۹۱ میلیون تن (در ۱۹۶۲) به ۷۵/۹ میلیون تن (در ۱۹۸۴) افزایش یافت.

برپایه تخمین سال ۱۹۸۴ کل سپرده زیرزمینی زغال‌سنگ قهوه‌ای ۲۵۲ میلیارد تن بوده که ۲۲۷ میلیارد تن آن قابل بهره‌برداری است، که بیشترین مقدار آن در ویکتوریا می‌باشد.

1. Surat

2. Amadeus

3. North Rankin

اورانیوم: برپایه تخمین ۳۱ دسامبر ۱۹۸۴ منابع اورانیوم قابل بهره‌برداری استرالیا، جمعاً ۴۶۳ هزار تن، یعنی ۲۹ درصد کل سپرده زیرزمینی اورانیوم غرب می‌باشد. بیشتر کانهای اورانیوم در منطقه رود الیگیتور در سرزمین شمالی، و در جنوب استرالیا جنوبی قرار دارند. سنگ آهن: از سال ۱۹۸۴ صادرات سنگ آهن برزیل بر استرالیا پیشی گرفت؛ ولی استرالیا همچنان به صورت سومین تولیدکننده این ماده باقی ماند.

در کوه ویلبک که حدود ۱/۴۰۰ میلیون تن اندوخته آهن دارد، یکی از چند کان بزرگ سنگ آهن جهان است و سنگ آن ۶۴ درصد آهن داراست. منابع بسیار مرغوب سنگ آهن استرالیا بیش از ۴۰ میلیارد تن برآورد شده که بهره‌برداری از ۲۶/۵۰۰ میلیون آن از نظر اقتصادی به صرفه می‌باشد. تا سال ۱۹۶۵ این کشور هیچگونه سنگ آهنی صادر نمی‌کرد، ولی از آن پس اقدام به صدور این ماده کرده و تنها در سال ۱۹۸۴ بالغ بر ۸۵/۴۸ میلیون تن سنگ آهن به ارزش ۱/۶۱۵ میلیون دلار صادر کرده است.

روی و سرب: استرالیا یکی از بزرگترین تولیدکنندگان و صادرکنندگان روی و سرب در جهان است. این دو ماده تا سال ۱۹۶۰ مهمترین منبع کانی در اقتصاد استرالیا به شمار می‌آمدند؛ ولی از آن پس استخراج سنگ آهن، زغال سنگ، بوکسیت، آلومینا، گاز طبیعی و نفت خام بر آن برتری یافتند.

در سال ۱۹۸۴ تولید روی ۶۶۷ هزار تن و تولید سرب ۴۴۶ هزار تن بوده است. در همین سال ۴۱۸/۳۸۲ تن سرب به ارزش ۳۴۷ میلیون دلار [آمریکا] (از جمله ارزش نقره‌ای که در شمش‌های سرب بوده است) صادر شده؛ و نیز صادرات روی ۶۳۸/۷۶۶ تن به ارزش ۴۶۶ میلیون دلار بوده است.

کل اندوخته زیرزمینی روی استرالیا ۴۸/۹۴ میلیون تن و اندوخته سرب ۲۵/۱۵ میلیون تن می‌باشد.

بوکسیت و آلومینا: استرالیا بزرگترین تولیدکننده بوکسیت و آلومینا، بزرگترین صادرکننده

آلومینا، و یکی از بزرگترین صادرکنندگان بوکسیت در جهان است.

مس: استخراج مس از این کانها صورت می‌گیرد: مونت ایسا در کوینزلند؛ بروکن هیل، کوبار و وودلان در ویلز جنوبی؛ مونت لیل^۱ و زُبری در تاسمانیا؛ تیوتانیک‌بور در استرالیای باختری، مونت‌گانشون^۲ در استرالیای جنوبی؛ و تننت‌کریک^۳ در سرزمین شمالی.

در میانه دهه ۱۹۸۰ منابع مهمی از اندوخته‌های زیرزمینی سنگ مس در الیمپیک‌دم در استرالیای جنوبی، بنامبرا^۴ در ویکتوریا، و پاکس^۵ در ویلز جنوبی نو کشف شده‌اند. مقدار منابع مس شناخته شده اقتصادی ۱۳/۶۳ میلیون تن است.

نیکل: استرالیا از سال ۱۹۶۷ آغاز به استخراج مس کرد. در سال ۱۹۸۴ سومین تولیدکننده نیکل جهان بود، و در این سال ۷۶/۸۸۹- تن سنگ نیکل استخراج کرده است.

ماسه کانی: استرالیا یکی از مهمترین تولیدکنندگان ماسه‌های کانی سنگین مانند: روتایل^۶، زیرکان، ایلمنیت^۷ و مونازیت^۸ است. این کشور حدود نیمی از کل تولید روتایل در جهان و نیز ۶۵٪ زیرکان، حدود ۶۰٪ مونازیت، و ۲۵٪ ایلمنیت جهان را تولید می‌کند.

طلا: میزان منابع کانی طلای استرالیا که استخراج آن اقتصادی می‌باشد در سال ۱۹۸۴ بالغ بر ۷۲۸ تن بوده است. تولید طلا از ۱۷/۰۳۵- کیلوگرم در سال ۱۹۸۰ به حدود ۳۹/۰۸۶ کیلوگرم در سال ۱۹۸۴ رسید که حدود ۸۰ درصد آن از استرالیای باختری به دست آمده بود. با بالارفتن بهار زر در بازارهای جهانی تلاش بیشتری در راه استخراج این ماده در استرالیا به عمل آمد. مهمترین منابع طلا در استرالیای باختری و کوینزلند قرار دارند.

اورانیوم: با اینکه استرالیا یکی از سپرده‌های مهم زیرزمینی اورانیوم را در جهان دارا می‌باشد ولی استخراج آن به دلیل اینکه هزینه‌های بالاتر از استاندارد جهانی است، نقش مهمی

1. Mount Lyell
3. Tennant Creek
5. Parkes
7. Ilmenite

2. Mount Gunson
4. Benambra
6. Rutile
8. Monazite

در بازرگانی این کشور ندارد.

آمار استخراج مواد معدنی در نمودار ۱۴ به نمایش درآمده است.

نمودار ۱۴

استخراج معدن

(به هزار متریک تن جز آنهایی که ذکر شده، در سال مالی که به ۳۰ ژوئن پایان می‌یابد)

۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۶-۸۷	۱۹۸۵-۸۶	
۱۶۷/۶۶۱	۱۸۲/۴۴۰	۱۶۳/۶۶۹	زغال سنگ سیاه
۴۱/۵۲۵	۳۹/۷۱۲	۳۳/۳۱۲	زغال سنگ خاکستری (لیگنیت)
۸۰۷	۸۲۸	۸۵۱	زغال سنگ خاکستری (بریکتس)
۳۵/۱۴۲	۳۳/۱۶۸	۳۱/۸۶۴	بوکسیت
۳۲۷/۵۱۱	۳۰۲/۷۸۹	۳۳۱/۶۷۸	زیرکان
۱۰۲/۲۰۲	۹۶/۳۶۴	۹۷/۷۹۰	سنگ آهن
۱۸۳	۱۴۲	۲۰۶	سرب
۳۰۵	۳۰۰	۲۹۷	روی
۱۸۶	۱۷۱	۱۶۳	مس
۱/۴۵۸	۹۵۴	۱/۰۲۴	تیتان
۵۰۱	۷۸۴	۲/۲۰۸	قلع
۷۲/۳۳۱	۷۴/۵۰۹	۸۰/۵۲۸	نیکل
۳۱/۲۹۷	۳۰/۲۰۵	۳۱/۶۶۹	نفت خام (به میلیون لیتر)
۵۳۳/۳۲۹	۵۲۴/۳۳۰	۵۱۲/۴۰۹	گاز طبیعی (به میلیون مگاجولز)
۱۱۱/۹۳۴	۸۱/۸۵۶	۶۴/۷۸۰	طلا (به کیلوگرم)
۱/۱۳۵/۰۷۳	۱/۰۳۶/۹۰۵	۱/۰۷۴/۲۲۷	نقره (به کیلوگرم)

قلع: مهمترین کانهای آن در رنيسون بل^۱ تاسمانیا، و کانهای کوچکتری هم در کوینزلند و ویلز جنوبی نو قرار دارند. در سال مالی ۱۹۸۷-۸۸ حدود ۵۰۱ قلع استخراج شده است.

1. Renison Bell

صنعت و فرآورده‌های صنعتی

در صنعت نفت ظرفیت پالایشگاههای نفت استرالیا بالا بوده و حدود یک درصد کل ظرفیت پالایش نفت در جهان است.

در صنعت آهن و فولاد، این کشور دارای چند کارخانه مهم می‌باشد. شرکت بروکن هیل پروپرتی^۱ یا BHP از راه شرکت مربوط به آن موسوم به گروه بین‌المللی فولاد^۲ تولیدکننده اصلی فرآورده‌های آهنی و فولادی می‌باشد. بخشهای گوناگون این گروه تقریباً همه فرآورده‌های فولادی را تولید می‌کنند، از جمله ورق، شمش، شکلهای ساختاری معین، ریل راه آهن، میله، سیم فولادی، صفحه‌های فولادی روکشدار و بی‌روکش، و جعبه‌های فولادی. فولاد اصلی در کارخانه‌های پورت کمبلا^۳ و نیوکاسل در ویلز جنوبی نو، و در وایلا^۴ در استرالیای جنوبی تولید می‌شود. هر کدام از این کارخانه‌ها در نزدیکی دریا ساخته شده و سنگ آهن را از کانهای شرکت واقع در استرالیای جنوبی و استرالیای باختری دریافت می‌دارند.

بخش فرآورده‌های روکشدار شرکت نیز در پورت کمبلا و وسترن پورت^۵ واقع در ویکتوریا، صفحه‌های فولادی روکشدار و بی‌روکش، فولاد ضد زنگ، سیم و حلقه‌های فولادی، و فرآورده‌های صاف را تولید می‌کند. این بخش یکی از مهمترین تولیدکنندگان فولاد پیش رنگ شده، جهان بوده و مقدار فراوانی فولاد روکشدار روی - آلومینیومی نیز تولید می‌کند. این بخش در سال ۸۵-۱۹۸۴ بیش از ۸۳۲ هزار تن ورق و سیم و حلقه فولادی برای بازار داخلی تولید کرده است. میزان تولید سالانه فولاد بالغ بر شش میلیون تن است.

صنعت آلومینیوم در دو گروه مستقل - کامکو^۶ و الکوا آو آسترلیا^۷ و شرکت الکن آسترلیا^۸، و نیز یک شرکت مشترک استرالیایی - اروپایی متمرکز شده است. شرکتهای تولید

1. The Broken Hill Proprietary Company

2. Steel International Group

3. Port Kembla

4. Whyalla

5. Westernport

6. Camalco

7. Alcoa of Australia

8. Alcan Australia

آلومینیوم یا به صورت شرکت فرعی شرکتهای خارجی هستند و یا اینکه بخش مهمی از سهام آنها متعلق به خارجیان است؛ و سهام خود استرالیایی‌ها در این صنعت نزدیک به ۴۰ درصد است.

کارخانجات پالایش آلومینا در گُو^۱ واقع در سرزمین شمالی، گلدستون در کوینزلند، و جنوب باختری ایالت استرالیای باختری قرار گرفته‌اند. استرالیا دارای چهار کارخانه ذوب آلومینیوم در گلدستون، نیوکاسل، بل‌بی^۲ در تاسمانیا، و پوینت هنری در ویکتوریاست. تولید آلومینیوم در سال ۱۹۸۴ بالغ ۷۵۶/۷۵۸ تن بوده که ۵۸ درصد نسبت به سال پیشتر افزایش داشته است. در همین سال بیش از ۶۰ درصد تولید - یعنی ۴۷۶ هزار تن - صادر شده است. این کشور دارای سه کارخانه ذوب سرب در مونت‌ایسا، کوکل‌کریک و پورت پیر؛ و سه کارخانه ذوب روی در پورت پیر و کوکل‌کریک، و بزرگترین کارخانه روی در ریسدان^۳ تاسمانیا است. استرالیا دارای چند کارخانه ذوب مس است که مهمترین آنها در پورت کمبلا قرار دارد.

صنعت تولید کالا: به رغم محدودیتهایی که در اثر کوچکی بازار داخلی بر صنایع استرالیا بار می‌شوند، این کشور توانسته است با توجه به ثبات سیاسی، منابع سرشار زیرزمینی و کانی، رشد پیوسته جمعیت، و سرمایه‌گذاریهای سنگین داخلی و خارجی، بخش صنعت در زمینه ساخت کالا را گسترش دهد.

هم اکنون استرالیا دارای پایه‌های استوار و گسترده‌ای برای صنعت تولید کالا دارد، و در این زمینه‌ها از تکنولوژی پیشرفته صنعتی بهره می‌گیرد. فرآورده‌های صنعتی این کشور گوناگون بوده و شامل پوشاک، خوراکیجات، وسائل آشپزخانه و خانگی، تولید فلزات، ساخت پالایشگاه، پلاستیک، مواد و فرآورده‌های شیمیایی، وسائل پیچیده الکترونیکی، ماشین‌آلات، ابزارهای دقیق فنی و صنعتی، سیمان، پارچه و بسیاری از کالاهای مصرفی کوچک و بزرگ

1. Gove

2. Bell Bay

3. Risdon

می‌باشد.

امروزه بیش از یک میلیون نفر از ۶/۵ میلیون نفر نیروی کار استرالیا در تولید فرآورده‌های صنعتی سرگرم کار هستند. تولید فرآورده‌های صنعتی حدود یک‌پنجم صادرات و تولید ناخالص ملی را در اختیار دارد.

پیشرفت مهم صنعتی این کشور در زمینه‌هایی همچون آهن و فولاد، فرآورده‌های نفتی و مواد شیمیایی، کودهای شیمیایی، کاغذسازی، ماشین‌آلات و ابزار برقی، و ساخت دستگاههای الکترونیک بوده است. البته یک عامل مهم این پیشرفت سرمایه‌گذاریهای افزون بوده است؛ وگو اینکه سرمایه‌گذاریهای خارجی نقش مهمی در بسیاری از صنایع، بویژه اتومبیل، مواد شیمیایی و پالایش نفت داشته‌اند، ولی بیشتر سرمایه‌گذاریهای لازم برای توسعه صنعتی در داخل خود کشور فراهم آمده‌اند. شماری از شرکتهای تولیدی استرالیا، با دریافت پروانه تولید کالا از شرکتهای اصلی سازنده به فعالیت پرداخته‌اند؛ با این همه نوآوریهای داخلی نیز کم نیستند، که در اینگونه کالاها، خود استرالیا به کشورهای دیگر پروانه ساخت می‌دهد.

مواد شیمیایی و پلاستیک

صنایع شیمیایی و پلاستیک استرالیا، مواد خام لازم را از داخل و خارج تهیه می‌کنند، و فرآورده‌های گوناگونی را به بازار عرضه می‌دارند که مهمترین فرآورده‌های آنها عبارت‌اند از: پتروشیمی، پلاستیک، کود شیمیایی، مواد دارویی و شیمیایی، صابون و مواد پاک‌کننده و شوینده، لاستیک رنگ، الیاف مصنوعی و حلالهای شیمیایی.

نمودار ۱۵

برخی از کالاهای صنعتی (سال مالی که به ۳۰ ژوئن پایان می‌یابد)

۱۹۸۸-۸۹	۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۶-۸۷	
۳/۸۸۹	۳/۷۲۷	۳/۲۵۳	کُک (به هزار متریک تن)
۵/۸۷۵	۵/۴۵۵	۵/۷۸۳	آهن لخته (به هزار متریک تن)
۶/۶۵۱	۶/۰۹۳	۶/۳۸۷	فولاد (شمش) (به هزار متریک تن)
۱/۹۰۴	۱/۸۱۶	۱/۶۷۸	اسیدسولفوریک (به هزار متریک تن)
آمار در دست نیست	۲۰۳/۵۴۷	۲۰۳/۴۸۴	اسیدنیتریک (به هزار متریک تن)
۲۰	۲۱	۲۱	نخ‌پنبه‌ای (به هزار متریک تن)
آمار در دست نیست	۳۰۷	۲۹۲	ورق قلع (به هزار متریک تن)
۶/۹۰۱	۶/۱۵۸	۵/۹۲۰	سیمان (به هزار متریک تن)
۱/۲۶۹	۱/۲۳۵	۱/۲۰۹	کاغذ (به هزار متریک تن)
۱/۲۷۸	۱/۲۶۶	۱/۲۲۰	آرد گندم (به هزار متریک تن)
۱۵۱	۱۵۷	۱۵۱	مارگارین (به هزار متریک تن)
			مواد ترکیبی و پلاستیک (به هزار متریک تن)
۷۰۰	۷۱۶	۶۵۱	موتورهای برق (به هزار دستگاه)
۳/۰۷۷	۲/۸۴۴	۲/۵۲۳	چمن‌زنی (به هزار دستگاه)
۲۸۹	۲۷۹	۲۷۷	آجر (به میلیون عدد)
۲/۳۲۶	۲/۰۳۲	۲/۰۰۲	تلویزیون (به هزار دستگاه)
۱۶۲	۱۷۷	۲۱۱	یخچال (به هزار دستگاه)
۳۸۰	۳۸۶	۲۸۹	پارچه (به هزار متر مربع)
۳۶/۲۴۳	۳۹/۴۱۵	۳۸/۲۳۷	

۱۴۴/۸۵۶	۱۳۶/۸۶۹	۱۳۰/۱۲۲	برق (به میلیون کیلووات)
۱۷/۰۳۰	۱۵/۰۹۳	۱۳/۸۱۰	سیمان مخلوط برای کار (به هزار مترمکعب)
۲۶/۷۶۴	۳۰/۳۶۵	۲۷/۳۶۱	صابون (به متریک تن)
۳۶۰	۳۳۸	۳۲۳	اتومبیل (به هزار دستگاه)
۱۹۰/۱۳۹	۱۶۶/۶۹۶	۱۶۹/۵۸۶	الیاف مصنوعی (به هزار متر مربع)
۳۹۷	۳۹۴	۴۰۰	ماشین رختشویی (به هزار دستگاه)

تولید ابزار و ماشین‌آلات و لوازم برقی: تولید اینگونه فرآورده‌های صنعتی استرالیا بخش مهمی از نیازمندیهای داخلی این کشور را برطرف می‌سازد. صنعت الکترونیک کشور نیز بیشتر نیازمندیهای این سرزمین را در زمینه دستگاههای تلفن و مخابرات و پرده‌های تلویزیون رنگی برآورده می‌کند. استرالیا در داخل کشور قطعات دستگاههای پیشرفته الکترونیک مورد نیاز در امور نظامی و علمی، کامپیوترهای کوچک، پایانه‌های کامپیوتری و وسایل صوتی را تولید می‌کند. رویهمرفته بیش از هشتاد هزار نفر در این بخش از صنعت اشتغال دارند.

صنعت کشتی‌سازی: استرالیا کشتیهای کوچک و متوسط باربری، ماهیگیری، لایروبی، مسافربری و خدماتی چاههای دریایی نفت را در داخل کشور ساخته و این صنعت با حمایت‌های گوناگون به پیش می‌راند.

صنعت اتومبیل‌سازی: صنعت ساخت اتومبیل رونق نسبی داشته و بسیاری از شرکتها و کارخانجات دیگر، بویژه ساخت قطعات، به آن وابستگی دارند.

دولت در ماه مه ۱۹۸۴ سیاست جدیدی برای پشتیبانی از این صنعت اعلام که از ژانویه ۱۹۸۵ تا پایان سال ۱۹۹۲ به مرحله اجرا گذاشته شد، که چهار هدف اصلی را دنبال می‌کرد: بازسازی، پیشرفت فنی و نوین‌سازی صنعت؛ ایجاد کارایی بیشتر، کاهش بهای اتومبیل؛ و

جلوگیری از بیکارشدن کارکنان این صنعت.

صنعت پارچه‌بافی و پوشاک: بیشتر مواد اولیه این صنعت - طبیعی یا مصنوعی - در داخل کشور تهیه می‌شود. این کشور در زمینه الیاف طبیعی برای تولید نخ کمبود ندارد. زیرا خود یکی از صادرکنندگان پشم و پنبه است.

تولید برق و انرژی: بیشتر انرژی کشور از راه سوختهای فسیلی (نفت، گاز و بویژه زغال سنگ) به دست می‌آید. هر ایالت تأسیسات و شبکه تولید برق ویژه خود را دارد. شبکه‌های برق ایالت‌های ویلز جنوبی‌نو و ویکتوریا به یکدیگر متصل هستند. مهمترین منبع سوخت دستگاههای حرارتی تولید برق، زغال‌سنگ است. سوختهای فسیلی جمعاً ۸۸ درصد کل برق را در سال ۸۴-۱۹۸۳ تولید کرده‌اند. ۱۲ درصد بقیه در اثر نیروی آب (سدها و آبشارها) تولید شده است. توان تولید برق تأسیسات (غیرخصوصی) این کشور کلاً ۳۱/۲۳۰ مگاوات در ژوئن ۱۹۸۶ بوده که ۶۲ درصد نسبت به یک دهه قبل افزایش داشته است.

وضعیت مالی و شاخصهای اقتصادی

سالم است که استرالیا دچار کسری تراز پرداختهای بازرگانی شده است؛ البته در سالهای اخیر، این کسری تا اندازه‌ای به دلیل جریان ورود سرمایه‌های نسبتاً عمده، خنثی شده است. میانگین کسری تراز بازرگانی (نسبت صادرات به واردات) حدود ۱۵ درصد بوده است. طی سالهای ۱۹۷۵ تا ۱۹۸۰ میانگین سالانه کسری -۲/۳۵۰/ میلیون دلار استرالیا یعنی برابر با ۱۸ درصد بود.

آمارهای مالی و بازرگانی استرالیا در نمودارهای ۱۶ تا ۲۹ به نمایش درآمده‌اند. به هر روی در دسامبر ۱۹۸۳ دولت تصمیم گرفت که نرخ دلار را در برابر دیگر ارزها شناور اعلام کند. از ژانویه ۱۹۸۵ تا ژوئن ۱۹۸۷ نرخ دلار استرالیا دچار کاهش شدید در ارزش شد. ولی از نیمه دوم سال ۱۹۸۸ نرخ آن روبه افزایش و بهبود نهاد، و این روند - بجز در نیمه نخست ۱۹۹۰ که دچار

کاهشی اندک شد - همچنان ادامه یافته است.

در دهه ۱۹۸۰ در حالی که میزان واردات استرالیا همچنان روبه افزایش می‌رفت، تقاضا برای کالاهای صادراتی این کشور به رکود گرایید. ولی در اواخر این دهه با بهبود اندک روبه رو شد.

در ژانویه ۱۹۸۹ نخست‌وزیر استرالیا برای آسانسازی مبادلات و خدمات و سرمایه‌گذاریهای پیشنهاد تشکیل نظام همکاری آسیا - اقیانوس آرام (APEC) را عنوان کرد. تورم و بیکاری که از زمان افزایش جهانی بهای نفت در سال ۱۹۷۳ گریبانگیر استرالیا شده بود، همچنان بر اقتصاد کشور فشار می‌آورد. در سالهای ۱۹۸۱ تا ۱۹۸۸ میانگین نرخ تورم سالانه به ۸/۳ درصد کاهش یافت. در سال مالی ۹۰-۱۹۸۹ از ۱۸/۵ درصد به ۷/۷ درصد کاهش یافت. در سال ۱۹۸۵ دولت چند سیاست مالی را به اجرا گذاشت که عبارت بودند از: مقررات‌زدایی بازار پولی و اجازه به پانزده بانک خارجی برای فعالیت در استرالیا؛ دگرگونی در نظام مالیاتی که در نتیجه مالیاتهای مستقیم اندکی کاهش و مالیاتهای غیرمستقیم (بر مصرف) اندکی افزایش یافتند.

از سال ۱۹۸۶ بودجه سالانه دولت با صرفه‌جویی و کاهش هزینه‌ها روبه رو بوده است، در نتیجه کسری بودجه کاهش یافته و مایه تشویق سرمایه‌گذاری خارجی شد. در سال ۱۹۸۹ استرالیا کسری تراز پرداختهایش بالا، و به مبلغ ۴/۱۶۹ میلیون دلار آمریکا، و تا آن تاریخ ۱۶/۸۶۱ میلیون دلار کسری داشت.

مهمترین صادرات استرالیا در این سال مالی عبارت بوده اند از: سنگهای فلزی، الیاف پارچه (عمدتاً پشم)، زغال سنگ، فلزهای غیرآهنی و غلات.

از میانه سال ۱۹۸۲ رشد دستمزدها با محدودیت روبه‌رو شد. در سه ماهه دوم سال ۱۹۸۵ میانگین درآمد همه کارکنان برابر با ۳۴۴/۱۰ دلار استرالیا در هفته، و میانگین درآمد هفتگی کارکنان بالغ و تمام‌وقت برابر با ۳۸۲/۸۰ دلار بوده است، که به ترتیب ۳/۲ درصد و ۴/۹

درصد نسبت به مدت مشابه سال پیشتر افزایش نشان می‌دهند. تعیین نرخ دستمزدها برپایه مقررات مورخ سپتامبر ۱۹۸۳ کمیسیون سازش و داوری استرالیا استوار شد. سیاست کنترل قیمت‌ها و دستمزدها برای محدودسازی تورم و ایجاد رشد پایدار اقتصادی به کار گرفته شده است. در مارس ۱۹۸۴ سازمان نظارت بر قیمت‌ها^۱ برای هماهنگی و محدودسازی رشد قیمت‌ها و دستمزدها تأسیس شد.

دولت استرالیا برای سال مالی ۱۹۸۹-۹۰ مازاد بودجه خود را برابر $۸/۰۳۶/-$ میلیون دلار استرالیا ارزیابی کرد. این کشور تا مارس ۱۹۸۹ بالغ بر $۱۲۸/۶۰۰/-$ میلیون دلار استرالیا (برابر با ۳۹٪ تولید ناخالص ملی سالانه خود) بدهی خارجی داشته است. در نوامبر ۱۹۹۰ تخمین زده شد که ۸/۲٪ نیروی انسانی بیکار است. میانگین نرخ تورم سالانه در سالهای ۸۹-۱۹۸۱ بالغ بر ۸/۲٪ و در سال مالی که به ۳۰ ژوئن ۱۹۹۰ پایان پذیرفت، ۷/۷٪ بوده است. برپایه تخمین بانک جهانی تولید ناخالص ملی استرالیا (با توجه به قیمت‌های ۸۸-۱۹۸۶) ۲۰۴/۴۴۶ میلیون دلار (آمریکا) و تولید ناخالص سرانه آن ۱۲/۳۹۰ دلار (آمریکا) بوده که با کشورهای صنعتی اروپای باختری برابری می‌کند. تخمین زده شده است که میانگین نرخ رشد سالانه تولید ناخالص سرانه آن از سال ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۸ بالغ بر ۴/۷ درصد بوده است. رهبران حزب کار در سپتامبر ۱۹۹۰ موافقت کردند که ۴۹ درصد سهام هواپیمایی کانتاس^۲ و صد درصد سهام هواپیمایی استرالیا را به بخش خصوصی واگذار کنند و با این کار به سیاست یکصد ساله حزب کار در زمینه مالکیت دولتی پایان داد.

بانک‌های استرالیا

ریزرو بنک آو آسترلیا^۳ که بانک مرکزی این کشور بوده، مقر آن در سیدنی و در سال

1. The Prices Surveillance Authority

2. Qantas Airways

3. Reserve Bank of Australia

۱۹۱۱ تأسیس شده است. در ژوئن ۱۹۹۰ میزان سرمایه و اندوخته‌های آن ۴/۰۴۲/ میلیون دلار و سپرده‌های آن ۵/۱۹۵/ میلیون دلار استرالیا بوده است.

مهمترین بانکهای بازرگانی استرالیا عبارت‌اند از:

- گروه بانکی استرالیا و زلاندنو^۱ که در سپتامبر ۱۹۹۰ کل سرمایه و اندوخته‌های آن ۴/۳۱۱/ میلیون دلار، و میزان سپرده‌های آن ۵۸/۱۴۷/ میلیون دلار بوده است. این بانک در ۱۸۲۸ تأسیس شده است.

- بانک استرالیا^۲ که در ژوئن ۱۹۸۹ کل سرمایه و اندوخته‌های آن ۸۲/۴ میلیون دلار و سپرده‌های آن ۱۶۳/۱ میلیون دلار بوده است.

- بانک ملی استرالیا^۳، که در سپتامبر ۱۹۹۰ کل سرمایه و اندوخته‌های آن ۵/۲۷۷/ میلیون، و میزان سپرده‌های آن ۳۵/۶۸۱/ میلیون دلار بوده است.

- بانک دولتی ویکتوریا^۴، در سال ۱۸۴۲ تأسیس و در ژوئن ۱۹۹۰ کل سرمایه و اندوخته‌های آن ۱/۹۱۷/ میلیون و میزان سپرده‌های آن ۱۷/۸۹۴ میلیون دلار بوده است.

- گروه بانکی وستپک^۵، که در ۱۹۸۹ کل سرمایه پرداخت شده آن ۱/۲۵۷/۷ میلیون و میزان سپرده‌های آن ۶۲/۹۳۱/۸ میلیون دلار بوده است.

در ضمن شماری از بانکهای آمریکایی، ژاپنی، بریتانیایی، فرانسوی، آلمانی، زلاندنویی، هنگ‌کنگی، پاکستانی، چینی و سنگاپوری در این کشور تأسیس شده و یا نمایندگی دارند. گذشته از بانکهای کشور، دیگر سازمانها نیز دست‌اندرکار امور مالی و پولی هستند که عبارت‌اند از:

- «تعاونی‌های اعتباری» یا «اتحادیه‌های اعتباری» که بیشتر نیازمندیهای اعضاء خود را

1. Australia and New Zealand Banking Group Ltd

2. Australian Bank Ltd

3. National Australia Bank Ltd

4. State Bank Victoria

5. Westpac Banking Corporation

برآورده می‌سازند. این تعاونی‌ها در ژوئن ۱۹۸۵ بالغ بر ۵/۴۱۷ میلیون دلار استرالیا سرمایه داشته‌اند.

- بیمه: شامل شرکتهای بیمه عمر و شرکتهای بیمه عادی (بیمه اتومبیل، بیمه ازکارافتادگی، بیمه شخص ثالث، بیمه خانه و اثاثیه و ...) کل دریافتی حق بیمه شرکتهای عادی بیمه در سال ۱۹۸۴ بالغ بر ۶/۲۶۱ میلیون دلار استرالیا بوده، و جمعاً حدود ۶۰۳۲ میلیون دلار خسارت پرداخته‌اند.

واحد پول: پول این کشور دلار استرالیا می‌باشد که هر دلار برابر با یکصد سنت است.

سکه‌های پولی عبارت‌اند از: ۱، ۲، ۵، ۱۰، ۲۰، ۵۰ سنتی؛ و سکه یک دلاری.

اسکناس‌ها عبارت‌اند از: ۲، ۵، ۱۰، ۲۰، ۵۰ و یکصد دلاری.

میانگین برابری نرخ دلار استرالیا با دلار آمریکا

یک دلار استرالیا در سال	برابر با
۱۹۸۷	۰/۷۰۰۹ دلار آمریکا
۱۹۸۸	۰/۷۸۴۲ دلار آمریکا
۱۹۸۹	۰/۷۹۲۵ دلار آمریکا
۱۹۹۰	۰/۷۸۱۳ دلار آمریکا

برابری نرخ ارز در ۳۰ ژوئن ۱۹۹۱:

یک لیبره استرلینگ = ۲/۲۱۲ دلار استرالیا

یک دلار آمریکا = ۱/۳۰۵ دلار استرالیا

۷۶/۸۳ دلار آمریکا = ۴۷/۳۵ پوند انگلیس = ۱۰۰ دلار استرالیا

نمودار ۱۶

بودجه دولت فدرال (به میلیون دلار استرالیا، سال مالی که در ۳۰ ژوئن پایان می‌یابد)

درآمد	۱۹۸۴-۸۵	۱۹۸۵-۸۶	۱۹۸۶-۸۷
درآمد از شرکتها و سازمانهای دولتی	۱/۴۵۶	۲/۶۲۴	۳/۴۱۳
بهره و غیره	۳/۷۲۴	۴/۴۷۴	۴/۴۹۳
مالیاتهای غیرمستقیم	۲۹/۳۸۰	۳۲/۳۷۲	۳۵/۷۱۰
مالیاتهای مستقیم بر درآمد	۳۵/۳۲۷	۳۹/۴۰۱	۴۵/۴۲۹
دیگر مالیاتهای مستقیم، جریمه،			
حق ثبت و غیره	۱/۲۳۶	۱/۳۱۲	۱/۴۲۰
جمع	۷۱/۱۲۳	۸۰/۱۸۳	۹۰/۴۵۶
هزینه‌ها			
هزینه‌ها و مصرف مالی	۴۰/۲۵۵	۴۵/۰۰۱	۴۸/۸۶۴
کمکهای مالی دولت (سوبسید)	۳/۶۷۶	۳/۸۷۸	۳/۸۷۹
بهره و هزینه‌های مشابه	۶/۷۶۵	۸/۵۳۷	۹/۷۸۱
کمکهای قانونی به ساکنان	۲۱/۱۹۶	۲۲/۸۹۶	۲۴/۷۰۲
کمکهای مالی به سازمانهای			
غیرانتفاعی	۲/۴۶۹	۲/۷۰۰	۲/۹۷۲
حواله به خارج از کشور	۹۵۰	۹۸۰	۹۴۷
جمع	۷۵/۳۱۱	۸۳/۹۹۲	۹۱/۱۴۵

نمودار ۱۷

بودجه دولت فدرال (به میلیون دلار استرالیا در سال مالی که به ۳۰ ژوئن پایان می‌یابد)

درآمد	۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۸-۸۹
درآمد مالیاتی	۷۴/۸۹۷	۸۲/۳۱۸
مالیات از شرکتها	۱۰/۳۴۸	۱۱/۹۰۰
مالیات از افراد	۴۱/۸۸۶	۴۷/۵۸۰
مالیات بر فروش، حقوق و عوارض گمرکی	۲۰/۸۹۸	۲۰/۸۷۲
درآمدهای غیرمالیاتی:		
بهره، کرایه، سودسهم، حق امتیاز و غیره	۵/۹۰۸	۵/۱۶۴
جمع	۸۰/۸۰۵	۸۷/۴۸۲

هزینه‌ها	۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۸-۸۹
کالاها و خدمات	۱۴/۷۳۵	۱۵/۲۷۷
انتقالات مالی:	۶۵/۰۱۹	۶۷/۱۸۹
پرداخت به افراد	۲۶/۸۱۹	۲۸/۵۱۰
کمک به ایالتها و سرزمین شمالی	۲۳/۷۷۱	۲۴/۱۳۸
کمک به سازمانهای غیرانتفاعی	۹۳۲	۱/۰۷۹
پرداخت بهره	۷/۸۹۵	۷/۶۹۸
پرداخت به خارج	۸۴۴	۹۱۸
کمک مالی دولت (سوبسید)	۱/۳۷۸	۱/۳۱۱
پرداخت خارج از بودجه	۳/۰۲۸	۳/۱۶۱
خالص وامدهی	۶۷	۲۴۸
فروش داراییها	-۱/۰۵۹	-۷۰۰
جمع	۷۸/۷۶۲	۸۲/۰۱۴

نمودار ۱۸

بودجه‌های دولتهای ایالتی (به میلیون دلار استرالیا، در سال مالی که به ۳۰ ژوئن پایان می‌یابد)

هزینه‌ها		درآمدها		ایالت‌ها
۱۹۸۴-۸۵	۱۹۸۳-۸۴	۱۹۸۴-۸۵	۱۹۸۳-۸۴	
۱۳/۸۵۰	۱۱/۸۰۴	۱۳/۰۶۴	۱۱/۱۲۸	ویلز جنوبی نو
۱۱/۴۳۶	۱۰/۱۷۴	۱۰/۹۴۱	۹/۸۰۵	ویکتوریا
۶/۷۶۴	۶/۱۶۴	۶/۵۹۹	۶/۰۳۳	کوینزلند
۳/۶۰۴	۳/۲۷۰	۳/۴۵۹	۳/۱۹۳	استرالیای جنوبی
۴/۳۰۵	۴/۰۵۲	۴/۱۵۵	۳/۹۲۰	استرالیای باختری
۱/۵۸۲	۱/۳۸۹	۱/۵۵۰	۱/۳۷۲	تاسمانیا
۱/۰۹۴	۹۷۶	۱/۰۵۳	۹۴۲	سرزمین شمالی

نمودار ۱۹

اندوخته‌های دولتی استرالیا (به میلیون دلار آمریکا، در ۳۱ دسامبر)

۱۹۹۰	۱۹۸۹	۱۹۸۸	۱۹۸۷	
۳/۰۶۴	۳/۲۴۸	۳/۳۱۹	۳/۸۵۵	طلا (به ارزش بازار)
۳۱۱	۳۰۷	۳۳۴	۳۶۹	حق برداشت ویژه از صندوق بین‌المللی پول
۳۴۹	۳۲۲	۲۷۵	۲۶۸	وضعیت اندوخته در صندوق بین‌المللی پول
۱۵/۶۰۵	۱۳/۱۵۰	۱۲/۹۸۹	۸/۱۰۷	ارزهای خارجی
۱۹/۳۲۹	۱۷/۰۲۷	۱۶/۹۱۷	۱۲/۵۹۹	جمع کل

نمودار ۲۰

عرضه پول (به میلیون دلار استرالیا در ۳۱ دسامبر)

۱۹۹۰	۱۹۸۹	۱۹۸۸	۱۹۸۷	
۱۴/۳۴۲	۱۳/۰۱۸	۱۲/۲۶۷	۱۰/۸۴۱	پولهای خارج از بانک
۳۲/۶۰۱	۳۱/۵۸۱	۲۸/۱۷۸	۲۰/۳۵۲	پس اندازهای بانکی و سپرده های قانونی بازرگانی

نمودار ۲۱

هزینه زندگی (بر پایه شاخص قیمتهای مصرف. پایه: ۱۹۸۰=۱۰۰)

۱۹۸۹	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	
۱۹۵/۸	۱۸۰/ـ	۱۶۶/۸	۱۵۸/۱	۱۴۵/۱	خوراک
۲۱۶/۷	۲۰۸/ـ	۱۹۷/۵	۱۸۷/۲	۱۷۷/۹	سوخت و برق
۱۸۷/۶	۱۷۶/۷	۱۶۴/۴	۱۵۱/۲	۱۳۸/ـ	پوشاک
۲۲۳/۶	۱۹۵/۷	۱۷۹/ـ	۱۶۶/۷	۱۵۴/۲	اجاره بها
					جمع هزینه ها (از جمله دیگر هزینه های
۲۰۳/۳	۱۸۹/ـ	۱۷۶/۳	۱۶۲/۴	۱۴۸/۹	زندگی)

نمودار ۲۲

تراز پرداختها (به میلیون دلار آمریکا)

۱۹۹۰	۱۹۸۹	۱۹۸۸	۱۹۸۷	
۳۸/۸۷۰	۳۶/۶۹۹	۳۲/۷۷۸	۲۶/۲۷۰	صادرات کالا (فوب)
-۳۸/۹۶۲	-۴۰/۳۴۶	-۳۳/۹۰۷	-۲۶۷۴۹	واردات کالا (فوب)
-۹۲	-۳/۶۴۷	-۱/۱۲۹	-۴۸۰	تراز بازرگانی

۱۳/۲۵۱	۱۲/۵۰۲	۱۱/۲۲۷	۸/۶۴۶	صادرات خدمات
-۲۹/۳۳۱	-۲۶/۴۶۶	-۲۱/۶۶۴	-۱۷/۵۸۱	واردات خدمات
-۱۶/۱۷۲	-۱۷/۶۱۱	-۱۱/۵۶۶	۹/۴۱۵	تراز کالاها و خدمات
۱/۹۵۱	۲/۰۹۳	۱/۷۰۲	۱/۱۹۶	انتقالهای قطعی مالی خصوصی (خالص)
-۸۸	-۱۵۹	-۲۲۹	-۱۷۸	انتقالهای قطعی مالی دولتی (خالص)
-۱۴/۳۰۹	-۱۵/۶۷۷	-۱۰/۰۹۳	-۸/۳۹۷	تراز جاری
۴/۵۶۹	۴/۷۴۵	-۱/۵۶۸	-۲/۰۹۹	سرمایه‌گذاری مستقیم (خالص)
۳/۲۰۶	۸/۱۴۹	۱۳/۲۴۵	۹/۵۳۸	سرمایه‌گذاری درازمدت دیگر (خالص)
۳/۳۷۵	۸۱	-۶۵	-۶۳۶	سرمایه‌های کوتاه‌مدت (خالص)
۴/۸۸۵	۳/۳۳۰	۵۹۵	۱/۹۶۵	خالص حذف و اشتباه
۱/۷۲۵	۶۲۸	۵/۲۵۱	۳۷۱	جمع (خالص نقل و انتقال پول)
-	-۴۱۹	-۴۲۴	۱/۱۲۳	دگرگونیهای قیمت (خالص)
-	-۲۸	۲۸	۴	تأمین مالی رسمی (خالص)
-	۱۸۱	۴/۸۵۵	۱/۴۹۷	دگرگونی‌ها در اندوخته

نمودار ۲۳

بازرگانی خارجی

کالاهای اساسی (به میلیون دلار استرالیا، در سال مالی که به ۳۰ ژوئن پایان می‌یابد)

۱۹۸۸-۸۹	۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۶-۸۷	واردات
۱/۸۴۰/۴	۱/۶۶۸/۱	۱/۶۱۲/۰	خوراکی‌ها و دام‌زنده
۳۵۲/۵	۳۷۸/۲	۴۰۴/۹	قهوه، چای، کاکائو و ادویه
۴۳۷/۵	۴۰۹/۳	۴۲۲/۶	ماهی، نرم‌تنان دریایی و صدف
۳۷۳/۹	۳۴۴/۶	۳۲۶/۸	نوشابه و تنباکو

۱/۶۰۸/۴	۱/۳۲۱/۸	۱/۰۸۳/۳	مواد خام (غیرخوردنی) بجز سوخت
۵۶۱/-	۳۸۲/۵	۲۹۷/۶	کرک و پشم
۲/۱۳۴/۵	۲/۰۴۶/۳	۱/۷۴۹/۲	سوخت و مواد روغنی کانی
۲/۰۰۲/۳	۲/۰۳۶/۴	۱/۷۴۲/۲	نفت و فرآورده‌های نفتی
۴/۹۸۷/۱	۴/۲۷۴/۵	۳/۴۷۲/-	مواد شیمیایی و فرآورده‌های مربوط
۱/۱۶۵/۴	۱/۱۰۶/-	۸۸۰/۶	مواد شیمیایی آلی
۷/۹۵۶/۸	۷/۱۲۶/۳	۶/۱۸۵/۸	کالاهای صنعتی اساسی
۱/۲۹۶/۵	۱/۲۰۶/۵	۱/۰۱۲/۸	کاغذ، مقوا و فرآورده‌های کاغذی
۱/۹۹۹/۵	۱/۹۲۶/۵	۱/۸۳۱/۳	نخ و الیاف پارچه‌بافی و غیره
۲۰/۶۳۳/۳	۱۶/۳۶۹/۳	۱۵/۴۲۲/۶	ماشین‌آلات و تجهیزات ترابری
۴/۸۰۶/۴	۳/۱۳۹/۵	۲/۷۲۰/-	ماشین‌آلات و قطعات راهسازی (به استثنای لاستیک، قطعات موتوربرقی)
۷/۵۳۸/۳	۵/۵۷۴/۷	۵/۱۸۴/۸	کالاهای گوناگون ساخته‌شده صنعتی
۴۷/۰۷۲/۶	۴۰/۵۹۴/۳	۳۷/۰۲۲/-	جمع‌کل (از جمله دیگر قلم‌های وارداتی)
۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۶-۸۷	۱۹۸۵-۸۶	صادرات
۸/۱۱۲/۹	۷/۹۹۳/۵	۸/۰۸۶/۱	خوراکی‌جات و دام‌زنده
۲/۵۵۲/۵	۲/۲۴۹/۵	۱/۷۰۰/۶	گوشت و فرآورده‌های گوشتی
۵۰۳/۲	۴۶۷/۶	۴۳۷/۱	فرآورده‌های لبنی و تخم‌پرندگان
۲/۳۱۰/-	۲/۸۰۰/۶	۳/۹۲۸/۶	غلات و خورده‌نیهای غله‌ای
۷۳۴/۶	۶۹۳/۹	۶۴۹/۵	شکر و عسل
۲۵۰/۱	۱۵۱/۶	۸۴/۷	نوشابه و تنباکو
۱۲/۶۵۵/۱	۹/۹۰۴/۵	۹/۰۱۱/-	مواد خام (غیرخوردنی) بجز سوخت

۵/۶۰۰/۱	۳/۸۷۱/۵	۳/۲۰۷/۲	الیاف و رشته‌های* پارچه‌بافی
			پوست گاو و گوسفند و پوست
۶۸۵/۱	۵۴۳/۳	۳۹۵/۴	کرکدار (خام)
۵/۲۲۵/-	۴/۸۵۳/۱	۴/۸۵۰/۷	سنگ‌های فلزدار و قراضه فلز
۷/۰۲۲/۱	۷/۳۰۹/۱	۷/۹۷۶/۶	سوخت و مواد روغنی کانی و غیره*
۱۳۸/۶	۱۲۳/۳	۱۴۲/۳	روغن و چربی حیوانی و گیاهی
۸۸۸/-	۶۶۳/۴	۵۹۳/۳	مواد شیمیایی و فرآورده‌های مربوط
۴/۹۲۶/۱	۳/۸۳۵/۱	۳/۲۷۹/۷	کالای ساخته شده اساسی
۲/۷۴۶/-	۲/۶۱۲/۲	۱/۶۱۱/۸	ماشین‌آلات و تجهیزات ترابری
۱/۸۴۷/-	۱/۵۹۷/-	۱/۱۴۴/۳	ماشین‌آلات
۸۹۸/۸	۱/۰۱۵/۷	۴۶۷/۵	تجهیزات ترابری
۱/۰۲۴/۲	۸۵۳/۷	۶۵۹/۴	کالاهای گوناگون ساخته‌شده صنعتی
۳/۴۵۲/۳	۲/۳۳۷/۱	۱/۳۵۰/۱	کالاها و انتقالهای مالی دیگر☆
۴۰/۹۴۳/۵	۳۵/۷۸۳/-	۳۲/۷۹۵/-	جمع کل

*. بجز کرک

★. بجز گاز طبیعی و گاز پرورده

☆. بجز گاز طبیعی و گاز پرورده

نمودار ۲۴

سرمایه‌گذاریهای خارجی در استرالیا (به میلیون دلار استرالیا، در سال مالی که به ۳۰ ژوئن پایان می‌یابد)

۱۹۸۸-۸۹	۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۶-۸۷	۱۹۸۴-۸۵	۱۹۸۳-۸۴	۱۹۸۲-۸۳	
-۴۶۸	۶/۷۲۱	۳/۵۶۱	۲/۰۳۳	۲/۳۶۶	۲/۴۲۹	بریتانیا
۶۱۴	۷۲۵	۱/۷۶۸	۱/۸۴۱	۱/۱۹۱	۱/۰۲۳	دیگر کشورهای بازار مشترک
۵۳	۶۵۰	۳۳۴	۳۲۸	۹۷	۲۱۴	سوئیس
۳/۱۴۹	۴۳۳	۴/۴۶۹	۲/۰۵۲	۹۲۵	۳۲۸	آمریکا
—	—	—	۱۹۲	۹۱	۳۰	کانادا
۶/۸۶۲	۵/۲۵۶	۷۶۱	۳/۱۵۳	۱/۲۲۶	۳/۲۳۹	ژاپن
-۱/۰۴۷	۶۹	۱/۰۰۳	۸۰۷	۲/۱۳۱	۱/۵۱۷	آسه‌آن
۱۶/۱۱۳	۹/۱۱۳	۹/۴۰۲	۲/۱۸۳	۱/۲۹۰	۱/۱۷۴	کشورهای دیگر
۲۶/۱۰۹	۲۲/۹۶۷	۲۱/۲۹۸	۱۲/۵۸۹	۹/۳۱۷	۹/۹۵۴	جمع

نمودار ۲۵

سرمایه‌گذاری خارجی استرالیا در دیگر کشورها (به میلیون دلار استرالیا، در سال مالی که به ۳۰ ژوئن پایان می‌یابد)

۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۶-۸۷	۱۹۸۵-۸۶	۱۹۸۴-۸۵	۱۹۸۳-۸۴	۱۹۸۲-۸۳	
۴/۷۳۱	۱/۱۴۲	۷۸۸	۶۶	۱۱۱	۱۳۳	در بریتانیا
—	—	—	۱۳	۱۴	۴	در دیگر کشورهای بازار مشترک
۱/۰۶۱	۱/۶۰۴	۲	۱۵۴	۱۵۰	۱۲۶	در زلاندنو
۱/۶۴۸	۷/۶۲۶	۱/۲۹۴	۷۰	۸	۵	در آمریکا

در گینه نو پاپوا	۳۳	۷۷	۳۱	-۱۰۷	۱۳	آمار میسر نیود
در آسه آن*	۷۳	۱۳۳	۵۶	۱۱۱	۷۵	۲
در دیگر کشورها	۷۳	۶۷	۷۲	۲/۷۷۴	۱/۹۱۵	۶/۹۵۱
جمع	۴۴۷	۵۶۰	۴۶۲	۴/۸۶۲	۱۲/۳۷۵	۱۴/۳۹۳

*. شامل کشورهای اندونزی، مالزی، فیلیپین، سنگاپور، تایلند، و نیز برنئو از یکم ژانویه ۱۹۸۴.

نمودار ۲۶

تمدید کمکهای خارجی استرالیا* (به میلیون دلار استرالیا، در سال مالی که به ۳۰ ژوئن پایان می یابد)

۱۹۸۵-۸۶	۱۹۸۴-۸۵	۱۹۸۳-۸۴	
			پرداخت کمک:
			دوجانبه:
۳۲۶	۳۲۰	۳۰۲	گینه نو پاپوا
۴۲۲	۴۳۸	۳۹۵	به دیگر کشورها
۲۵۹	۲۳۵	۲۱۶	چندجانبه
★۲۴	★۱۸	★۱۹	اداری
۱/۰۳۱	۱/۰۱۱	۹۳۲	جمع کل

*. این کمکها تنها شامل کمکهای رسمی و دولتی شده و پرداختهای سازمانهای خصوصی و

اشخاص به خارج را دربر نمی گیرند.

★. شامل هزینه های اداره دانشجویان خارجی توسط دیگر سازمانهای دولتی.

نمودار ۲۷

بازارهای مهم صادرات استرالیا (بر پایه فوب، به میلیون دلار استرالیا)

درصد صادرات در ۱۹۹۱	نرخ رشد در ۱۹۹۰-۱۹۹۱	۱۹۹۱	۱۹۹۰	۱۹۸۹	
					جامعه اروپا
۳/۲٪	-۴/۹٪	۱۷۲۵/۶	۱۸۱۴/۸	۱۶۸۵/۲	بریتانیا
۱/۹٪	۱۲/۰٪	۱۰۱۹/۴	۱۱۵۷/۹	۱۲۲۴/۹	آلمان
۱/۷٪	-۸/۴٪	۹۲۸/۴	۱۰۱۳/۵	۱۰۳۴/۹	ایتالیا
۱/۷٪	-۱۶/۸٪	۹۱۲/۹	۱۰۹۷/۷	۸۱۳/۴	هلند
۱/۶٪	۷/۱٪	۸۴۲/۰	۷۸۶/۴	۹۵۸/۰	فرانسه
					بلژیک و
۰/۹٪	-۰/۴٪	۴۹۶/۹	۴۹۹/۰	۳۹۲/۷	لوکزامبورگ
۰/۴٪	۲۰/۲٪	۲۲۷/۶	۱۸۹/۳	۲۵۷/۸	اسپانیا
۰/۲٪	۱۵/۱٪	۹۸/۶	۸۵/۷	۷۹/۵	دانمارک
۰/۱٪	-۲۶/۶٪	۳۲/۵	۴۴/۳	۶۲/۰	یونان
۰/۰۶٪	-۴۴/۸٪	۲۶/۶	۴۸/۲	۴۸/۵	پرتغال
۰/۰۴٪	۳۷/۰٪	۱۸/۹	۱۳/۸	۱۴/۰	ایرلند
۱۱/۸٪	۶/۲٪	۶۳۲۹/۴	۶۷۵۰/۶	۶۵۷۰/۹	جمع کل
۲۷/۷٪	۱۱/۷٪	۱۴۹۳۰/۰	۱۳۳۶۳/۱	۱۲۴۸۲/۲	ژاپن
۱۰/۱٪	-۵/۲٪	۵۴۵۴/۴	۵۷۵۶/۲	۵۰۹۰/۸	آمریکا
۶/۳٪	۱۳/۹٪	۳۴۰۰/۵	۲۹۸۵/۹	۲۴۶۹/۴	کره جنوبی
۵/۳٪	۲۱/۲٪	۲۸۷۱/۳	۲۳۶۹/۶	۱۶۹۳/۶	سنگاپور
۵/۰٪	۲/۳٪	۲۶۷۴/۱	۲۶۱۵/۲	۲۴۴۵/۵	ژلاندنو
۴/۳٪	۲۹/۳٪	۲۳۲۴/۱	۱۷۹۷/۶	۱۷۲۰/۸	تایوان
۱۰۰/۰٪	۵/۶٪	۵۳۸۱۷/۳	۵۰۹۴۴/۲	۴۶۸۵۸/۹	جمع کل صادرات

نمودار ۲۸

عمده‌ترین تأمین‌کنندگان واردات استرالیا (بر پایه فوب، به میلیون دلار)

درصد واردات در ۱۹۹۱	نرخ رشد در ۱۹۹۰-۱۹۹۱	۱۹۹۱	۱۹۹۰	۱۹۸۹	
					جامعه اروپا
۶/۲٪	-۱۰/۷٪	۳۰۸۳/۸	۳۴۵۳/۰	۳۵۱۴/۶	بریتانیا
۶/۱٪	-۷/۶٪	۳۰۴۳/۴	۳۲۹۵/۰	۳۲۸۹/۱	آلمان
۲/۶٪	۱۲/۰٪	۱۳۰۴/۲	۱۱۶۴/۳	۱۲۶۹/۸	فرانسه
۲/۶٪	-۱۳/۵٪	۱۲۸۸/۱	۱۴۸۹/۱	۱۵۸۱/۳	ایتالیا
۱/۲٪	۳/۶٪	۵۷۵/۳	۵۵۵/۵	۵۵۳/۱	هلند
					بلژیک و لوکزامبورگ
۰/۷٪	-۱۸/۳٪	۳۵۷/۸	۴۳۸/۱	۴۳۳/۳	دانمارک
۰/۴٪	-۱۳/۳٪	۲۰۷/۰	۲۳۸/۸	۲۲۹/۰	ایرلند
۰/۴٪	۱۱/۸٪	۱۹۲/۸	۱۷۲/۴	۱۷۹/۸	اسپانیا
۰/۴٪	-۱۶/۶٪	۱۷۹/۸	۲۱۵/۶	۲۳۳/۳	پرتغال
۰/۱٪	۸/۱٪	۵۹/۹	۵۵/۴	۶۳/۲	یونان
۰/۱٪	-۲۰/۵٪	۴۶/۵	۵۸/۵	۸۸/۲	
۲۰/۸٪	۷/۲٪	۱۰۳۳۸/۶	۱۱۱۳۵/۷	۱۱۴۳۴/۷	جمع کل
					آمریکا
۲۴/۰٪	۰/۲٪	۱۱۸۹۱/۵	۱۱۸۷۱/۹	۱۱۵۶۹/۶	ژاپن
۱۷/۶٪	-۶/۷٪	۸۷۳۱/۹	۹۳۵۷/۷	۱۰۵۰۸/۹	زلاندنو
۴/۶٪	۳/۴٪	۲۲۶۸/۰	۲۱۹۲/۹	۲۰۹۷/۶	تایوان
۳/۸٪	۵/۶٪	۱۸۶۲/۷	۱۷۶۴/۱	۲۰۹۲/۴	سنگاپور
۲/۷٪	۱۲/۰٪	۱۳۲۵/۸	۱۱۸۳/۹	۱۲۷۲/۳	کره جنوبی
۲/۵٪	۵/۷٪	۱۲۶۳/۶	۱۱۹۵/۰	۱۳۴۷/۶	
۱۰۰/۰٪	-۰/۴٪	۴۹۶۱۹/۳	۴۹۸۰۴/۱	۵۱۷۳۴/۳	جمع کل واردات

نمودار ۲۹

حسابهای ملی (به میلیون دلار استرالیا به نرخ جاری، سال مالی که در ژوئن پایان می‌یابد)

۱۹۸۸-۸۹	۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۶-۸۷	۱۹۸۵-۸۶	درآمد و تولید ملی
۱۶۵/۰۷۹	۱۴۵/۵۵۷	۱۳۲/۶۳۷	۱۲۱/۵۶۶	پرداختی به کارکنان
۸۰/۳۳۹	۶۱/۶۰۷	۵۳/۹۳۱	۴۸/۸۱۲	مازاد عملیاتی
۲۴۵/۴۱۸	۲۰۷/۱۶۴	۱۸۶/۵۶۸	۱۷۰/۳۷۸	عامل درونمرزی درآمدها
۴۹/۶۹۴	۴۸/۰۵۰	۴۲/۳۱۵	۳۷/۴۳۸	مصرف سرمایه ثابت
۲۹۵/۱۱۲	۲۵۵/۲۱۴	۲۲۸/۸۱۳	۲۰۷/۸۱۶	تولید ناخالص ملی برپایه عامل قیمت تمام‌شده
۴۰/۴۸۴	۳۶/۶۷۳	۳۱/۴۹۶	۲۸/۳۸۶	مالیاتهای غیرمستقیم منهای کمک مالی دولت (سوبسید)
۳۳۵/۵۹۶	۲۹۱/۸۸۷	۲۶۰/۳۷۹	۲۳۶/۲۰۲	تولید ناخالص ملی برپایه قیمت‌های خریدار
-۱۲/۵۷۱	-۱۰/۵۱۲	-۹/۲۵۴	-۷/۸۰۰	خالص درآمد از خارج
۳۲۳/۰۲۵	۲۸۱/۳۷۵	۲۵۱/۱۲۵	۲۲۸/۴۰۲	تولید ناخالص ملی
۴۹/۶۹۴	۴۸/۰۵۰	۴۲/۳۱۵	۳۷/۴۳۸	منهای مصرف سرمایه ثابت
۲۷۳/۳۳۱	۲۳۳/۳۲۵	۲۰۸/۸۱۰	۱۹۰/۹۶۴	درآمد ملی به قیمت بازار

۱۹۸۸-۸۹	۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۶-۸۷	۱۹۸۵-۸۶	هزینه‌های تولید ناخالص ملی
۵۷/۰۹۴	۵۲/۴۱۳	۴۸/۵۶۸	۴۴/۶۶۳	هزینه‌ها و مصرف نهایی دولت
۱۹۱/۳۳۱	۱۶۹/۹۹۴	۱۵۴/۴۵۲	۱۴۱/۲۵۲	هزینه‌ها و مصرف نهایی خصوصی
۳/۳۴۹	-۷۲۱	-۱/۵۴۰	۱/۴۴۵	افزایش در سهام
۸۵/۷۲۰	۶۹/۸۷۱	۶۲/۹۴۰	۵۸/۲۴۰	ناخالص تشکیل سرمایه ثابت
۴/۸۲۳	۳/۳۱۴	۱/۲۵۱	-۱/۸۲۹	اختلاف آماری
۳۴۲/۳۱۷	۲۹۴/۸۷۱	۲۶۵/۶۷۱	۲۴۳/۷۷۱	کل هزینه‌های ملی

صادرات کالا و خدمات	۳۷/۹۴۸	۴۲/۱۹۹	۴۸/۷۳۷	۵۴۰۲۴
منهای واردات کالا و خدمات	۴۵/۵۱۷	۴۷/۴۹۱	۵۱/۷۲۱	۶۰/۷۴۵
تولید ناخالص ملی به بهای خریدار	۲۳۶/۲۰۲	۲۶۰/۳۷۹	۲۹۱/۸۸۷	۳۳۵/۵۹۶
تولید ناخالص ملی به قیمت‌های ثابت ۱۹۸۴-۸۵	۲۲۱/۲۲۸	۲۲۷/۲۴۹	۲۳۵/۳۷۲	۲۴۷/۵۹۷

تولید ناخالص ملی بر پایه فعالیت اقتصادی (بر پایه عامل قیمت تمام شده)

۱۹۸۴-۸۵	* ۱۹۸۵-۸۶	* ۱۹۸۶-۸۷	۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۸-۸۹	
۹/۱۰۳	۹/۰۷۲	۱۰/۲۸۴	۱۲/۰۶۰	۱۴/۲۱۰	کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری
۸/۹۹۹	۱۰/۶۶۲	۱۰/۸۵۵	۱۴/۵۰۶	۱۳/۵۰۶	مواد کانی و سنگهای معدنی
۳۳/۷۵۷	۳۶/۵۸۶	۳۹/۶۷۸	۴۹/۶۵۵	۵۶/۹۶۳	تولید صنعتی
۷/۲۶۸	۸/۱۳۴	۸/۴۳۸	۱۰/۱۳۶	۱۰/۸۵۶	برق، گاز، آب
۱۴/۴۶۲	۱۶/۳۱۱	۱۷/۸۸۰	۲۱/۱۳۲	۲۴/۳۱۵	ساختمان
۲۵/۳۳۳	۲۸/۷۷۵	۳۱/۳۶۱	۵۲/۲۰۱	۶۱/۹۰۹	دادوستدهای عمده و خردهفروشی
۱۶/۸۸۱	۱۸/۸۴۱	۲۱/۱۵۷	۲۲/۰۸۱	۲۴/۲۱۴	ترابری، انبارداری و ارتباطات
۱۶/۰۲۴	۱۸/۲۳۵	۲۰/۷۵۳			مالکیت خانه و مسکن
۱۸/۹۷۳	۲۱/۳۳۱	۲۵/۵۹۲			امور مالی، بیمه، معاملات املاک و خدمات بازرگانی
۸/۸۸۹	۹/۸۳۳	۱۰/۵۹۷	۱۱/۸۷۴	۱۲/۵۰۸	امور سازمانهای دولتی و دفاعی
۳۲/۵۷۲	۳۵/۹۱۳	۳۹/۹۳۰	۴۶/۳۲۰	۵۱/۵۳۵	دیگر خدمات اجتماعی، کشوری و شخصی (از جمله خدمات رستوران‌ها و هتل‌ها)
۱۹۲/۲۶۱	۲۱۳/۶۹۳	۲۳۶/۵۲۵	۳۰۱/۵۲۵	۳۴۲/۶۴۸	جمع ناخالص
-۶/۰۵۰	-۶/۳۷۲	-۷/۹۸۹	۸/۳۴۹	۹/۸۶۸	منهای خدمات و هزینه‌های بانکی مربوطه
			۳/۶۳۲	۳/۷۰۵	حقوق گمرکی واردات
۱۸۶/۲۱۱	۲۰۷/۳۲۱	۲۲۸/۵۳۶	۲۹۶/۸۰۸	۳۳۶/۴۸۵	جمع

*. آمار داده شده، مقدماتی بوده، و جمع‌های بازنگری شده (به میلیون دلار استرالیا) ۲۰۷/۸۱۶

در ۸۶-۱۹۸۵؛ و ۲۲۸/۸۸۳ در ۸۷-۱۹۸۶ بوده‌اند.

ترابری

بیش از ۶۰ درصد جمعیت استرالیا در پایتخت و مرکز ایالتها سکنی دارند، و بقیه در سراسر این سرزمین پهناور پراکنده هستند.

استرالیا در ۱۹۸۷ دارای ۳۸/۱۲۴ کیلومتر شاهراه و آزادراه، ۳۸/۰۹۰ کیلومتر جاده اصلی، ۳۱/۶۷۳ کیلومتر جاده معمولی و ۳۶/۳۳۸ کیلومتر راه فرعی داشته است. در ۳۰ ژوئن ۱۹۸۸ دارای ۷/۲۴۳/۰۰۰/- دستگاه اتومبیل، ۱/۹۷۷/۶۰۰/- دستگاه وانت و کامیون و اتوبوس و ۳۲۳/۳۰۰ دستگاه موتورسیکلت بوده است. این کشور در سال ۱۹۸۹ دارای ۴۰/۱۱۶ کیلومتر راه آهن بوده است. نمودار ۳۰ نمایانگر شش سازمان دولتی جداگانه راه آهن دولتی است.

نمودار ۳۰

آمار راه آهن های دولتی در سال مالی که به ۳۰ ژوئن ۱۹۸۷ پایان می یابد.

نام سازمان دولتی	مسافت به کیلومتر	مسافر حمل شده (به هزار نفر)	کالاهای حمل شده (به هزار تن)	درآمد ناخالص (به میلیون دلار)
ویلز جنوبی نو	۹/۹۰۷	۲۲۴/۳۰۰	۵۴/۶۰۰	۱/۱۲۱/۲
ویکتوریا	۵/۵۲۵	۹۷/۸۲۲	۱۰/۵۹۷	۴۸۱/۳
کوینزلند	۱۰/۲۱۰	۴۴/۳۳۴	۷۵/۱۶۹	۱/۰۲۸/۹
استرالیای جنوبی *	۱۴۹	۱۱/۷۹۸	—	۱۴/۴
استرالیای باختری	۵/۵۵۳	۱۰/۰۵۱	۲۱/۲۶۴	۲۵۸/۲
راه آهن ملی ★	۷/۳۱۵	۳۲۹	۱۲/۹۰۰	۲۸۳/۳
جمع	۳۸/۳۹۳	۳۸۸/۶۳۴	۱۷۴/۵۳۰	۳/۱۸۷/۳

*. این سازمان مالک و اداره کننده راه آهن شهری آدلاید است.

★. شامل راه آهن شهری آدلاید و منطقه تاسمانیا نمی شود.

هواپیمایی: از یکم ژوئیه ۱۹۸۸ سازمان هواپیمایی کشوری^۱ برپایه قانون هواپیمایی کشوری مورخ ۱۹۸۸ مسئولیت کنترل و ایمنی هواپیمایی را به عهده گرفته است. شرکت هواپیمایی کانتاس که یکی از خطهای هوایی بین‌المللی استرالیاست دارای ۲۵ فروند بوئینگ ۷۴۷ اس و ۷ فروند ۷۶۷ اس بوده است. مهمترین فرودگاههای بین‌المللی استرالیا عبارت‌اند از: فرودگاههای آدلاید، بریسبن، داروین، ملبورن، پرت، سیدنی و تاونزویل. کشتیرانی: مهمترین بندرهای استرالیا عبارت‌اند از: سیدنی، نیوکاسل^۲ و پورت کمبلا^۳ در ویلز جنوبی نو؛ ملبورن، گیلانگ^۴ و وسترنپورت^۵ در ویکتوریا؛ های پونت، گلاستون^۶، بریسبن در کوینزلند؛ پورت هدلند^۷، دمپیر^۸، پورت واکات^۹ و فرمتل^{۱۰} در استرالیا باختری. در ۳۰ ژوئن ۱۹۸۸ ناوگان بازرگانی استرالیا (شامل کشتیهای ۱۵۰ تن به بالا) عبارت بوده است از: ۶۳ کشتی ساحلی به ظرفیت ۸۷۶/۲۷۶ تن، و ۳۰ کشتی اقیانوس‌پیما به ظرفیت ۱/۲۹۳/۱۸۷ تن. آمار ترابری در نمودار ۳۱ به نمایش درآمده است.

نمودار ۳۱

آمار ترابری استرالیا

۱۹۸۷-۸۸	۱۹۸۶-۸۷	۱۹۸۵-۸۶	۱۹۸۴-۸۵	
				راه‌آهن:
۴۰۵/۷۱۰	۳۸۸/۶۳۴	آمار میسر نبود	آمار میسر نبود	مسافر (به هزار نفر)
۱۷۳/۴۲۱	۱۷۴/۵۳۰	۱۷۱/۸۴۱	۱۶۰/۰۹۹	حمل بار و چارپایان (به هزار تن)

1. Civil Aviation Authority
3. Port Kembla
5. Westernport
7. Port Hedland
9. Port Walcott

2. Newcastle
4. Geelong
6. Gladstone
8. Dampier
10. Fremantle

۹/۵۴۴	۹/۳۷۴	۹/۲۹۱	۹/۱۱۸	ترافیک جاده‌ای: اتومبیل‌های ثبت‌شده (به هزار دستگاه) کشتیرانی برونمرزی:
آمار میسر نبود	۳۰۰/۳۴۸	۳۰۷/۴۰۶	۳۱۰/۲۲۸	کشتی‌های وارد شده (به هزار تن)
آمار میسر نبود	۲۹۶/۹۵۲	۳۰۴/۸۳۹	۳۰۹/۱۵۲	کشتی‌های خارج شده (به هزار تن)
				ترابری هوایی داخلی:
۱۶۰/۲۴۰	۱۵۲/۱۴۱	۱۴۳/۰۸۱	۱۳۲/۰۸۷	کیلومتر پرواز (به هزار)
۱۳/۶۴۷/۷۵۶	۱۲/۵۰۸/۸۰۰	۱۲/۰۴۹/۷۰۰	۱۱/۳۲۹/۷۰۸	مسافر حمل شده
۱۴۳/۳۲۴	۱۳۷/۶۲۷	۱۵۰/۳۸۵	۱۵۱/۲۲۶	بار (به متریک تن)
۲۰/۷۹۳	۱۸/۷۶۱	۱۷/۹۹۹	۱۸/۴۱۱	پست (به متریک تن)
				ترابری هوایی برونمرزی:
۹۸/۹۹۹	۹۱/۸۷۴	۷۹/۰۵۰	۷۱/۰۴۶	کیلومتر پرواز (به هزار)
۳/۶۱۲/۱۹۷	۳/۰۵۲/۴۱۱	۲/۶۷۱/۴۸۶	۲/۴۴۹/۵۹۶	مسافر حمل شده
۱۱۹/۲۰۲	۱۱۰/۳۸۹	۹۱/۹۶۱	۹۰/۳۵۷	بار (به متریک تن)
۵/۸۵۸	۵/۳۲۷	۴/۸۶۹	۴/۷۴۴	پست (به متریک تن)

جهانگردی

استرالیا با ویژگی‌های گوناگون سرزمینی و طبیعی خود یکی از جاذبه‌های جهانگردی است. این کشور در سال ۱۹۸۷ حدود ۳/۷۰۰/- میلیون دلار استرالیا درآمد توریستی داشته است. آمار جهانگردی استرالیا در نمودار ۳۲ نشان داده شده است.

نمودار ۳۲

آمار جهانگردی استرالیا (به هزار نفر)

از کشور	۱۹۸۵	۱۹۸۶	۱۹۸۷	۱۹۸۸
کانادا	۴۰/۹	۴۷/۰	۵۲/۷	۶۶/۷
هنگ کنگ	۲۴/۱	۳۳/۵	۴۲/۵	۴۹/۴
اندونزی	۱۵/۳	۱۷/۷	۲۱/۵	۲۹/۶
ژاپن	۱۰۷/۶	۱۴۵/۶	۲۱۵/۶	۳۵۲/۳
مالزی	۳۲/۹	۳۸/۶	۴۷/۶	۵۲/۱
زلاندنو	۲۴۵/۳	۳۳۶/۷	۴۲۷/۳	۵۳۴/۳
گینه نوپاپوا	۲۷/۷	۳۱/۹	۳۲/۸	۳۷/۸
سنگاپور	۳۵/۳	۴۵/۰	۵۷/۰	۶۳/۵
سوئد	۹/۷	۱۴/۲	۲۱/۹	آمار میسر نبود
سوئیس	۱۴/۳	۱۶/۹	۲۱/۳	۲۶/۰
بریتانیا	۱۵۳/۴	۱۷۶/۰	۱۹۸/۹	۲۶۰/۳
آلمان (جمهوری فدرال)			۵۳/۳	۶۵/۹
آمریکا	۱۹۶/۵	۲۴۵/۴	۳۰۹/۰	۳۲۲/۳
جمع کل (از جمله کشورهای دیگر)	۱/۱۴۲/۶	۱/۴۲۹/۴	۱/۷۸۴/۹	۲/۲۴۹/۳

*. این آمار شامل کسانی است که کمتر از یک سال در استرالیا مانده‌اند.

نمودار ۳۳

آخرین آمارهای اقتصادی استرالیا

سال ۱۹۹۱	سال ۱۹۹۰	
تولید ناخالص ملی	۳۷۶/۸۱ میلیارد دلار استرالیا (۲۹۴/۶۱ میلیارد دلار آمریکا)	۳۷۶/۳۰ میلیارد دلار استرالیا (۳۹۳/۱۸ میلیارد دلار آمریکا)
رشد اقتصادی	۱/۶٪	۲/۲٪-
تورم	۷/۳٪	۳/۳٪
بدهیهای خارجی	۱۲۰/۷۶ میلیارد دلار آمریکا	۱۲۵/- میلیارد دلار آمریکا
کسری بودجه		۹/۰۷ میلیارد دلار استرالیا (۷/۰۶ میلیارد دلار آمریکا)
کسری هزینه‌ها	۹/۳۱ میلیارد دلار استرالیا (۷/۲۷ میلیارد دلار آمریکا)	

ضمناً کسری بودجه این کشور در سال ۱۹۹۲ بالغ بر ۹/۴۴ میلیارد دلار استرالیا (۷/۲۷ میلیارد دلار آمریکا) بوده است. یک دلار آمریکا برابر بوده است با: (در ۱۹۸۹) ۱/۲۶۲ دلار استرالیا، (۱/۲۷۹ دلار استرالیا در (۱۹۹۰)، ۱/۲۸۴ دلار استرالیا (در ۱۹۹۱)، ۱/۲۹۹ دلار استرالیا (در ۱۹۹۲).

جمعیت استرالیا در ۱۹۹۲ بالغ بر ۱۷/۰۶۷/۰۰۰ نفر بوده است.

تاریخچه

گمان بر این است که بومیان استرالیایی دوازده تا حدود چهل هزار سال پیش از جنوب خاوری آسیا آمده‌اند.

پژوهش دانشمندان نشان می‌دهد که تا حدود ۱۲ هزار سال پیش استرالیا، تاسمانیا و گینه‌نو به همدیگر متصل بوده و قاره‌ای به نام ساهول^۱ را تشکیل می‌داده‌اند. از آن زمان تا شش‌هزار سال پیش از میلاد مسیح، تاسمانیا و سپس گینه‌نو در اثر بالآمدن آب دریا از همدیگر جدا شده‌اند. همچنین بالآمدن آب دریا سبب شد که فاصله خشکیهای جنوب خاوری آسیا از شمال استرالیا نیز افزایش یابد (در اثر رفتن برخی از خشکیها به زیر آب).

بومیان با شکار و گردآوری خوراک روزگار می‌گذراندند و با کشاورزی و شهرنشینی آشنایی نداشتند، ولی بازرگانی و دادوستد میان قبیله‌های گوناگون در سراسر این سرزمین پهناور رواج داشت؛ تا اینکه در سده هیجدهم اروپاییان به این سرزمین راه یافتند. استعمار اروپا در استرالیا از ۲۶ ژانویه ۱۷۸۸ آغاز شد. در این تاریخ یک مهاجرنشین

---

1. Sahul

بریتانیایی در پورت جکسون (که هم اکنون سیدنی نامیده می‌شود) تشکیل شد. امروزه ۲۶ ژانویه روز ملی استرالیا به شمار آمده و همه ساله آن را جشن می‌گیرند. ولی بومیان این روز را جشن نگرفته و ناخشنودی خود را از آن ابراز می‌دارند، زیرا از آن پس مصادره زمینها، کشتار و بیماریهای غیربومی بر آنها تحمیل شد، و تا دو سده پس از آن، اروپایی تباران استرالیا آنها را در سرزمین نیاکانشان شهروند این کشور به شمار نمی‌آوردند.

تا سال ۱۸۳۰ بیش از نود درصد جمعیت مهاجر در ویلز جنوبی نو و تاسمانیا شامل محکومان یا محکومان سابق و یا خویشاوندان آنها بودند. در سال ۱۸۴۰ انتقال محکومان به ویلز جنوبی نو ممنوع شده و جمعیت به ۱۹۰ هزار تن افزایش یافت.

تاریخ سفیدپوستان استرالیا از دهه ۱۸۴۰ تا دهه ۱۸۹۰ تحت تأثیر سه عامل قرار گرفت:

۱. رشد شدید اقتصادی ناشی از توسعه مرتعداری و گله‌داری و استخراج معادن و ایجاد کانونهای شهری.

۲. یورش برای دستیابی به طلا که در دهه ۱۸۵۰ انگیزه مهمی را به ویژه در ویکتوریا شد.

۳. مهمترین عامل همانا شکوفایی اقتصادی سالهای ۱۸۶۰-۹۰ در اثر مهاجرت بریتانیاییها و سرمایه‌گذاریهای انگلیسیها برای بهره‌برداری از منابع این سرزمین بود.

در سال ۱۸۹۱ جمعیت به چهار میلیون رسید. از آن پس ساختار جمعیتی ویژه‌ای (عمدتاً اروپایی تبار) بودند تشکیل و روبه رشد نهاد، و امروزه این ساختار کمابیش همچنان پابرجا می‌باشد. این شکوفایی اقتصادی سبب همبستگی اقتصاد استرالیا با اقتصاد بریتانیا نیز شد.

قانون اساسی دولت فدرال استرالیا در نهم ژوئیه ۱۹۰۰ به تصویب رسید و این سرزمین رسماً در یکم ژانویه ۱۹۰۱ با نام «کامنولث استرالیا»^۱ به صورت کشوری مستقل درآمد و از آغاز

1. Commonwealth of Australia

روال حکومتی - اداری - سیاسی - قضایی خود برپایه ارزشها و روالهای بریتانیا استوار ساخت و این روند همچنان ادامه یافت. لرد هوپتون^۱ و ادموند برتون^۲ نخستین فرماندار کل و نخست‌وزیر این کشور بودند.

استرالیا روال حکومتی و دولتی خود را از روی روال بریتانیا اقتباس کرده و پادشاه یا ملکه بریتانیا (البته امروزه از نظر تشریفاتی) رئیس این کشور شناخته می‌شود.

استرالیا در جنگ جهانی اول، شصت هزار کشته داد، که دوسوم این نفرات مربوط به نیروی هوایی استرالیا بودند. نیروهای این کشور به طرفداری از بریتانیا و فرانسه علیه آلمان و اتریش - هنگری وارد جنگ شده بودند. در جنگ جهانی دوم، هنگامی که بریتانیا در سپتامبر ۱۹۳۹ به دلیل حمله آلمان به لهستان به آن کشور اعلان جنگ داد، استرالیا نیز به سود انگلیس وارد جنگ شد. این جنگ سبب شد که وابستگی استرالیا را به بریتانیا بشدت کاهش داده و آن را به آمریکا وابسته سازد؛ و از آن پس استرالیا بیش از پیش در امور منطقه‌ای و جهانی دست‌اندرکار شد. این کشور همانند اکثر کشورها دارای سه قوه قانونگذاری، قضایی و اجرایی است. البته قوه قانونگذاری با قوه مجریه با همدیگر وابسته‌اند، زیرا نخست‌وزیر و وزیران عضو پارلمان (مجلس نمایندگان، یا مجلس سنا) هستند.

فدراسیون استرالیا دارای سه بخش است: پارلمان فدرال (قوه قانونگذاری)، دولت فدرال (که مسئول همه امور مربوط به منافع ملی است) و شش دولت ایالتی که هر کدام دارای قوه قانونگذاری ایالتی نیز هستند، که این قوه‌های ایالتی مکمل دولت فدرال می‌باشند. سرزمین شمالی نیز عمدتاً همانند ایالتها اداره می‌شود.

استرالیا حدود ۹۰۰ فرمانداری و بخشداری - در سطح شهرهای بزرگ و کوچک خود - دارد.

ملکه (بریتانیا) رئیس کشور: گرچه استرالیا کشور مستقلی به شمار می‌آید ولی - مانند

1. Lord Hopetoun

2. Edmund Barton

کانادا - همچنان پیوندهای نهادین خود را با بریتانیا حفظ کرده، و ملکه بریتانیا را رسماً و به صورت تشریفاتی ملکه استرالیا هم به شمار می‌آورد.

ملکه از سوی فرماندار کل استرالیا و فرمانداران شش ایالت نمود می‌یابد. برپایه قانون اساسی فرماندار کل رئیس کشور و رسماً رئیس دستگاه اجرایی است.

اختیارات و وظیفه‌های فرماندار کل عبارت‌اند از: انحلال، تمدید مدت و یا فراخوانی پارلمان، تأیید لایحه‌های قانونی، تأیید وزیران برگزیده شده، ایجاد سازمانها و یا وزارتخانه‌های جدید، انتخاب قاضی‌ها و فرماندهی کل نیروهای سه گانه. برپایه عرف جافتاده فرماندار کل همه این امور را تنها برپایه نظر مشورتی وزیران و کابینه دولت فدرال انجام می‌دهد.

کابینه دولت مهمترین رکن سیاستگذاری در استرالیا می‌باشد. کابینه معمولاً جلسه‌های خود را به صورت غیررسمی و محرمانه تشکیل می‌دهد و سپس تصمیم‌های اعلامیه‌های نخست‌وزیر یا وزیران مربوط اعلام می‌شوند. شورای اجرایی^۱ که معمولاً از دو تا سه وزیر تشکیل می‌شود، تصمیم‌های هیأت دولت را جنبه قانونی داده تا جنبه اجرایی بگیرند. ریاست این شورا را فرماندار کل به عهده دارد. در ایالت‌های ششگانه روند مشابهی برای امور اجرایی در سطح ایالت وجود دارد.

قانون اساسی

استرالیا دارای قانون اساسی نوشته بوده که در سال ۱۹۰۰ تصویب و از یکم ژانویه ۱۹۰۱ به اجرا درآمده است. این قانون در چند نوبت اصلاح شده است (۱۹۰۶، ۱۹۰۹، ۱۹۲۸، ۱۹۴۶، ۱۹۶۷، ۱۹۶۹ و ۱۹۷۷). اصلاحیه قانون اساسی در دسامبر ۱۹۸۵ صورت گرفت که در نتیجه آن پارلمان و دستگاه قضایی به استقلال عمل کامل رسیدند، و همه سلطه‌های باقیمانده پارلمان و ملکه بریتانیا بر این دو نهاد از میان رفتند. در سال ۱۹۸۷ نیز بار دیگر قانون اساسی

---

1. Executive Council

فدرال دگرگونی یافت.

پارلمانهای ایالتی با توجه به قانونهای اساسی خود ایالتها و نیز قانون اساسی فدرال به کار قانونگذاری خود ادامه می‌دهند.

قانون اساسی استرالیا دارای ۱۲۸ بخش می‌باشد که چارچوب و روال کاری پارلمان، قوه اجرایی (دولت)، قوه قضایی، امور مالی و بازرگانی، حدود اختیارات ایالتها، پذیرش ایالتها جدید و چگونگی امکان دگرگونی در قانون اساسی را بازگو می‌کند.

قانون اساسی را می‌توان با رأی مثبت اکثریت طی یک همه‌پرسی دگرگون کرد - البته اگر دست کم چهار ایالت از شش ایالت استرالیا و در مجموع اکثریت نسبی در سراسر کشور، به دست آید. دگرگونی پیشنهادی در قانون اساسی بایستی از سوی همه پارلمانهای ایالتی با اکثریت مطلق به تصویب رسیده و سپس به همه‌پرسی گذاشته شود. البته اگر در یکی از پارلمانها دگرگونی پیشنهادی تصویب نشود یا به طور ناقص تصویب شود، تمهیداتی برای رسیدن پیشنهاد اصلاحی به مرحله همه‌پرسی در نظر گرفته شده است. از ۳۸ پیشنهاد دگرگونی در قانون اساسی از آغاز اجرای آن تاکنون، تنها هشت پیشنهاد به تصویب سراسری رسیده‌اند.

قانونهای اساسی ایالتها نیز همانند قانون اساسی فدرال از نهادهای قانونی بریتانیا ریشه گرفته‌اند. ایالتها می‌توانند بدون همه‌پرسی، قانون اساسی خود را دگرگون سازند. هر قانونی که به تصویب پارلمان فدرال برسد، بر قانونهای مصوب پارلمانهای ایالتی برتری دارد.

چگونگی نهاد اجرایی استرالیا از شیوه بریتانیا ریشه گرفته، و هر حزبی که در مجلس نمایندگان اکثریت داشته باشد، دولت را تشکیل می‌دهد و یا اینکه برای به دست آوردن اکثریت در این مجلس و تشکیل دولت دو یا چند حزب با هم کنار آمده و دولت ائتلافی تشکیل می‌دهند. وزیران نسبت به اقدامهای خود به صورت دسته‌جمعی در برابر پارلمان مسئول بوده و از راه پارلمان در برابر ملت نیز مسئولیت دارند.

پارلمان فدرال: برپایه قانون اساسی شمار نمایندگان مجلس نمایندگان بایستی حدود دو

برابر نمایندگان سنا باشد. مجلس نمایندگان دارای ۱۴۸ نماینده است: ویلز جنوبی نو ۵۱ نماینده، ویکتوریا ۳۹ نماینده، کوینزلند ۲۴ نماینده، استرالایای جنوبی ۱۳ نماینده، استرالایای باختری ۱۳ نماینده، تاسمانیا ۵ نماینده، منطقه پایتخت دو نماینده و سرزمین شمالی یک نماینده.

نمایندگان از راه رأی مستقیم اکثریت مردم در هر حوزه انتخابیه برگزیده می‌شوند. دست کم هر سه سال یکبار انتخابات مجلس نمایندگان برگزار می‌شود. رئیس مجلس نمایندگان با رأی‌گیری داخلی نمایندگان، به این مقام می‌رسد.

مجلس سنا دارای ۷۶ سناتور است. هر ایالت ۱۲ نماینده، منطقه پایتخت دو نماینده و سرزمین شمالی نیز دو نماینده در سنا دارد. دوره نمایندگان سنا (کسانی که از ایالتها برگزیده می‌شوند) شش سال است که هر سه سال یکبار نیمی از آنها انتخاب می‌شوند؛ ولی دوره سناتورهایی که از منطقه پایتخت و سرزمین شمالی برگزیده می‌شوند، تنها سه سال بوده و انتخاب آنها مصادف با انتخابات مجلس نمایندگان است. قدرت مجلس سنا به استثنای چند مورد معین در زمینه امور مالی، برابر با مجلس نمایندگان می‌باشد. رئیس مجلس سنا از سوی سناتورها و با رأی اکثریت آنها به این مقام می‌رسد.

پارلمان فدرال از سال ۱۹۰۱ تا ۱۹۲۷ در شهر ملبورن تشکیل جلسه می‌داد؛ ولی در این سال به پایتخت جدید یعنی کانبرا انتقال یافت.

لایحه‌های دولت را می‌توان در هر یک از دو مجلس نمایندگان و سنا مطرح کرد. البته لایحه‌های مربوط به امور مالی، درآمدهای عمومی و مالیاتها بایستی نخست در مجلس نمایندگان طرح شوند، زیرا لایحه‌های مالی از اختیارات ویژه مجلس نمایندگان هستند. در این زمینه مجلس سنا نمی‌تواند لایحه‌های مزبور را تغییر داده و یا اصلاح کند.

تصویب هر لایحه در هر یک از دو مجلس منوط به احراز اکثریت نسبی رأی‌های نمایندگان است. البته هر لایحه‌ای که مربوط به ایجاد دگرگونی در قانون اساسی باشد، نیاز به کسب اکثریت مطلق دارد.

هر لایحه‌ای پس از تصویب از سوی هر دو مجلس نمایندگان و سنا، برای تأیید نزد فرماندار کل فرستاده می‌شود که پس از امضاء وی، لایحه به صورت قانون در می‌آید. امکان دارد که فرماندار کل لایحه‌ای را برای تغییر یا اصلاح به دو مجلس بازگرداند. اختیار انحلال پارلمان با فرماندار کل است، و چنین اقدامی با توجه به شرایطی که در قانون اساسی درج شده، صورت می‌گیرد. تاکنون دوبار پارلمان فدرال منحل شده است. سرزمین شمالی دارای یک نماینده انتخابی در مجلس نمایندگان و دو نماینده انتخابی در سنا فدرال است. مجلس قانونگذاری^۱ دارای ۲۵ نماینده است که با رأی مستقیم مردم برگزیده می‌شوند و این نمایندگان، سر وزیر سرزمین، معاون وی و رئیس مجلس را برمی‌گزینند. ویلز جنوبی نو، دارای دو مجلس می‌باشد. مجلس قانونگذاری و شورای قانونگذاری^۲ که در حکم سنا است.

مجلس قانونگذاری دارای ۱۰۹ نماینده است که برای مدت ۴ سال برگزیده می‌شوند. شورای قانونگذاری دارای ۴۵ نماینده می‌باشد که دوره نمایندگی در آن سه برابر دوره مجلس یعنی ۱۲ سال و در هر دوره انتخابات مجلس قانونگذاری ۱۵ نماینده شورا کنار رفته و ۱۵ تن جدید انتخاب می‌شوند.

کویتلند: پارلمان آن دارای یک مجلس به نام مجلس قانونگذاری است که ۸۹ نماینده داشته و برای مدت ۳ سال انتخاب می‌شوند.

پارلمان ایالت استرالیای جنوبی دارای دو مجلس است. مجلس نمایندگان^۳ که ۴۷ نماینده داشته و دوره نمایندگی در آن ۴ سال است و شورای قانونگذاری که دارای ۲۲ نماینده بوده و دوره آن ۴ سال می‌باشد.

پارلمان تاسمانیا دارای دو مجلس است؛ مجلس نمایندگان که ۳۵ نماینده داشته و دوره

---

1. Legislative Assembly

2. Legislative Council

3. House of Assembly

آن چهار سال است؛ و شورای قانونگذاری که ۱۹ نماینده داشته و دوره آن شش سال می‌باشد. پارلمان ویکتوریا دارای دو مجلس است. مجلس نمایندگان که ۸۸ نماینده داشته و دوره آن چهار سال می‌باشد. شورای قانونگذاری که دارای ۴۴ نماینده بوده و دوره آن ۸ سال است. پارلمان استرالیای باختری نیز دارای دو مجلس می‌باشد. مجلس نمایندگان که ۵۷ نماینده داشته و دوره آن ۴ سال است؛ و شورای قانونگذاری که دارای ۳۴ نماینده و دوره آن چهار سال می‌باشد.

احزاب

- حزب کار استرالیا: که در سال ۱۹۸۹ پایه‌گذاری شده هم اکنون رهبر آن رابرت‌هاکه^۱ نخست وزیر این کشور می‌باشد، که دیدگاهی سوسیال دمکرات درباره صنعت و تولید و توزیع داشته، و اعلام کرده است که هرگونه بهره‌کشی و روال‌های ضد اجتماعی را از میان می‌برد.

- حزب دمکرات استرالیا: این حزب از ادغام جنبش لیبرال و حزب استرالیا تشکیل شده و رهبر آن سناتور جانت پاول^۲ بوده است.

- حزب دمکراتیک کار استرالیا: که در سال ۱۹۵۶ از حزب کار استرالیا انشعاب یافته است و رهبر آن پی.ج.کوف^۳ است.

- حزب کمونیست استرالیا (مارکسیست - لنینیست)، به رهبری ئی.اف.هیل^۴.

- حزب لیبرال استرالیا: که در سال ۱۹۴۴ پایه‌گذاری شد، و طرفدار اقتصاد آزاد و خصوصی، عدالت اجتماعی، آزادی و ابتکار فردی، توسعه ملی، رفاه و امنیت اجتماعی است. رهبر آن اشلی‌گلدزورثی^۵ است.

1. Robert J.L. Hawke
3. P.J.Keogh
5. Ashley Goldsworthy

2. Janet Powell
4. E.F.Hill

- حزب ملی استرالیا، که رهبر آن تموثی فیشر^۱ است.
- حزب چپ نو، که در سال ۱۹۸۹ تأسیس شد.
- حزب سوسیالیست استرالیا، که در سال ۱۹۷۱ پایه‌گذاری شد و طرفدار مالکیت دولتی ابزار تولید و حکومت طبقه کارگر است. رهبر این حزب ج. مک‌فیلیپس^۲ است.
- حزب شهر و روستا^۳؛ و حزب سبز^۴.
- ریاست تشریفاتی کشور ملکه الیزابت دوم (ملکه بریتانیا) می‌باشد. فرماندار کل استرالیا ویلیام جرج هایدن^۵ است که در ۱۶ فوریه ۱۹۸۹ به این سمت برگزیده شده است.
- قوه قانونگذاری فدرال شامل دو مجلس سنا و مجلس نمایندگان می‌باشد.
- سی‌وششمین انتخابات مجلس نمایندگان در ۱۹۹۱ برگزار شد. در این انتخابات حزب کار ۷۷ کرسی، حزب لیبرال ۵۶ کرسی، حزب ملی ۱۴ کرسی و یک نماینده مستقل برگزیده شدند.

نتیجه انتخابات مجلس سنا در ۲۴ مارس ۱۹۹۰

نام حزب	شمار کرسی‌ها در سنا
حزب کار	۳۲
حزب لیبرال	۲۹
حزب ملی	۴
حزب دمکرات استرالیا	۸
سناتورهای مستقل و منفرد	۳
جمع	۷۶

1. Timothy Fischer
3. Farm and Town Party
5. William George Hayden

2. J. McPhillips
4. Green Party

نتیجه انتخابات مجلس نمایندگان در ۲۴ مارس ۱۹۹۰

نام حزب	شمار کرسی ها
حزب کار	۷۸
حزب لیبرال	۵۵
حزب ملی	۱۴
نماینده مستقل	۱
جمع	۱۴۸

در سال ۱۹۹۱ در سنا، حزب کار ۳۲ کرسی، حزب لیبرال ۲۹ کرسی، حزب دمکرات ۸ کرسی، حزب ملی ۵ کرسی داشته و دو نماینده مستقل نیز سناتور بوده‌اند.

سی‌وهفتمین دوره انتخابات سراسری استرالیا در تاریخ ۱۳ مارس ۱۹۹۳ (۲۲ اسفند ۱۳۷۱) برگزار شد که جمعاً ۹/۴۱۰/۶۷۳ نفر در آن شرکت کردند؛ از این عده ۴/۱۴۷/۳۴۰ تن به حزب کار و ۳/۹۸۱/۸۹۶ نفر به جناح ائتلافی و بقیه به حزبهای دیگر رأی دادند. آمار مقدماتی انتخابات و کابینه دولت جدید در اینجا درج می‌شود (البته این آمارها جنبه مقدماتی داشته و نتیجه قطعی و نهایی کامل نیستند) درصد رأی‌های داده شده به شرح زیر می‌باشد:

حزب کار	حزب لیبرال	حزب ملی	جناح ائتلافی	حزب دمکرات	کاندیداهای مستقل
۴۸/۹۷	۳۱/۴۹	۹/۶۶	۴۱/۱۵	۲/۷۳	۲/۲۷
۴۷/۱۳	۳۹/۶۹	۵/۱۰	۴۴/۷۹	۳/۴۵	۴/۵۴
۴۰/۸۵	۳۰/۹۲	۱۴/۸۳	۴۵/۶۵	۴/۱۰	۹/۴۰
۳۹/۷۰	۴۹/۲	۰/۲۴	۴۹/۲۶	۳/۲۴	۷/۷۹
۳۹/۱۲	۴۵/۵۴	۰/۳۱	۴۵/۸۵	۲/۷۲	۷/۳۱
۴۷/۳۶	۴۱/۹۰	—	۴۱/۹۰	۲/۴۲	۸/۳۳
۵۳/۹۰	۳۳/۷۸	—	۳۳/۷۸	۵/۷۵	۶/۵۸
۵۲/۵۲	۴۷/۵۸	—	۴۷/۵۸	—	—

حزب کار که دوره قبلی دارای ۷۷ کرسی در مجلس نمایندگان بود، در انتخابات ۷۴ کرسی به دست آورد. این حزب در سنا نیز در دوره قبلی ۳۲ کرسی داشت که در این دوره دارای ۳۱ کرسی شد.

آمار تطبیقی کرسیهای هر حزب در دو مجلس سنا و نمایندگان در دوره قبل و دوره کنونی

حزب	مجلس نمایندگان		مجلس سنا	
	دوره کنونی	دوره قبلی	دوره کنونی	دوره قبلی
کار	۷۴	۷۷	۳۱	۳۲
جناح ائتلافی	۶۴	۶۹	۳۶	۳۴
دمکرات	۰	۰	۱	۳
مستقل	۶	۰	۵	۰

به این ترتیب حزب کار به رهبری کیتینگ دولت استرالیا را برای سه سال آینده تشکیل داد؛ و زمامداری حزب کار همچنان ادامه یافت.

سازمانهای دولتی: شامل وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولت فدرال و دولتهای ایالتی و سرزمین شمالی می‌باشند.

روال رأی‌گیری از سال ۱۸۷۹ - یعنی پیش از استقلال استرالیا و در زمانی که زیر سلطه انگلیس بود - جا افتاد. همه شهروندان استرالیایی از ۱۸ سال به بالا می‌توانند در رأی‌گیری شرکت کنند. رأی‌دادن شهروندان اجباری است. در سال ۱۹۱۵ نخستین ایالتی که رأی‌دادن را اجباری کرد، کوینزلند بود. آخرین ایالتی که دست به این کار زد، استرالیای جنوبی در سال ۱۹۴۲ بوده است. البته قانون انتخابات از ایالتی به ایالت دیگر با اندکی تفاوت همراه می‌باشد.

اسامی فرمانداران کل استرالیا از زمان استقلال تاکنون

نام	سالهای فرمانداری
۱. ارل آو هوپتون	Earl of Hopetoun ۱۹۰۱-۲
۲. لُرد تنیسون	Lord Tennyson ۱۹۰۲-۴
۳. لُرد نورثکوت	Lord Northcote ۱۹۰۴-۸
۴. ارل آو دادلی	Earl of Dudley ۱۹۰۸-۱۱
۵. لرد دنمن	Lord Denman ۱۹۱۱-۱۴
۶. ویسکنت نوار	Viscount Novar ۱۹۱۴-۲۰
۷. لرد فارستر	Lord Forster ۱۹۲۰-۲۵
۸. لرد استونهون	Lord Stonehaven ۱۹۲۵-۳۱
۹. سرایزاک ایزاکس	Sir Isaac Isaacs ۱۹۳۱-۳۶
۱۰. ارل گاوری	Earl Gowrie ۱۹۳۶-۴۵
۱۱. دوک آوگلاوستر	HRH the Duke of Gloucester ۱۹۴۵-۴۷
۱۲. سرویلیام مک‌کیل	Sir William McKell ۱۹۴۷-۵۳
۱۳. ویسکنت اسلیم	Viscount Slim ۱۹۵۳-۶۰
۱۴. ویسکنت دانروسیل	Viscount Dunrossil ۱۹۶۰-۶۱
۱۵. ویسکنت دلاآیل	Viscount De L'Isle ۱۹۶۱-۶۵
۱۶. لُرد کیسی	Lord Casey ۱۹۶۵-۶۹
۱۷. سرپال هاسلاک	Sir Paul Hasluck ۱۹۶۹-۷۴
۱۸. سر جان کر	Sir John Kerr ۱۹۷۴-۷۷
۱۹. سرزلمن کاون	Sir Zelman Cowen ۱۹۷۷-۸۲
۲۰. سرنینیان استفن	Sir Ninian Stephen ۱۹۸۲-۸۹
۲۱. سرویلیام جرج هیدن	Sir William George Hayden ۱۹۸۹

دولتهای ایالتی و سرزمینها

استرالیا دارای شش ایالت (ویلز جنوبی، نو، ویکتوریا، کوینزلند، استرالیای جنوبی، استرالیای باختری و تاسمانیا) و دو سرزمین (منطقه پایتخت و جرویس بی^۱، سرزمین شمالی که از ۱۹۷۸ از نظر اداری خودگردان شد) می باشد.

همچنین استرالیا مسئول اداره هفت سرزمین برونزی: ۱. جزیره نورفلک^۲ در اقیانوس آرام؛ ۲. جزیره های مرجانی غیرمسکون اقیانوس آرام؛ ۳. جزیره های کاکاس [کیلینگ] در اقیانوس هند؛ ۴. جزیره کریسمس در اقیانوس هند؛ ۵. جزیره های اشمور و کارتیر^۳ واقع در اقیانوس هند؛ ۶. سرزمین جزیره هرد در بالای مدار قطب جنوب؛ ۷. جزیره مک دانلد^۴ در بالای مدار قطب جنوب.

ایالتهای ششگانه استرالیا همگی دارای قانون اساسی، کابینه و پارلمان ایالتی هستند؛ و گستره، جمعیت و برخی از آمارهای مربوط به آنها، پیش از این در جاهای خود به نگارش درآمدند.

در اینجا بایستی یادآور شد که قانون مورخ ۱۹۸۶ استرالیا، باقیمانده اختیارات و اعمال قدرت بریتانیا را در زمینه مداخله در برخی از امور دولت استرالیا و شهروندان آن ملغی کرد، و از آن پس بریتانیا هیچگونه حق قانونی یا عرفی برای مداخله در امور استرالیا ندارد. تا پیش از این مصوبه پارلمان بریتانیا حق وضع قانونهایی را برای استرالیا داشت و می توانست جلوی پاره ای از قانونهای وضع شده ایالتها را بگیرد؛ همچنین حق ملکه بریتانیا در زمینه عزل و نصب فرمانداران و حق نفی حکم های صادره از سوی دادگاههای استرالیا، و تعلیق قانونهای مصوبه پارلمانهای ایالتی هم از وی سلب شد.

سرزمینهای وابسته به استرالیا دارای این مشخصات هستند:

1. Jervis Bay

2. Norfolk Is.

3. Ashmore & Cartier

4. Mc Donald

سرزمین جزایر اشمور و کارتی^۱: این جزیره‌ها که همگی غیرمسکون هستند. در ۲۰۰ میلی شمال باختری استرالیا در اقیانوس هند واقع شده‌اند؛ که در سال ۱۹۳۸ به سرزمین شمالی محلق شده و سپس از ژوئیه ۱۹۷۸ تحت اداره مستقیم دولت مرکزی استرالیا قرار گرفتند.

سرزمین جنوبگان استرالیا^۲: شامل دو بخش در قطب جنوب، از ۴۵ تا ۱۳۶ درجه طول شرقی و از ۴۲ تا ۱۶۰ درجه طول شرقی، مجموعاً به وسعت ۲/۵ میلیون میل مربع یا حدود پنجاه درصد قاره جنوبگان می‌شود. پیمان مقدماتی جنوبگان مورخ ۱۹۵۹ حاکمیت استرالیا بر این سرزمین را معلق می‌دارد.

جزیره کریسمس^۳: در سال ۱۹۵۸ این جزیره که تحت اداره سنگاپور بود، اداره آن در اختیار استرالیا قرار گرفت. این جزیره که مستعمره پیشین بریتانیا بوده در ۲۳۰ میلی جنوب جاوه واقع شده و حدود ۵۲ میل مربع وسعت دارد. جمعیت آن کمتر از ۱۵۰۰ تن است که اکثراً چینی و مالایایی هستند. تنها منبع این جزیره معدن روبه پایان فسفات است.

جزیره کاکاس^۴: شامل ۲۷ جزیره در ۵۸۰ میلی جنوب باختری جاوه، به وسعت ۵/۵ میل مربع و در ژوئن ۱۹۸۶، جمعاً ۶۱۶ نفر جمعیت داشته، و بخشی از سرزمین شمالی می‌باشند.

سرزمین جزایر مرجانی^۵: این جزایر که جمعیت دائمی ندارند و در خاور کویزلند واقع شده‌اند، زیر نظر وزارت سرزمینهای استرالیا هستند.

جزیره هرد و جزایر مک‌دونالد^۶: این جزیره‌ها در ۲۵۰۰ میلی جنوب باختری فرمتل^۷ در بالای مدار قطب جنوب واقع شده، و در ۲۶ دسامبر ۱۹۴۷ از سوی بریتانیا به استرالیا واگذار شدند. جزیره هرد ۴۳ کیلومتر درازا و ۲۱ کیلومتر پهنا دارد؛ جزیره شگ^۸ حدود هشت کیلومتری

1. Ashmore and Cartier Islands Ter

2. Australian Antarctic Territory

3. Christmas Islands

4. Cocos Islands

5. Coral Sea Islands Ter.

6. Heard Island & Mc Donald Islands

7. Fremantle

8. Shag

شمال جزیره هرد قرار گرفته است؛ و جزیره‌های مک‌دانلد در ۴۲ کیلومتری باختر هرد واقع شده‌اند. این جزیره‌ها دارای جمعیت دائمی نبوده و پایگاههای پژوهشی در آنها استقرار یافته و وزارت علوم مسئولیت اداره آنها را به عهده دارد.

جزیره نورفولک^۱: حدود ۱۰۰۰ میلی‌خاور کوینزلند واقع شده، ۱۴ میل مربع وسعت و حدود ۲۵۰۰۰ نفر جمعیت دارد. وزارت سرزمینها، مسئول اداره این جزیره است.

دادگستری و قوه قضاییه

در استرالیا قدرت والای قضایی «دادگاه عالی استرالیا» می‌باشد، که مقررات قضایی و قانونهای مورد استناد آن از سوی پارلمان فدرال تهیه و تصویب شده‌اند. مقررات قضایی و قانونهای مورد استناد در دادگاههای فدرال و دادگاههای خانواده نیز از سوی پارلمان فدرال فراهم و تصویب شده‌اند.

قانون اساسی استرالیا قدرت قضایی والا را در اختیار «دادگاه عالی» و دیگر دادگاههایی که از سوی پارلمان فدرال معین می‌شوند (دادگاه فدرال و دادگاه خانواده) قرار داده است. رویهمرفته ساختار دستگاه دادگستری استرالیا پیچیده می‌باشد و در این زمینه روال حقوقی و قضایی کشور از روال بریتانیا ریشه گرفته است. دادگاه عالی فدرال: این دادگاه که بالاترین مرجع پژوهش‌خواهی در کشور نیز می‌باشد، دارای صلاحیتهایی به شرح زیر است:

- تفسیر قانون اساسی

- رسیدگی به دعوای حقوقی میان دولت فدرال، دولتهای ایالتی و دعوای میان شهروندان از ایالتهای مختلف.

- رسیدگی به پژوهش‌خواهی از حکم دادگاه فدرال و دادگاههای ایالتی.

---

۱. Norfolk Islands

- رسیدگی به هر موضوعی که ناشی از قراردادهای بین‌المللی و نمایندگیهای سیاسی و کنسولی مقیم می‌شود.

البته در موردیایی معین، طرفهای دعوا می‌توانند نسبت به حکم صادره از سوی دادگاه عالی ایالتی از شورای ویژه حکومتی^۱ فرجام‌خواهی کنند. البته این گونه پژوهش‌خواهی تنها زمانی ممکن می‌شود که مورد حقوقی، تنها ناشی از قانون ایالتی باشد؛ و به هیچ رو نمی‌توان حکم دادگاه عالی فدرال را برای پژوهش‌خواهی به شورای ویژه حکومتی برد؛ این حق در ۱۹۸۶ لغو شد.

اعضای دادگاه عالی فدرال عبارت‌اند از: رئیس دادگاه عالی و شش قاضی دیگر که همگی از سوی فرماندار کل در شورا برگزیده می‌شوند. رئیس و اعضاء دادگاه عالی فدرال (و نیز دادگاههای فدرال) را نمی‌توان از کار برکنار کرد مگر پس از آنکه سوء رفتار ناتوانی آنها در هر دو مجلس نمایندگان و سنا به اثبات برسد و سپس فرماندار کل در شورا می‌تواند عضوی را که سوء رفتار یا ناتوانی وی ثابت شده، برکنار کند.

دادگاههای فدرال: از سال ۱۹۲۴ به بعد چهار نوع دادگاه دیگر در سطح فدرال تأسیس شدند که عبارت‌اند از: دادگاه فدرال استرالیا؛ دادگاه خانواده استرالیا؛ دادگاه صنعتی استرالیا؛ و دادگاه فدرال ورشکستگی.

برپایه «قانون دادگاه فدرال» مورخ ۱۹۷۶ که از فوریه ۱۹۷۷ به اجرا درآمد، دادگاههای صنعتی و ورشکستگی منحل و کار آنها به دادگاه فدرال محول شد.

دادگاه خانواده در سال ۱۹۷۵ پدید آمد که به وضع اخلاق، سرپرستی بچه‌ها و منازعه بر سر داراییهای خانواده پس از جدایی رسیدگی می‌کند.

دادگاههای ایالتی: دادگاههای ایالتی در سطح هر ایالت و با توجه به قانون و مقررات دولت ایالتی مربوط و دولت فدرال، به دعوای ایالت خود رسیدگی به عمل می‌آورند.

---

1. Privy Council

هر ایالت دارای یک دادگاه عالی است. افزون بر اینها بسیاری از ایالتهای استرالیا دارای دادگاه شهرستان و دادگاه بخش نیز هستند.

همچنین دادگاههای ایالتی از سوی پارلمان دولت فدرال اختیار یافته‌اند که در برخی از امور فدرال از جمله مالیات و امور جنایی فدرال - مانند قاچاق مواد مخدر - به رسیدگی بپردازند. بالاترین دادگاه در هر ایالت و نیز سرزمین شمالی، دادگاه عالی آن می‌باشد. هر دادگاه عالی ایالتی دارای یک رئیس و چند قاضی است.

دادگاههای شهرستان و بخش در بیشتر ایالتها به اکثر جرمهای مهم جنایی رسیدگی می‌کنند، این دادگاهها به ریاست یک قاضی تشکیل می‌شوند، ولی رأی نهایی دادگاه را هیأت داور صادر می‌کند. همچنین دادگاههای مزبور به امور حقوقی و مالی تا سقف معینی رسیدگی می‌کنند.

موضوعهای عادی «در دادگاههای رسیدگی»^۱ که زیر نظر یک دادیار هستند، مورد حل و فصل قرار می‌گیرند و هیأت داور در میان نبوده و دادیار شخصاً رأی صادر می‌کند. این دادگاهها به امور جنایی و حقوقی کوچک رسیدگی می‌کنند.

برخی از ایالتها دارای دادگاههای ویژه‌ای هستند، مانند دادگاه برای رسیدگی به امور محیط زیست و شهرسازی و قانونهای صنعتی.

دستگاه دادگستری استرالیا از حقوق افراد، برابر با قانون، محافظت می‌کند. این دستگاه قضایی که از روال قضایی و دادگستری بریتانیا ریشه گرفته، از افراد در برابر دستگیری خودسرانه و زندانی کردن مردم بدون محاکمه حفاظت کرده و برطبق قانون نمی‌توان کسی را بدون اتهام رسمی (برای رسیدگی در دادگاه) در بازداشت نگهداشت. هر متهمی - بجز کسانی که مرتکب جنایتی مهم شده‌اند - را می‌توان به قید ضمانت تا زمان آغاز محاکمه آزاد کرد. محاکمه در زمینه امور جنایی در برابر هیأت داور، حق مسلم متهم است.

---

1. Courts of Petty Sessions

حضور افراد عادی در دادگاههای استرالیا آزاد است، مگر آنکه مورد رسیدگی جنبه امنیتی داشته باشد، یا اینکه به امور کودکان رسیدگی کنند.

اجرای قانون و مقررات: رویهمرفته اجرای قانون در سراسر استرالیا میان نیروهای پلیس دولت فدرال و دولتهای ایالتی و سرزمین شمالی تقسیم شده است. هر نیروی پلیس مستقل از دیگران بوده و محدوده و صلاحیت قانونی معینی دارد. ولی به هر روی ترتیبات رسمی و غیررسمی برای همکاری این نیروها با همدیگر وجود دارد.

پلیس فدرال: پلیس فدرال استرالیا (AFP) جدیدترین نیروی پلیس این کشور می باشد، که مأمور اجرای قانون دولت فدرال است. مرکز آن در کانبرا و شعبه‌هایی هم در مرکز ایالتها و شماری از شهرهای بزرگ و کوچک کشور دارد. مهمترین مسئولیتهای پلیس فدرال عبارت‌اند از: مبارزه با قاچاق مواد مخدر، مبارزه با جنایتکاری سازمان‌یافته، جنایتهای گروهی، کلاهبرداری علیه دولت فدرال، تروریسم و نقض مقررات پولی.

پلیس فدرال استرالیا شماری از افسران خود را در نیروی پاسدار صلح در قبرس جای داده است. همچنین پلیس مزبور در جزیره کریسمس و جزیره‌های نورفلک حضور دارد.

پلیس ایالتی (و سرزمین شمالی): در گذشته حفظ نظم در مهاجرنشین‌ها به عهده ارتش بود، ولی همین که ایالتها تشکیل و به خوگردانی رسیدند، برای خود یک نیروی پلیس ویژه پدید آوردند. نیروی پلیس هر ایالت زیر نظر یک رئیس پلیس که در برابر وزیر مسئول است، می باشد. در استرالیا تقریباً برای هر ۵۵۰ نفر یک پلیس وجود دارد. برای مثال ویلز جنوبی با جمعیت ۵/۴ میلیونی دارای ده هزار پلیس است. در ۱۹۸۰ «شورای وزیران پلیس استرالیا»^۱ برای ایجاد هماهنگی در زمینه اجرای قانون و مقررات میان نیروهای مختلف پلیس این کشور پدید آمد. این شورا متشکل از وزیران مسئول دستگاه پلیس هر ایالت و نیز سرزمین شمالی و پلیس فدرال می باشد. این شورا کارها و خدمات مشترک نیروهای پلیس را در زمینه‌های اطلاعات جنایی،

1. Australian Police Minister Council

تحقیقات پلیس، آزمایشگاههای علوم جنایی و پلیسی و تأسیسات آموزشی، ترتیب، تنظیم و هماهنگ می‌سازد. در سالهای ۱۹۸۱ و ۱۹۸۲ به ترتیب دو یگان پلیس ملی - دفتر اطلاعات جنایی و یگان تحقیقاتی پلیس - پدید آمدند.

در ژوئیه ۱۹۸۴ سازمان ملی جنایی (NCA) برای رویارویی و مبارزه با گسترش فعالیتهای جنایتکاری سازمان‌یافته در استرالیا تأسیس شد. کار این سازمان شناسایی جنایتکاران و گردآوری اطلاعات درباره جنایت آنها برای ارائه به دادگاه است. برپایه قانون این سازمان موظف است که با دیگر نیروهای پلیس، تا آنجا که ممکن است، همکاری کند.

قاچاق مواد مخدر: از نظر بین‌المللی استرالیا نقش مهمی در مبارزه با قاچاق مواد مخدر داشته است، و از سال ۱۹۷۲ به بودجه سازمان ملل در زمینه با مواد مخدر کمک کرده است، و طی هفت سال، یعنی از ۱۹۷۸ تا ۱۹۸۴ جمعاً ۱/۵ میلیون دلار به این بودجه یاری رسانده است. استرالیا عضو کمیسیون مواد مخدر سازمان ملل بود، و نیروی پلیس مبارزه با مواد مخدر مربوط به کشورهای جنوب خاوری آسیا و حوزه اقیانوس آرام جنوبی را آموزش می‌دهد. برپایه قانون گمرکی ۱۹۰۱، پلیس فدرال و مأموران گمرک، برای مبارزه با ورود، حمل و فروش مواد مخدر، دارای مسئولیت مشترک هستند.

حقوق بشر: دولت فدرال و دولتهای ایالتی از اوایل دهه ۱۹۷۰ تأکید فراوان و روزافزونی را نسبت به حمایت از حقوق بشر در استرالیا به عمل آوردند، و کوشیدند که نابرابریهای اجتماعی را در این سرزمین از میان بردارند، و در این زمینه به وضع قانون و مقررات پرداختند. استرالیا در سال ۱۹۷۳ سند کنوانسیون سازمان بین‌المللی کار در زمینه عدم تبعیض در استخدام و شغل را به تصویب رساند؛ و در نتیجه کمیته‌های ملی و ایالتی برای رسیدگی به تبعیض در استخدام و اشتغال تشکیل شدند. از آن زمان تا به امروز دولت فدرال و دولتهای ویلز جنوبی، نو، ویکتوریا، استرالیای جنوبی، و استرالیای باختری قانونهایی را در زمینه رفع تبعیض در کار و اشتغال و نیز در دیگر زمینه‌های حقوق بشر تدوین و به تصویب رسانده‌اند.

تعدادی سازمان مانند کمیسیون حقوق بشر دولت فدرال (که در سال ۱۹۸۱ ایجاد شد) تأسیس شده‌اند تا درباره شکایت‌های مبنی بر تبعیض رسیدگی و اقدام کنند.

کار کمیسیون مزبور حمایت و پیشبرد اعلامیه‌ها و کنوانسیونهای حقوق بشر سازمان ملل متحد می‌باشد. این اعلامیه‌ها و کنوانسیونها عبارت‌اند از: پیمان بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی؛ اعلامیه‌های حقوق کودک؛ اعلامیه حقوق افراد عقب‌افتاده مغزی؛ اعلامیه حقوق افراد معلول؛ و پیمان بین‌المللی از میان برداشتن هرگونه تبعیض نژادی. کمیسیون حقوق بشر استرالیا مسئولیت اجرای قانون تبعیض نژادی مورخ ۱۹۷۵ و قانون تبعیض میان زن و مرد مورخ ۱۹۸۴ را به عهده دارد.

دستگاه دفاعی - نظامی استرالیا

مسئولیت کنترل و اداره نیروهای مسلح وزیر دفاع می‌باشد که برپایه قانون‌های مصوب در این زمینه، دست به اقدام می‌زند. رئیس ستاد ارتش عهده‌دار فرماندهی نیروها بوده و نیز مشاور نظامی وزیر دفاع می‌باشد. رئیس کل وزارت دفاع، رئیس پیوسته این وزارتخانه و مشاور غیرنظامی و کشوری وزیر دفاع به شمار می‌آید و مسئولیت اداری و مالی دارد. همانگونه که پیشتر گفته شد فرمانده کل قوای استرالیا، فرماندار کل این کشور می‌باشد. ارتش استرالیا از سه نیرو تشکیل شده است: نیروی زمینی، نیروی دریایی و نیروی هوایی. رئیس ستاد نیروی زمینی، رئیس ستاد نیروی دریایی و رئیس ستاد نیروی هوایی اختیارات خود را از رئیس ستاد ارتش و رئیس کل وزارت دفاع به دست آورده و زیر نظر آنها به انجام امور می‌پردازند.

ساختار دفاعی استرالیا از سه ویژگی سازمانی برخوردار است:

۱. یک اداره مرکزی شامل پنج بخش عملیاتی: سیاست استراتژیکی و تشکل نیروها؛ تدارکات و پشتیبانی؛ کارگزینی و امور مالی؛ خدمات مدیریت و زیرساخت نیروها؛ علوم و

تکنولوژی دفاعی.

۲. هر یک از نیروها - زمینی، دریایی، هوایی - دارای یک دفتر خدماتی، افزون بر ساختار فرماندهی هستند.

۳. شمار اندکی از سازمانهای پشتیبانی که در زمینههای تخصصی، مانند اطلاعات و فاجعههای طبیعی کار می کنند.

سیاستگذاری و تصمیم گیری نظامی - دفاعی: رکن اصلی برای سیاستگذاری دفاع ملی، «کمیته دفاع» است، که ارتباط میان نخست وزیر، وزارت دفاع، وزارت خارجه، و خزانه داری را فراهم می آورد. وزیر دفاع ریاست کمیته دفاع را برعهده دارد، و این کمیته او را در کارهایش یاری می دهد.

اعضای کمیته دفاع عبارت اند از: دستیار وزیر دفاع، رئیس کل وزارت دفاع، رئیس ستاد ارتش و رؤیسان نیروهای سه گانه. کمیته مزبور مسئول ایجاد هماهنگی و رسیدگی به همه امور دفاعی - نظامی بوده، و رهنمودهای لازم را در اختیار هر سه نیرو قرار می دهد. این کمیته ماهی یکبار تشکیل می شود.

در وزارت دفاع شش دستگاه مربوط به امور هر سه نیرو هستند، و اعضای آن از نظامیان و غیرنظامیان تشکیل شده اند. این شش دستگاه عبارت اند از:

۱. اداره ذخیره و برنامه های مالی

۲. اداره سیاست استراتژیک و نیروهای مسلح

۳. اداره تدارکات و پشتیبانی

۴. اداره نیروهای انسانی نظامی

۵. خدمات سازمانی و مدیریت

۶. خدمات تکنولوژی دفاعی - نظامی

هزینه های دفاعی استرالیا در سال مالی ۹۰-۱۹۸۹ بالغ بر ۸/۳۲۰ میلیون دلار استرالیا

بوده است.

آمار زیر اطلاعات کلی بیشتری در اختیار ما قرار می‌دهد:

جمعیت سراسر کشور	۱۶/۴۲۸/۰۰۰ نفر
تولید ناخالص ملی	۱۶۲/۳۶۰/۰۰۰ میلیون دلار آمریکا
هزینه‌های نظامی	۴/۸۰۰/۰۰۰ میلیون دلار آمریکا
درصد هزینه‌های نظامی نسبت به تولید ناخالص ملی	۲/۳ درصد
شمار نیروهای مسلح	۷۰/۵۰۰/۰۰۰ نفر
تعداد تانکها	۱۰۳ دستگاه
کشتی جنگی	۱۲ ناو بزرگ، ۲۸ ناوچه
زیردریایی	۶ فروند

پشتیبانی دفاعی: اداره پشتیبانی دفاعی مأمور و موظف به اجرای این امور می باشد:

خرید کالاها و خدمات مورد نیاز امور دفاعی؛ فراهم آوردن تخصص فنی و کمکهای دیگر برای صنایع نظامی؛ کاربرد تجهیزات صنایع نظامی استرالیا با حداکثر امکان عملی؛ اداره برنامه پایاپای استرالیا برای بالابردن سطح تکنولوژی و گسترش تواناییهای صنایع استراتژیکی؛ کمک به توان و کارایی و ظرفیت صنایع نظامی در چارچوب سیاست نظامی و به منظور صدور کالاهای نظامی؛ اداره کارخانجات مهمات‌سازی و هواپیمایی و لنگرگاهها؛ بازاریابی برای فرآورده‌های نظامی و ملزومات آنها و کمک خدمات برای حفظ صنایع استراتژیک.

-/۱۴/۱۸۹ غیر نظامی در سال ۱۹۸۸ در وزارت دفاع کار می‌کرده‌اند.

نیروی زمینی: نیروی زمینی شامل نظامیان و نیروی ذخیره که در یک چارچوب فرماندهی عملیاتی جای گرفته‌اند، و عبارت‌اند از:

- فرماندهی رزمی، که هر لشکر دارای سه تیپ بوده، و دارای نیروی رزمی و یگانهای پشتیبانی لجستیکی می‌باشد.

- فرماندهی لجستیک، که مأمور پشتیبانی لجستیک از یگانهای رزمی و تأسیسات نظامی می‌باشد.

- فرماندهی آموزشی، آموزش نظامی و تأسیساتی در سراسر استرالیا.

نیروی زمینی در سراسر کشور دارای هفت ناحیه نظامی است، که حدود هر ناحیه تقریباً مرزهای ایالتها می‌باشد.

سازماندهی سراسری نیروی زمینی و کنترل بودجه آن به عهده رئیس ستاد ارتش است. از سال ۱۹۷۳ ساختار فرماندهی عملیاتی نیروی زمینی شامل مقر فرماندهی نیروهای رزمی، مقر فرماندهی لجستیک، و مقر فرماندهی آموزشی در همه هفت ناحیه نظامی شد.

توان نیروی زمینی در سال ۱۹۹۰ شامل ۳۱/۳۰۰ نفر بود. نیروی فرماندهی شامل یک هنگ دفاع هوایی، یک هنگ مهندسی، یک هنگ هواپرد و یک هنگ خدمات ویژه هوایی است. هر لشکر پیاده شامل یک تیپ مکانیزه و دو تیپ پیاده، سه هنگ توپخانه، یک هنگ شناسایی و یک هنگ زرهی، یک هنگ مهندسی و یک هنگ هواپرد، شامل سه اسکادران است.

نفرات مؤثر ذخیره‌ای نیروی زمینی بالغ بر ۲۳/۴۰۰ نفر در سال ۱۹۹۰ بوده است. در ژانویه ۱۹۸۶ آکادمی نیروی دفاعی استرالیا واقع در کانبرا، نخستین دانشجویان دوره افسری خود را برای هر سه نیرو پذیرفت. این دانشجویان طی دوره آموزشی خود در رشته‌های ادبی، علوم و مهندسی به تحصیل پرداخته و در مدت زمان تعطیلات در فاصله هر دو ترم به فراگیری و آموزش نظامی می‌پردازند. دانشجویان مزبور پس از سه سال تحصیل، یک سال دیگر را هم صرف آموزشهای نظامی در «دانشکده نظامی سلطنتی» واقع در دانترون^۱ کرده که پس از پایان این دو دوره به دریافت درجه ستوانی نایل می‌شوند.

نیروی دریایی: ریاست این نیرو را رئیس ستاد نیروی دریایی به عهده دارد. نامبرده دارای یک معاون می‌باشد. همچنین رئیس ستاد نیروی دریایی دارای سه دستیار در امور نفرات،

---

1. Royal Military College, Duntroon

نیازمندیهای عملیاتی و برنامه‌ها، تجهیزات و لجستیک است. فرماندهی امور دریایی (شامل اداره و عملیات) مربوط به ناوگان دریایی کشور به عهده فرمانده ناوگان استرالیا می‌باشد. نیروی هوا - دریای استرالیا نیز دارای ۷ هلی‌کوپتر سی‌کینگز^۱ ضد زیردریایی می‌باشد که در ساحل مستقر هستند؛ همچنین این نیرو دارای سه هلی‌کوپتر لامپس-۲۳^۲ موشک‌انداز ضد رزم‌ناو؛ دو فروند هواپیمای ترابری و ۱۷ هلی‌کوپتر ترابری و کمک‌رسانی است. مهمترین پایگاه دریایی در سیدنی بوده، و چند پایگاه فرعی نیز در استرلینگ، فرمتل، ویلیامزتاون، جزیره‌گاردن^۳، کایرنز^۴ و داروین تأسیس شده‌اند. پایگاه هوا - دریا در نوورا^۵ می‌باشد. کل نفرات نیرو (از جمله ۱/۲۰۰/- نظامی نیروی هوا - دریا) در سال ۱۹۹۰ بالغ بر ۱۵/۶۵۰/- تن بوده است.

نیروی هوایی: فرماندهی نیروی هوایی به عهده رئیس ستاد این نیرو می‌باشد. دستیاران وی عبارت‌اند از: معاون رئیس ستاد نیروی هوایی، رئیس عملیات و برنامه‌های نیروی هوایی، رئیس تجهیزات نیروی هوایی، رئیس نفرات نیروی هوایی، رئیس خدمات فنی نیروی هوایی و مدیر کل تدارکات.

اداره و کنترل یگانهای نیروی هوایی در اختیار دو دستگاه فرماندهی قرار گرفته است:

- فرماندهی عملیاتی، که مسئول فرماندهی یگانهای عملیاتی و چگونگی اجرای فعالیتهای آنها در داخل و خارج کشور است.
- فرماندهی پشتیبانی، که مسئول آموزش نفرات و تدارک و تعمیر و حفظ تجهیزات است.

دستگاه عملیات هوایی استرالیا شامل یگانهای آموزشی و اسکادرانهای عملیاتی

---

1. Sea Kings

2. S-70B Lamps-III

3. Garden Island

4. Cairns

5. Nowra

می‌باشد.

آموزش افسران نیروی هوایی در آکادمی نیروی هوایی استرالیا (RAAF) و آموزشگاه افسران صورت می‌گیرد، که هر دو در پونت کوک^۱ و ویکتوریا واقع شده‌اند. آموزش عالی افسران در دانشکده ستاد نیروی هوایی استرالیا واقع در فیربایرن^۲ در منطقه پایتخت صورت می‌پذیرد.

شمار نفرات نیروی هوایی استرالیا در سال ۱۹۹۰ بالغ بر ۲۲/۶۰۰ تن بوده است. این نیرو دارای نفرات نیروی ذخیره نیز می‌باشد. مهمترین پایگاههای هوایی عبارت‌اند از: امبرلی، کانبرا، داروین، ایست‌سیل^۳ ادینبورو^۴، فیربارن، لیورتون^۵، لیرمونت^۶، پیرس^۷، پونت‌کوک^۸، ریچموند^۹، ریندال^{۱۰}، تاونزویل^{۱۱}، تالارمورین^{۱۲}، ویلیام تاون و وومرا^{۱۳}.

نیروی غیرنظامی ارتش: افراد غیرنظامی در امور تعمیرات و خدمات، تنظیم سیاست برنامه‌ریزی استراتژیکی، توسعه و تحلیلگری نیروها، خدمات همگانی و بودجه‌بندی و برنامه‌ریزی مالی در وزارت دفاع سرگرم کار هستند. همچنین غیرنظامیان در امور طراحی، خرید و نگهداری و تجهیزات، انبارداری و اداره تأسیسات، آموزش، پژوهش و توسعه علمی، در وزارت دفاع به کار پرداخته‌اند.

پژوهش: سازمان علوم و تکنولوژی نظامی، دومین سازمان بزرگ پژوهش و توسعه در سراسر استرالیا می‌باشد و دارای هزار دانشمند و مهندس خبره است و حدود ۴۴۰۰ تن در آزمایشگاههای آن واقع در پنج ایالت استرالیا کار می‌کنند. این آزمایشگاهها شامل: پژوهش و

---

1. Point Cook

2. Fairbairn

3. East Sate

4. Edinburgh

5. Laverton

6. Learmont

7. Pearce

8. Point Cook

9. Richmond

10. Rindall

11. Townsville

12. Tullarmarine

13. Woomera

آزمایش مواد، دانش خوراک، پژوهش و آزمون وضعیت گرمسیری، پژوهش هوانوردی و ناوداری، مهندسی، الکترونیک و جنگ افزارهای پیشرفته، و پژوهشهای نظامی و دفاعی هستند. سازمانهای وابسته به امور دفاعی عبارت اند از: دفاع غیرنظامی؛ مدیریت علامتهای نظامی؛ و سازمان اطلاعات مشترک.

صنعت و تولید نظامی: در سال ۱۹۸۴ وزارت پشتیبانی دفاع^۱ در وزارت دفاع ادغام و دفتر تولید نظامی^۲ تأسیس شد. این دفتر مسئول امور همه کارخانههای ساخت مهمات، تدارکات و پوشاک دولتی، کارخانههای دولتی ساخت هواپیما و دو لنگرگاه می باشد. همچنین دفتر مزبور مسئول مدیریت خریدهای نظامی و استراتژی صنایع دفاعی، صدور پروانه و مجوز فرآوردههای نظامی و بازاریابی آنها است.

دولت استرالیا اقدام به گرفتن پروانه ساخت و اجازه تولید جنگ افزارهای سبک و نیمه سنگین کرد. از جمله این پروانه یابی، اجازه ساخت توپ ۱۰۵ میلیمتری سبک انگلیسی بوده است. مهمترین شرکتهای و کارخانجات صنایع نظامی استرالیا به شرح زیر می باشند.

صنایع هوا - فضایی (ساخت بدنه هواپیما و یا تعمیر اساسی آن)

۱. کنسرسیوم استرالیایی هواپیما^۳؛ این کنسرسیوم با مشارکت کارخانجات هواپیماسازی دولتی، شرکت هواپیماسازی کامنولث^۴ و شرکت هاگردوهاویلند استرالیا^۵ به منظور ساخت یک هواپیمای تروپروپ آموزشی برای نیروی هوایی استرالیا و نیز صادرات تشکیل شد.

۲. شرکت هواپیماسازی کامنولث، در ملبورن، که سازنده هواپیماهای سبک ترابری

1. Department of Defence Support

2. Office of Defence Production

3. Australian Aircraft Consortium Pty Limited

4. Commonwealth Aircraft Corporation

5. Hawker de Havilland Australia

جیندیویک، آرپی وی^۱ و نومد^۲ می باشد.

۳. شرکت هاگردوهاویلند، در ویلز جنوبی نو، سازنده زیرساخت هواپیما برای بازار جهانی، تعمیر اساسی و نوسازی هواپیما و هلی کوپتر و موتور آنها می باشد. همچنین این شرکت قایقهای گشتی و کاری آلومینیومی را طراحی و می سازد.

۴. شرکت هاگرد پسفیک^۳، در ویلز جنوبی نو، این شرکت هواپیما و موتور و دستگاههای آن را تعمیر و به فروش می رساند.

قطعات هواپیما و هلی کوپتر

۱. شرکت هواپیماسازی کامنولث، در ملبورن: سازنده قطعات

۲. شرکت هاگرد دوهاویلند، در ویلز جنوبی نو

۳. شرکت هاگرد پسفیک، در ملبورن

جنگ افزارهای کوچک

۱. شرکت تریننگ ایدز استرالیا^۴: این شرکت جنگ افزارهای کوچک هدف زنی «سوپر دارت»^۵ را می سازد.

۲. دفتر تولید نظامی: این دفتر که بخشی از وزارت دفاع است دارای ۹ کارخانه تدارکاتی، و کارخانجات هواپیماسازی دولتی است. بیشتر فرآورده های نظامی آن با کسب پروانه از خارج به مرحله تولید رسیده و شامل مهمات و قطعات توپخانه دریایی هستند. همچنین با دریافت پروانه، جنگ افزارهای کوچک مانند تفنگ یورشی ۷/۶۲ میلیمتری L1A1 را تولید می کند. این

---

1. Jindivik R.P.V

2. Nomad

3. Hawker Pacific Pty. Ltd.

4. Australian Training Aids Pty. Ltd.

5. Super Dart

شرکت سازنده مسلسل اف - ۱ می باشد که در داخل کشور طراحی شده است.
 ۳. کارخانه جنگ افزارهای سبک استرالیا^۱: واقع در ویلز جنوبی نو، که فرآورده های آن شامل مسلسل ۹ میلیمتری اف - ۱ هم می شود.

صنایع دریایی

۱. شرکت کارینگتون اسلیپویز^۲: واقع در ویلز جنوبی نو، سازنده کشتی، شناورهای دریا - خشکی و خدمات دریایی برای نیروی دریایی استرالیا.
۲. شرکت دوهاویلند مارین^۳: فرآورده های عمده آن عبارت انداز: قایقهای گشتی کارپنتریا^۴ و کاپریکورنیا^۵.
۳. استیت داکارد^۶ در ویلز جنوبی: سازنده کشتی، تعمیر کشتی و مهندسی عمومی.
۴. شرکت ویکر کاکتو داکارد^۷، در نزدیکی سیدنی: سازنده کشتیهای جنگی تا به اندازه ناوشکن، ساخت کشتیهای سنگین (تا ۱۶۰۰۰ تن).
۵. سازمان خدمات دریایی استرالیای باختری^۸، واقع در فرمتل: طراح و سازنده قایقهای گشت و نظارت ساحلی و سازنده قایقهای بزرگ ماهیگیری.

سیستم های فرماندهی، کنترل، مخابرات، ردیابی و نظارت

۱. شرکت افلگمیتد ویرلس^۹، در ویلز جنوبی نو: سیستمها و تجهیزات مخابرات.

---

1. Royal Australian Small Arms Factory	2. Carrington Slipways Pty. Ltd.
3. De Havilland Marine	4. Carpentaria
5. Capricornia	6. State Dockyard
7. Vickers Cockatoo Dockyard Pty. Ltd.	
8. Western Australian Marine Services Association	
9. Amalgamated Wireless (Australia) Limited	

سیستم‌های موشکی (زمینی و هوایی)

شرکت بریتیش ایروسپیس استرالیا^۱، ساخت قطعات موشکهای زمین به هوای راپیر^۲.

جنگها و عضویت در پیمانهای نظامی

استرالیا از زمان استقلال خود تاکنون هیچگاه مورد حمله نظامی مستقیم قرار نگرفته است؛ و تا جنگ جهانی دوم دارای یک ارتش منظم نبود؛ بلکه در حقیقت ارتش آن شامل شبه نظامیان بود که به تقلید از روال ارتش شبه نظامی سویس تشکیل یافته بود.

از زمان جنگ جهانی دوم و با یورش ارتش ژاپن به کشورهای جزیره‌ای و جزیره‌های مستعمراتی همجوار استرالیا، این کشور به اندیشه تشکیل یک ارتش منظم و سازمان‌یافته افتاده و در این جنگ در کنار بریتانیا و آمریکا قرار گرفت.

پس از شکست ژاپن در اوت ۱۹۴۵ و پایان جنگ جهانی دوم، غرب به دلیل گسترش کمونیسم در آسیای خاوری، احساس خطر کرده و همراه با استرالیا درصدد برآمد که با پیمانهای نظامی جلوی گسترش کمونیسم و رخنه آن را سد کند. این خطر با پیروزی کمونیستها در سرزمین پهناور چین به رهبری مائوتسه‌تونگ و فرار چیانگ‌کایشک به تایوان، و سپس با آغاز جنگ کره بیشتر احساس شد. از اینرو غرب به رهبری آمریکا (که از نظام سرمایه‌داری پیروی و پشتیبانی می‌کرد)، سیاست محدودسازی^۳ را برای گونه‌ای محاصره شوروی و سپس چین را به اجرا درآورد. به دنبال چنین سیاستی بود که یک رشته پیمانهای نظامی از سوی غرب - عمدتاً با رهبری و پیشگامی آمریکا - پدید آمدند که به گونه‌ای زنجیروار به همدیگر پیوند یافته و پیمان ناتو را از راه ترکیه و سپس پیمان سنتو به پیمان سیتو و سرانجام آنزوس متصل می‌کرد. این پیمانها مهمترین نمود جنگ سرد بودند.

1. British Aerospace Australia Ltd.

2. Rapier

3. Containment

استرالیا از زمان جنگ جهانی دوم وارد چند پیمان دفاعی دوجانبه و چند جانبه شده است.

۱. پیمان آنزاک^۱: طی گفتگوهایی در اوایل سال ۱۹۴۴ قراردادهای نظامی میان استرالیا و زلاندنو به امضاء رسید که یکم فوریه ۱۹۴۴ به اجرا درآمد که دو کشور در راستای منافع مشترک، سیاست مشترکی را در منطقه پیگیری می‌کردند.

۲. پیمان آنزوس^۲: این پیمان امنیتی میان استرالیا، زلاندنو و آمریکا در سپتامبر ۱۹۵۱ در سانفرانسیسکو به امضاء رسیده و از ۲۹ آوریل ۱۹۵۲ به اجرا درآمد. این پیمان که شامل یازده ماده است، یک رشته قراردادها و موافقتنامه‌های همکاریهای نظامی، فنی و استراتژیکی را در منطقه پدید آورد. پیمان مزبور سه دولت را متعهد می‌کرد که در برابر تجاوز به هر یک از سه کشور در منطقه اقیانوس آرام، دو کشور دیگر به یاری آن بشتابند. البته موضوع پیمان امنیتی میان استرالیا، زلاندنو و آمریکا از مدت‌ها پیشتر از روی کارآمدن دولت آیزنهاور در آمریکا مورد گفتگو قرار گرفت و به امضاء رسید، ولی این پیمان که پیش از دولت آیزنهاور به امضاء رسیده بود، در زمان وی اهمیت بیشتری یافت.

سند اصلی پیمان که «پیمان امنیتی میان استرالیا، زلاندنو و آمریکا»^۳ نامیده می‌شود. امضای یک رشته تفاهم‌نامه‌های دوجانبه میان اعضاء و نیز موافقتنامه‌های فنی، نظامی، هوایی و دریایی را به دنبال آورد.

هدف آمریکا از این پیمان تکمیل کمربند سد نفوذ کمونیسم از راه افزایش تواناییهای دفاعی استرالیا زلاندنو در برابر تهدیدهای شوروی سابق؛ بهره‌برداری از موقعیت ویژه و استثنایی این کشور در رویارویی خود با رقیب؛ و تحکیم صف‌آرایی نظامی جرگه خود بود.

1. Australian - New Zealand Agreement: ANZAC

2. A-NZ-US

3. Security Treaty Between Australia, New Zealand, and The United States of America

یکی دیگر از هدفهای آمریکا، بهره‌گیری از استرالیا به عنوان ژاندارم منطقه برای حفظ سرزمینها و کشورهای منطقه آسیای جنوب خاوری و حوزه اقیانوس آرام جنوبی بود. به عقیده بیل هایدن وزیر خارجه وقت استرالیا، اگرچه سیاست خارجی استرالیا تلاش برای تقویت صلح جهانی و پشتیبانی از خلع سلاح همگانی است، ولی این کشور می‌باید در سمت یکی از متحدان غرب بتواند به هنگام لزوم از خود دفاع کند و بهترین راه برای ایجاد این توان دفاعی، پیمان آنزوس است. نامبرده سودمندیهای عضویت در پیمان دفاعی آنزوس را چنین برمی‌شمرد:

الف) تضمین پشتیبانی همه‌جانبه توسط متحدان غربی به هنگام حمله و تجاوز به این

کشور

ب) امکان دسترسی به تکنولوژی نوین نظامی

ج) این پیمان کشورهای عضو را وامی‌دارد که به امور دفاعی خود توجه کافی کرده و به گونه‌ای درست و اقتصادی توان دفاعی خود را تقویت کنند.

در سال ۱۹۸۶ آمریکا در واکنش به سیاست ضد هسته‌ای زلاندنو در حوزه اقیانوس آرام، که از پهلوگرفتن ناوهای جنگی هسته‌ای آمریکا و انگلیس در بندرهای زلاندنو، جلوگیری می‌کرد، عضویت این کشور را در پیمان آنزوس به حالت تعلیق درآورد؛ و از آن پس موجودیت پیمان مزبور به زیر سؤال رفت.

در نیمه دوم دهه ۱۹۸۰ مقامهای استرالیایی طرحی را تحت عنوان «گزارش دیب» - که برپایه خودکفایی و استقلال نظامی استرالیا استوار است - مورد ارزیابی و بررسی قرار دادند. در اواخر سال ۱۹۸۶ برای نخستین بار رساله‌ای با عنوان «کتاب سفید» منتشر شد که طی آن هدفهای نظامی استرالیا در آینده بیشتر همکاری نظامی و دفاعی با کشورهای جزیره‌ای منطقه قلمداد کرده و چنین هدفهایی را مورد بحث و بررسی قرار داده‌اند.

با پایان جنگ سرد، فروپاشی شوروی و انحلال حزبهای کمونیست اروپای خاوری و جمهوریهای شوروی سابق، رقابت جهانی بُعد دیگری یافت و از بعد نظامی‌گری متوجه بُعد

اقتصادی - بازرگانی شد؛ و از این‌روی از فشار نظامی‌گری در - این منطقه کاسته شد و استرالیا توانست بیش از پیش به سوی چشم‌انداز نوینی که در سیاست و استراتژی جهانی و منطقه‌ای پدید آمده، بهره گیرد.

۳. پیمان سیتو^۱: این پیمان دسته‌جمعی جنوب خاوری آسیا که استرالیا هم در آن شرکت کرد، به منظور جلوگیری از گسترش کمونیسم در ۸ سپتامبر ۱۹۵۴ در شهر مانیل پایتخت فیلیپین به امضاء رسید و از ۹ فوریه ۱۹۵۵ جنبه قانونی و اجرایی یافت. کشورهای عضو این پیمان عبارت بودند از: امریکا، بریتانیا، فرانسه، استرالیا، پاکستان، فیلیپین، تایلند و زلاندنو. پاکستان در سال ۱۹۷۲ از این پیمان خارج شد، و فرانسه هم از سال ۱۹۷۴ کمکهای مالی خود را به آن قطع کرد، البته این کشور از ۱۹۶۷ از شرکت در فعالیتهای نظامی آن خودداری ورزیده بود.

پیمان سیتو در ۳۰ ژوئن ۱۹۷۷ منحل شد. البته با اینکه پیمان سیتو انحلال یافت، ولی ترتیبات دفاعی میان پنج کشور استرالیا، زلاندنو، بریتانیا، مالزی و سنگاپور پابرجا ماند. امروزه هنوز هم آمریکا دارای سه پایگاه نظامی در استرالیاست که پیشتر به آنها اشاره شد. گذشته از این فرماندهی نظامی ناوگان آمریکا در اقیانوس آرام می‌تواند از تسهیلات بندری و پایگاهی استرالیا در داروین، فرماتل، لیرمونث، پرت، کانبرا، اینس ویچ، سیدنی، اسمیت فیلد، و وومرا بهره گیرد. ولی به هر روی استرالیا پس از پایان جنگ سرد و فروپاشی شوروی از اهمیت نسبتاً کمتری برای استراتژی نظامی آمریکا برخوردار است و استرالیا نیز بیش از پیش متوجه گسترش بازرگانی و همکاریهای اقتصادی شده است.

ارتش استرالیا با توجه به گستره سرزمینی آن کوچک می‌باشد؛ البته با موقعیت جغرافیایی این کشور و هم‌پیمانی آن با آمریکا و نزدیکی تاریخی و سیاسی با بریتانیا (یعنی قدرتهای دریایی جهان) عاملهایی هستند که استرالیا را وارد معامله امنیت برون‌مرزی خود کرده است.

1. SEATO: South-East Asia Treaty Organization

سیاست دفاعی استرالیا برپایه امنیت دسته‌جمعی استوار شده است، و از این‌روی در سال ۱۹۵۱ با امضای قرارداد دفاعی با آمریکا و زلاندنو پیمان دفاعی آنزوس را تشکیل داد. همچنین این کشور امضاءکننده «ترتیبات دفاعی پنج قدرت»^۱ می‌باشد که کشورهای سنگاپور، مالزی، بریتانیا و زلاندنو نیز در آن شرکت دارند.

صورت وضعیت ارتش در استرالیا برپایه آمار ۹۳-۱۹۹۲ انسیتو بررسیهای

استراتژیک - لندن

کل نفقات نیروهای مسلح

شاغل: ۶۷/۹۰۰ (از جمله ۸۵۰۰ زن)

ذخیره: ۲۹/۲۰۰ (نیروی زمینی ۲۶/۰۰۰ نفر، نیروی دریایی ۱۶۰۰ نفر، نیروی هوایی

۱۶۰۰ نفر)

نیروی زمینی

دارای ۳۰/۳۰۰ نفر (از جمله ۳/۱۰۰ زن) نظامی می‌باشد.

فرماندهی زمینی: شش ناحیه نظامی و یک فرماندهی شمالی

رسته‌های نیروی زمینی عبارت‌اند از:

یک هنگ تقویت شده توپخانه سبک	دو تیپ پیاده
یک هنگ مهندسی ساختمان	یک هنگ تقویت‌شده شناسایی
یک هنگ هوابرد	یک هنگ خمپاره‌انداز (APC)
یک هنگ علامتها و رمز مخابراتی (شامل سه گردان)	سه هنگ توپخانه
یک لشکر پیاده	یک هنگ مهندسی
یک تیپ مکانیزه	یک هنگ هوابرد هلی‌کوپتری

1. Five Power Defence Arrangements

افراد ذخیره نیروی زمینی عبارت‌انداز:

یک لشکر ستادی و اداری	یک هنگ تکاور
هفت تیپ لشکر ستادی و اداری	پنج هنگ توپخانه
دو هنگ شناسایی	یک گروه توپخانه ضد هوایی
یک هنگ خمپاره‌انداز به اضافه دو گروهان	چهار هنگ مهندسی
۱۵ گردان پیاده	سه یگان نظارت منطقه‌ای

نیروی دریایی

شمار نفرات: ۱۵/۳۰۰ (از جمله ۹۰۰ نفر مربوط به هوا - دریا، و ۱۸۰۰ زن)

این نیرو دارای فرماندهی دریایی، فرماندهی پشتیبانی و شش ناحیه فرماندهی دریایی است.

پایگاهها عبارت‌انداز:

سیدنی در ایالت ویز جنوبی نو که جمعاً ۱۹ ناو جنگی (6FF, 3DDG, 4SS, 1LST, 1AGT, 1AOR, 1Patrol, 2LCT) در آن مستقر است.

کوکبرن ساوند^۱ در استرالیای باختری که ۱۰ ناو جنگی (3FF, 2SS, 1AOR, 1Sarvey, 3Patrol) در آن مستقر می‌باشد.

کایرنز^۲ در کوینزلند، که جمعاً هشت ناو در آن استقرار یافته‌اند.

داروین در سرزمین شمالی، که هفت ناو در آن مستقر است.

زیردریایی: استرالیا دارای ۵ زیردریایی از نوع آکسلی مجهز به اژدرانداز MK48HWT و موشکهای دریا - دریا از نوع هارپون^۳ است.

نیروی اصلی برای پیاده‌شدن در خشکی: ۱۱ یگان که دو یگان آن می‌توانند ظرف ۱۴ روز از دریافت دستور آغاز عملیات، وارد عملیات نظامی شوند.

ناوشکن‌ها: سه ناوشکن از نوع پرت^۴ مجهز به اژدرافکن و موشکهای دریا به دریا و دو

1. Cockburn Sound

2. Cairns

3. Harpoon

4. Perth DDG

توپ ۱۲۷ میلیمتری.

رزم‌ناوها: جمعاً هشت رزم‌ناو - پنج ناو از نوع آدلاید^۱ مجهز به موشک؛ دو رزم‌ناو از نوع سوان^۲ هر کدام مجهز به دو توپ ۱۱۴ میلیمتری و دیگر جنگ‌افزارهای دریایی. ناوچه‌های گشتی: جمعاً ۱۹ فروند - شامل ۱۵ فروند فرمانتل^۳؛ دو ناوچه از نوع اتک^۴ و دو فروند از نوع بانکس^۵.

کشتی مین‌روب: جمعاً ۵ فروند

کشتی دریا - خشکی: یک فروند که دارای عرشه برای هلی‌کوپتر نیز می‌باشد.

کشتیهای مختلف از جمله کشتیهای پشتیبانی: ۱۲ فروند

هوا - دریا: (۹۰۰)، ۱۵ هلی‌کوپتر مسلح

ضد زیردریایی: یک اسکادران هلی‌کوپتر سی‌کینگ^۶ شامل ۷ فروند، یک اسکادران

هلی‌کوپتر S-10B-2 شامل ۱۶ فروند.

خدمات جستجو و نجات: یک اسکادران هلی‌کوپتر AS-350B شامل ۶ فروند، و سه

هلی‌کوپتر بل^۷؛ یک اسکادران شامل ۲۱ فروند Ae-748 و یک اف-۲۷ (جستجو).

نیروی هوایی

شمار نفرات: ۲۲/۳۰۰ (از جمله ۳۵۰۰ زن)

شمار هواپیماهای رزمی ۱۵۷، (هلی‌کوپتر مسلح ندارد)

هواپیماهای بمب‌افکن - شناسایی: دو اسکادران، شامل ۱۸ فروند اف - ۱۱۱ سی و ۴

فروند اف آر - ۱۱۱ سی

جنگنده - بمب‌افکن: سه اسکادران شامل ۵۲ فروند اف - ۱۸ (۵۰ فروند اف ۱۸ - ای، و

دو فروند اف ۱۸ - بی)

---

1. Adelaide FFG

2. Swan

3. Fremantle PFI

4. Attack PCI

5. Banks PCC

6. Sea King MK 50/50A

7. Bell 206B

هواپیمای آموزشی: دو اسکادران شامل ۴۶ فروند MB-326H
 هواپیمای شناسایی دریایی: دو اسکادران شامل ۱۹ فروند پی - ۳ سی (P-3C)
 هواپیمای بازدارنده - شکاری: یک اسکادران شامل ۱۸ فروند اف - ۱۸ بی
 هواپیمای کنترل حریم هوایی: یک دسته شامل چهار فروند وینجیل^۱.
 هواپیمای سوخت‌رسانی هوایی: چهار فروند بوئینگ ۷۰۷.
 هواپیمای ترابری: ۷ اسکادران شامل:
 دو اسکادران سی - ۱۳۰ شامل ۲۴ فروند (۱۲ فروند E- و ۱۲ فروند H-) یک
 اسکادران بوئینگ ۷۰۷ شامل ۶ فروند (که ۴ فروند آن سوخت‌رسان هستند) دو اسکادران شامل
 ۲۱ هواپیمای دی‌اچ‌سی-۴ (DHC-4).
 یک دسته ویتز عملیات چتربازی شامل ۵ فروند فالکون - ۳۹۰۰ یک اسکادران اچ اس -
 ۷۴۸ شامل ده فروند (۸ فروند برای آموزش ناوبری و دو فروند برای حمل چتربازان)
 هواپیمای آموزشی: شامل ۶۴ فروند پی‌سی - ۹ (PC-9)، و ۴۵ فروند سی‌تی-۴/۴ ای
 (CT-4/4A)
 هواپیمای پشتیبانی: ۴ فروند داکوتا^۲، دو فروند نومد^۵ و دو فروند دی‌اچ‌سی-۴
 (DHC-4).

موشک

موشکهای هوا به زمین، از نوع ای‌جی‌ام - ۸۴ ای (AGM-84A).
 موشکهای هوا به هوا، از نوع ای‌آی‌ام - ۷ اسپرو^۶ و سایدویندر^۷.
 پدافند هوایی: شامل رادارهای جیندلی^۸: یک دستگاه آزمایشی؛ سه ایستگاه رادار زمینی
 ثابت برنامه‌ای و رهیابی؛ سه ایستگاه کنترل و گزارش دهی (دو ایستگاه ثابت و یک ایستگاه متحرک).

1. CA-25 Winjeel
 3. Falcon-900
 5. Nomad
 7. AIM-9L/M Sidewinder

2. Boeing 707-320C
 4. Dakota
 6. AIM-7Sparrow
 8. Jindelee OTH

نیروهای استرالیایی مستقر در خارج

در مالزی: یک گروه پیاده نظام از نیروی زمینی (که هر گروه برای مدت سه ماه، به طور پیوسته و پشت سرهم به این کشور گسیل می شود)

یک رسته هواپیمای پی - ۳ سی از نیروی هوایی مربوط به شناسایی دریایی

در گینه نو پاپوا: یکصد نظامی استرالیایی، شامل یگان آموزشی، یک یگان مهندسی و ۸۵ مستشار نظامی.

همچنین استرالیا در کشورهای اندونزی، جزیره های سلیمان، وانواتو^۱، تونگا^۲، ساموآی باختری و کیریباتی^۳ نیز دارای مستشار نظامی می باشد.

نیروهای استرالیا در نیروی پاسدار صلح سازمان ملل متحد

در کامبوج (یوتا ک UNTAC): ۴۲۳ نفر

در کرواسی (یونپروفور UNPROFOR): یک ناظر

در خاورمیانه (یونتسو UNTSO): سیزده ناظر

در صحرای باختر (مینورسو MINURSO): ۴۳ نفر

نیروی شبه نظامی در اداره گمرک، که دارای ده فروند هواپیمای شناسایی دریایی (از نوع GAF N-22B Searchmaster) می باشد.

نیروهای خارجی مستقر در استرالیا

آمریکا: دارای ۷۰۰ نیروی نظامی، شامل ۳۰۰ نظامی از نیروی هوایی؛ و ۴۰۰ نظامی از نیروی دریایی است که در پایگاههای مشترک نظامی در دماغه نورث وست (NW Cape تا اکتبر ۱۹۹۳)، پاین گپ^۴ و نارونگار^۵ مستقر هستند.

زلاندنو: نیروی هوایی زلاندنو با ۶ فروند هواپیمای آموزشی دریایی از نوع A-4K/TA-4K برای آموزش نیروی دریایی استرالیا در این کشور حضور دارد.

---

1. Vanuatu

2. Tonga

3. W.Samoa & Kiribati

4. Pain Gap

5. Nurrungar

مشارکت استرالیا در نیروهای پاسدار صلح ملل متحد

به طور کلی وضعیت مشارکت استرالیا در نیروهای پاسدار صلح سازمان ملل به قرار زیر می باشد:

- چگونگی استقرار نیروهای پاسدار صلح استرالیا در جهان

۱. مصر: ۲۶ ناظر غیرنظامی در صحرای سینا

۲. قبرس: ۲۰ نفر از پلیس فدرال

۳. صحرای غربی: تعداد ۴۵ نفر پرسنل ارتباطات

۴. عراق: ۴ نفر متخصص نابودکردن سلاح

۵. جنوب لبنان: ۱۲ ناظر غیر مسلح

۶. مرز افغانستان و پاکستان: تعداد ۱۳ نفر متخصص خنثی کردن مین

۷. شبه جزیره کره: ۱ نفر ناظر نظامی

۸. یوگسلاوی: ۳ نفر ناظر

۹. کامبوج: تعداد ۵۰۰ نفر پرسنل ارتباطات و اداری.

- پلیس استرالیا از سال ۱۹۶۴ به طور دائم با نیروهای سازمان ملل در جزایر نزدیک قبرس حضور دارند.

- با اعزام تعداد ۹۳۰ نیروی نظامی تازه نفس به سومالی، مجموع نیروهای استرالیایی در پوشش نیروهای سازمان ملل به ۱۵۰۰ نفر بالغ می گردد که در ۹ نقطه از جهان خدمت می کنند.
- از سال ۱۹۴۷، از هر سه نیروی نظامی پاسدار صلح استرالیا، دو نفر به آفریقا گسیل شده اند.

عاملهای تعیین‌کننده در سیاست خارجی استرالیا

با اینکه استرالیا کشوری است جزیره‌ای که از قاره‌های مهم جهان جدا و دور می‌باشد، ولی از زمان تشکیل مهاجرنشینهای اروپایی در این سرزمین در سده هیجدهم عاملهای ویژه‌ای، که با گذشت زمان دچار دگرگونی می‌شده‌اند، سیاست خارجی آن را شکل می‌داده‌اند.

تا پیش از استقلال در سال ۱۹۰۱، این سرزمین بخشی از امپراتوری بزرگ مستعمراتی بریتانیا به شمار می‌آمد و سیاست جهانی امپراتوری چگونگی سیاستگذاری را در رابطه با آن تعیین و به اجرا درمی‌آورد. وجود امکانات طبیعی و منابع زیرزمینی و بویژه کشف طلا، این سرزمین را به صورت یک منبع مهم تولید مواد خام لازم امپراتوری درآورده بود. زیرا مهاجرنشینهای این سرزمین بیشتر از شهروندان بریتانیا بوده و به بریتانیا وفادار بودند. در این دوره سیاست امپراتوری بریتانیا در زمینه استرالیا - بخشی از سیاست جهانی استعماری این امپراتوری بوده و همانند سیاستی را که در جاهای دیگر اعمال می‌کرد - همانا حفظ این سرزمین در برابر دیدگاههای رخنه‌گرانه و سلطه‌گری دیگر قدرتهای استعماری مهم بود.

سیاست خارجی استرالیا پس از استقلال و تا جنگ جهانی دوم بیشتر گرایش به پیروی از سیاست بریتانیا داشت و از آن پس نفوذ آمریکا در این سرزمین به گونه‌ای روزافزون بر نفوذ

بریتانیا برتری یافت. از دهه ۱۹۳۰ عامل مهمی در سیاست خارجی استرالیا نمودار شد. این کشور پهناور که از منابع زیرزمینی و طبیعی فراوانی برخوردار است، با توجه به جمعیت اندک، از توسعه‌طلبی و پیشرفت نظامی‌گری ژاپن در منطقه اقیانوس آرام در هراس بود و تنها به نظر می‌آمد که تنها راه برای ایجاد توان دفاعی در برابر این قدرت که از نیروی دریایی تراز اول برخوردار بود، جلب پشتیبانی یک قدرت خارجی باشد. تا این زمان بریتانیا - که یکی از نیروهای دریایی مهم جهان را دارا بود - چنین امنیت و ایمنی را برای استرالیا فراهم می‌آورد و این از جمله عاملهایی بود که سبب وابستگی استرالیا به بریتانیا می‌شد. البته عاملهای دیگری نیز در ایجاد این وابستگی سهم داشتند. نخست آنکه استرالیا استقلال خود را به گونه‌ای آشتی‌جویانه و نه از راه شورش و انقلاب از بریتانیا به دست آورده بود و از نیروی نیاز به گسستن وابستگیهای پیش از استقلال احساس نمی‌شد. دوم آنکه جمعیت مهاجرنشین این کشور اکثراً انگلیسی بودند و در نتیجه همواره برای حفظ سرزمین پهناور و جدید خود به کشور مادر یعنی بریتانیا چشم امید داشتند؛ و همین احساس بود که استرالیاییها را وامی‌داشت که در موقع نیاز در کنار بریتانیا در جنگهای مختلف شرکت کنند. نیروهای استرالیایی در جنگ جهانی نخست در مصر و داردانل در کنار سربازان بریتانیایی با ترکان عثمانی جنگیدند و بخشی از متصرفات آلمان را نیز در اقیانوس آرام از دست آنها خارج کردند.

طی جنگ جهانی دوم که خطر تجاوز نظامی ژاپن، بشدت احساس می‌شد، استرالیا و زلاندنو با هم متحد شده و آنزاک یا سپاه استرالیا - زلاندنو^۱ را پدید آوردند.

در جنگ جهانی دوم نیز استرالیا در کنار متفقین در جبهه‌های خاورمیانه و جنوب خاوری آسیا علیه نیروهای آلمان و ژاپن وارد جنگ شد.

پیروزی کمونیستها در چین و سپس جنگ کره، به احساس عدم امنیت از سوی استرالیا دامن زده و این احساس بی‌چون و چرابر سیاست خارجی آن اثر گذاشت؛ و در نتیجه همکاری و

---

1. Australia & New Zealand Army Corps [ANZAC]

وابستگی استرالیا به آمریکا گسترش یافت. افزون بر این استرالیا برای رشد اقتصادی خود نیز به سرمایه‌گذاریهای خارجی - بویژه آمریکایی - وابستگی یافت.

با آغاز جنگ سرد و بلوک‌بندی جهانی و صف‌آرایی دو ابرقدرت پس از جنگ، استرالیا در کنار آمریکا قرار گرفت، و موضع سرسختانه نخست‌وزیر مشهور وقت استرالیا رابرت منزیز^۱ علیه کمونیستها از همین جا سیاست خارجی و نیز وابستگی استرالیا به آمریکا ناشی می‌شد.

گرایش نوین سیاست خارجی استرالیا، بویژه در امضای پیمان امنیتی آنزوس (میان آمریکا، زلاندنو و استرالیا) در سال ۱۹۵۱، نمایان شد. برپایه این پیمان هرگونه حمله خارجی به یکی از کشورهای عضو، به عنوان حمله به دو عضو دیگر تلقی شده و آن دو را وارد کشمکش برای دفع حمله می‌کرد. این سیاست خارجی مایه آن شد که نیروهای استرالیایی در کنار آمریکاییها در کره و ویتنام علیه کمونیستها به نبرد بپردازند. عملهای دیگری که مایه دگرگونیهای نسبی در سیاست خارجی استرالیا شدند، همانا بروز اختلاف میان دو غول کمونیست (شوروی سابق و چین) در دهه ۱۹۶۰ و دگرگونی نسبی که معادله‌های جهانی بویژه پس از جنگ ویتنام و آغاز دهه ۱۹۷۰ نمودار شد. شناسایی جمهوری خلق چین از سوی کشورهای بلوک غرب و سرانجام آمریکا یکی از این عاملها به شمار می‌رود. عامل دیگری که بر روند سیاست خارجی استرالیا (همانند اکثر کشورهای جهان) اثر گذاشته است، همانا عامل اقتصادی - بازرگانی می‌باشد.

اصول سیاست و روابط خارجی استرالیا

اصل‌های اساسی که مایه شکل‌دهی به روال سیاست خارجی استرالیا می‌شوند آن است که استرالیا یک قدرت متوسط با نهادهای دموکراتیک و دموکراسی نوع غربی که همبستگی و پیوندهای استواری با کشورهای غربی دارد؛ ولی این کشور امروزه با روند افزایشی درگیر در

---

1. Robert Menzies

روابط منطقه‌ای شده و به صورت یک نیروی آسیا - اقیانوس آرام درمی‌آید.

پس از استقلال و پس از آنکه کشورهای مشترک‌المنافع تشکیل یافت، رفتار و سیاست خارجی استرالیا به بریتانیا و جامعه کشورهای مشترک‌المنافع گرایش داشت. سپس از زمان جنگ جهانی دوم سیاست خارجی این کشور به سوی آمریکا گرایش یافت، زیرا از این زمان آمریکا نقش اصلی را در منطقه اقیانوس آرام به عهده گرفت. این روابط همراه با پیوندهایی که با اروپای باختری داشت، عاملهای مهمی در سیاست استرالیا به شمار می‌آمدند. استرالیا دارای پیوندهای سنتی تاریخی و فرهنگی فراوانی با این کشورها بوده و همواره روابط نزدیک سیاسی و اقتصادی خود را با آنها حفظ کرده است. همچنین استرالیا روابط گرم و دوستانه‌ای با جامعه اروپا و پارلمان اروپا دارد.

استرالیا در منطقه‌ای واقع شده که شامل کشورهای تازه به استقلال رسیده حوزه اقیانوس آرام جنوبی و شماری از کشورهای آسیایی است که از دیدگاه سیاسی، اقتصادی و استراتژیکی مهم می‌باشند. همین موضوع سبب شد که دولت استرالیا از مدتی پیش درصدد برآید که روابط دوستانه و همکاری را با این همسایگان خود در پیش گیرد، ضمن اینکه با این سیاست ثبات و امنیت منطقه را تأمین کند، روابط دوجانبه بازرگانی، سرمایه‌گذاری، همکاریهای فنی و صنعتی خود را هم با کشورهای مزبور گسترش داده و شکوفا سازد.

استرالیا توجه ویژه‌ای به روابط خود با چین، ژاپن، زلاندنو، گینه‌نو، پاپوا، آسه‌آن^۱ و دیگر کشورهای حوزه اقیانوس آرام جنوبی دارد.

با توجه به اینکه استرالیا در بخش جنوب خاوری اقیانوس هند قرار گرفته دارای منافع سیاسی، استراتژیکی و اقتصادی مهمی در اقیانوس هند می‌باشد. از اینرو رهیافت فراگیر و مستقلی را نسبت به امور اقیانوس هند در پیش گرفته و توجه فراوانی به توسعه روابط خود با کشورهای جزیره‌ای این اقیانوس و تا اندازه کمتری به کشورهای آفریقای خاوری مبدول می‌دارد.

---

1. Association of South-East Asian Nations

استرالیا پیوسته نگرانی فزاینده خود را نسبت به بی‌ثباتی در جهان، بویژه بی‌ثباتی در جنوب باختری آسیا، هندوچین، خاورمیانه و آفریقا ابراز داشته است. چنین موضوعهایی همچنان برای استرالیا و متحدان آن از اهمیت کانونی برخوردارند.

استرالیا عضو فعال جرگه کشورهای غرب می‌باشد. البته این کشور سیاستهای سازنده و پیشروانه‌ای را در برابر رخدادها و دگرگونیهای اخیر جهان - مانند خلع سلاح، روابط اقتصادی، حقوق بشر و آوارگان - در پیش گرفته است.

استرالیا در چارچوب روابط جهانی و نیز روابط دوجانبه خود با کشورها در زمینه کنترل جنگ‌افزارها، خلع سلاح و صلح جهانی فعال بوده و نقش پیشگامانه‌ای را برای امضاء یک پیمان فراگیر منع آزمایشهای هسته‌ای بازی کرد. این کشور در سال ۱۹۸۳ نخستین سفیر خود را برای امور خلع سلاح برگزید.

روابط با سازمان ملل متحد: هر دولتی که در استرالیا بر روی کار آمده پشتیبانی خود را از سازمان ملل و منشور و کار سازمانهای تخصصی آن، مورد تأکید قرار داده است. استرالیا در این سازمان و سازمانهای وابسته‌اش فعالانه می‌کوشد که راه‌حلهایی برای دشواریهای امروزی جهان بیابد. این کشور عضو کمیته خاص استعمارزدایی و کمیته ویژه سازمان ملل متحد برای نامیبیا بوده است. استرالیا در اغلب نیروهای ناظر صلح سازمان ملل شرکت داشته و دارد. استرالیا معتقد به لازم‌الاجرا بودن آرای دادگاه بین‌المللی دادگستری (در لاهه) است.

این کشور در بسیاری از مسئله‌ها و فعالیت‌های سازمان ملل دست‌اندرکار بوده و نسبت به برخی از آنها دیدگاههای ویژه‌ای دارد؛ و در ۸۶-۱۹۸۵ نیز عضو شورای امنیت سازمان ملل متحد شد. همچنین در ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۲ عضو شورای اقتصادی - اجتماعی ملل متحد بود.

استرالیا از کار سازمانهای تخصصی ملل متحد و ارگانهای فرعی آنها در زمینه‌های توسعه کمکها، کنترل مواد مخدر و حقوق بشر پشتیبانی می‌کند. این کشور از ۱۹۷۸ تا ۱۹۸۳ عضو کمیسیون حقوق بشر بود و عضویت آن برای مدت سه سال دیگر یعنی تا سال ۱۹۸۵ تمدید شد.

استرالیا از دادگاه بین‌المللی دادگستری و فعالیتهای آن پشتیبانی کرده و نقش فعالانه‌ای را در دستگاههایی که سرگرم توسعه حقوق بین‌الملل هستند بازی می‌کند. این کشور از سال ۱۹۷۱ عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) بوده است.

کشورهای مشترک‌المنافع: این جامعه حدود یک چهارم از جمعیت جهان را دربرمی‌گیرد و استرالیا در بسیاری از فعالیتهای آن مشارکت دارد. این کشور مهماندار نخستین دیدار سران منطقه‌ای کشورهای مشترک‌المنافع در سیدنی در سال ۱۹۷۸ و نیز دیدار سران کشورهای مشترک‌المنافع در ۱۹۸۱ در ملبورن بود.

آسیا: استرالیا در زمینه حفظ صلح و توسعه اقتصادی - اجتماعی در منطقه با کشورهای آسیایی دیدگاهی مشابه دارد؛ و در این زمینه‌ها پیوسته با دولتهای آسیایی در ارتباط و مشاوره است. همچنین روابط این کشور در زمینه صدور تخصص و تکنولوژی با کشورهای آسیایی به سرعت روبه‌گسترش بوده و سرمایه‌گذاریهای مشترک و سرمایه‌گذاریهای مستقیم استرالیا نیز روبه توسعه نهاده‌اند. این همکاریهای دوجانبه به سود هر دو طرف بوده و برای آینده سیاسی و اقتصادی استرالیا در منطقه سودمند می‌باشند.

استرالیا از تشکیل «آسه‌آن» و همکاری منطقه‌ای استقبال کرده و منافع مهمی در کمک به تأمین موفقیت «آسه‌آن» برای ایجاد توسعه اقتصادی و ثبات سیاسی دارد. این کشور در سال ۱۹۷۴ یک برنامه همکاری اقتصادی را با آسه‌آن پی ریخت، که طی آن استرالیا از برنامه‌های مهم منطقه‌ای پشتیبانی می‌کند. همچنین استرالیا به مدت چند سال نقش مهمی در کمک به دشواری آوارگان هندوچینی بازی کرد.

ژاپن بزرگترین شریک بازرگانی استرالیا و یک منبع مهم صادرات سرمایه‌گذاری به این کشور است. روابط میان دو کشور برپایه منافع و دیدگاههای مشترک در زمینه‌های امور بین‌الملل استوار می‌باشد. روابط فرهنگی، دانشی، ورزشی و دیگر روابط دوجانبه از سوی دو دولت رهبری شده تا مایه گسترش و بهبود دوستی و تفاهم متقابل دو ملت شوند.

روابط استرالیا با چین از تاریخ برقراری روابط سیاسی در سال ۱۹۷۲ به مقدار فراوانی گسترش یافته است. چین بازار مهمی برای گندم، شکر، پشم، آهن و فولاد استرالیا است. گرچه دو کشور در برخی از مسئله‌های بین‌المللی اختلاف نظر دارند، ولی هر دوی آنها در زمینه مسئله‌های مهم مشترک در منطقه اتفاق نظر دارند.

روابط استرالیا با جمهوری کره (کره جنوبی) از زمان جنگ کره گسترش یافت. در این روابط، موضوعهای استراتژیکی همچنان مهم به شمار آمده، ولی روابط اقتصادی بیش از پیش روبه گسترش نهاده و هم اکنون کره جنوبی یکی از مهمترین شریکان بازرگانی استرالیا می‌باشد. استرالیا دارای روابط دوستانه و همکاری با برمه و لائوس بوده و به آنها در زمینه توسعه اقتصادی کمک می‌کند. همچنین استرالیا کوشیده است که گفتگوهای سیاسی سازنده‌ای را با ویتنام به عمل آورد. البته سیاست حمایتی استرالیا در برابر صادرات کشورهای آسیای جنوب خاوری مایه عدم رضایت آنها شده است.

حوزه اقیانوس آرام جنوبی: بنا به گفته مقامهای مربوطه، استرالیا پیوسته درصدد تحکیم و گسترش همکاری در این حوزه بوده تا ثبات، رفاه و توسعه اقتصادی را در حوزه مزبور تأمین کند. در این راستا روابط خود را با کشورهای جزیره‌ای جنوب و مرکز اقیانوس آرام گسترش داده و در شماری از آنها نمایندگی سیاسی دایر کرده است. برنامه‌های کمک استرالیا در منطقه شامل همه گونه برنامه زیرساختاری و توسعه می‌شود. دولت استرالیا یک برنامه پنج‌ساله کمک به منطقه را تأیید و از سال ۸۴-۱۹۸۳ به اجرا گذاشت؛ و این برنامه جدا از برنامه‌ای است که در گینه‌نو پاپوا به اجرا درآورده است. همچنین در سال مالی ۸۴-۱۹۸۳ یک بودجه ۴/۸ میلیون دلاری برای برنامه‌های همکاری دفاعی منطقه اختصاص یافت.

استرالیا روابط بسیار نزدیکی با گینه‌نو پاپوا - یعنی بزرگترین کشور جزیره‌ای حوزه اقیانوس آرام جنوبی - دارد. گینه‌نو پاپوا از زمان استقلال خود نقش مهمی در منطقه بازی کرده است. روابط دو کشور شامل زمینه‌های گوناگون دولتی و غیردولتی می‌شود. استرالیا در سال

مالی ۸۴-۱۹۸۳ جمعاً ۳۰۲ میلیون دلار به این کشور کمک کرده است. همچنین در همین سال ۱۷ میلیون دلار کمک بلاعوض دفاعی در اختیار آن کشور گذاشته است.

استرالیا عضو مؤسس کمیسیون حوزه اقیانوس آرام جنوبی^۱، انجمن اقیانوس آرام جنوبی^۲ و کنوانسیون اقیانوس آرام جنوبی^۳ که سازمان شیلات^۴ را پدید آورده است، می باشد که در این زمان نقش فعالی داشته و در بسیاری از دیدارهای منطقه ای فعالانه موضوع هایی مانند ایجاد کنوانسیون برای حفاظت از محیط زیست را به گفتگو می نهد.

استرالیا کمکهای مالی در خور توجهی به برنامه های منطقه ای و بین المللی برای حوزه اقیانوس آرام جنوبی کرده و بودجه ای را برای حفظ و گسترش فرهنگهای اقیانوس آرام فراهم آورده است.

استرالیا و زلاندنو موافقتنامه بازرگانی ترجیحی یکسویه ای را به سود کشورهای جزیره ای حوزه اقیانوس آرام جنوبی امضاء کردند. این موافقتنامه، «قرارداد همکاری بازرگانی - اقتصادی منطقه ای اقیانوس آرام جنوبی^۵» نامیده می شود.

استرالیا نقش پیشگامانه ای را در زمینه پیشبرد اندیشه ایجاد منطقه عاری از جنگ افزارهای هسته ای در حوزه اقیانوس آرام جنوبی بازی کرده است. استرالیا دارای روابط بسیار نزدیک در بسیاری از زمینه ها، با زلاندنو می باشد. این دو کشور «قرارداد روابط نزدیکتر اقتصادی - بازرگانی^۶» را در سال ۱۹۸۳ به امضاء رسانده و برپایه آن سدها را نسبت به بازرگانی فراسوی تاسمان برطرف کردند.

سیاست استرالیا نسبت به کشورهای تازه استقلال یافته همجوار - ناورو^۷ در سال ۱۹۶۸

1. South Pacific Commission

2. South Pacific Forum

3. South Pacific Convention

4. Forum Fisheries Agency

5. South Pacific Regional Trade and Economic Cooperation Agreement

6. The Australia-New Zealand Closer Economic Relations Trade Agreement

7. Nauru

و گینه نو پاپوا^۱ در سال ۱۹۷۵، بنابه گفته سناتور گراث ایوانز^۲ وزیر خارجه و بازرگانی استرالیا در سال ۱۹۸۹، برپایه تعهد سازنده^۳ استوار بوده که دارای عاملهای زیر می باشد:

- ارتقای روابط برپایه اعتماد و به گونه ای گسترده با همه کشورهای جزیره ای اقیانوس آرام و نیز استرالیا و بیژگیهای هریک از آنها را به رسمیت می شناسد.
- پیشگامی همکاری مؤثر منطقه ای از راه سازمانهای نظام اقیانوس آرام و کمیسیون اقیانوس آرام جنوبی.

- شناسایی این موضوع که امنیت این کشورهای جزیره ای وابسته به توسعه اقتصادی و اجتماعی می باشد و استرالیا برای دستیابی به این هدف، کمکهایی در اختیار آنها قرار می دهد.
- احترام به حق حاکمیت کامل این کشورهای جزیره ای از نظر داخلی و خارجی؛ ولی در عین حال:

- ارتقای برداشتهای مشترک منافع امنیتی و استراتژیکی، پایه گذاری اساسی برای رهیافتی منطقه ای برای اوضاع - داخلی و خارجی - که ثبات منطقه را به خطر اندازد.
دولت استرالیا در سال ۱۹۸۷ طی نامه سفید دفاعی خود، هلالی را که از گینه نو پاپوا تا زلاندنو (از جمله کشورهای نزدیک واقع در حوزه اقیانوس آرام جنوبی) ادامه می یابد منطقه استراتژیک مورد نظر و منافع مستقیم نظامی خود اعلام داشت.
وزارت دفاع استرالیا طی پاسخ به پرسش پارلمان در سال ۱۹۸۹ منافع مستقیم این کشور را چنین بازگو کرد:

- محدود سازی دامنه و نوع دخالت عمده هر قدرت نظامی خارجی.
- رهبری یک دیدگاه استراتژیکی در رابطه با نگرش استراتژیکی استرالیا.
- ترغیب کشورهای جزیره ای حوزه اقیانوس آرام برای توجه به استرالیا در زمینه

1. New Guinea Papua

2. Gareth Evans

3. Constructive Commitment

موضوعهای استراتژیکی و دفاعی.

- تسهیل عملیات نیروهای دفاعی استرالیا در منطقه.

همچنین سیاست خارجی استرالیا برپایه دستیابی به روابط گسترده دیپلماتیک استوار بوده و در همه کشورهای مستقل دارای نمایندگیهای دیپلماتیک، بازرگانی و مهاجرتی است. استرالیا از سازمانهای منطقه‌ای پشتیبانی کرده و کمکهای فنی را در اختیار آنها قرار می‌دهد. میزان کمکهای خارجی استرالیا در سال ۱۹۸۹ بالغ بر ۴۰۰ میلیون دلار استرالیا بوده است، که بیشتر این کمکها به کشورهای جزیره‌ای حوزه اقیانوس آرام جنوبی داده شده است. در نمودار ۳۵ وضع پیوندهای دیپلماتیک استرالیا در مقایسه با قدرتهای اقیانوس آرام به نمایش درآمده است.

نمودار ۳۵

پیوندهای دیپلماتیک درون منطقه‌ای در سال ۱۹۹۱

نام دولت برون منطقه	سرزمینهای وابسته یا متعلقات	شمار نمایندگیهای دیپلماتیک	پیوندهای نظامی
استرالیا	۰	۱۰	۸
زلاندنو	۳	۱۰	۵
آمریکا**	۶	۶	۴
فرانسه**	۳	۳	۳
بریتانیا**	۱	۶	۰
ژاپن	۰	۴	۰
چین	۰	۴	۰
تایوان	۰	۴*	۰
اندونزی	۰	۳	۱
مالزی	۰	۱	۱
شوروی	۰	۱	۰

* شامل دو دفتر بازرگانی که کارهای دیپلماتیک را نیز انجام می‌دهند.

** این سه کشور در منطقه اقیانوس آرام باختری یا جنوب باختری، جزیره‌های کوچکی را در اختیار دارند.

منافع استرالیا در منطقه نامحدود نیست. بازرگانی و سرمایه‌گذاری استرالیا در حوزه اقیانوس آرام کمتر از پنج درصد بازرگانی و سرمایه‌گذاری جهانی این کشور است. استرالیا منافع اقتصادی مهمی در نیمکره شمالی دارد. برای استرالیا مسئله استراتژی و دفاع جنوب خاوری

آسیا مهمتر از حوزه اقیانوس آرام جنوبی است.

استرالیا خواهان آن است که همچنان نقش مهمی در حوزه اقیانوس آرام جنوبی بازی کرده و این کار را با همکاری زلاندنو، فرانسه، آمریکا و ژاپن به انجام رساند. روابط با کشورهای آمریکایی: استرالیا از دیرباز روابط بسیار نزدیکی با آمریکا داشته که شامل همه زمینه‌ها می‌شود. روابط دو دولت در همه زمینه‌های اقتصادی - بازرگانی، نظامی، استراتژیکی و فرهنگی، بویژه در اثر زبان و فرهنگ مشترک، پیوندهای استوار دارد. از جنگ جهانی دوم تا به امروز استرالیا بیشترین گرایش را به آمریکا نشان داده و در جرگه غرب بالاترین روابط را با این کشور داشته است. آمریکا نیز همانند ژاپن مهمترین شریک بازرگانی این کشور است.

استرالیا خواهان گسترش روابط با کشورهای آمریکای لاتین و حوزه دریای کارائیب است. این کشور نگران بدهیهای خارجی، مسئله حقوق بشر (در برخی از کشورهای آمریکای لاتین) و تنش‌های موجود در آمریکای مرکزی است و در این راه از تلاشهایی که در زمینه یافتن راه‌حلهای آشتی‌جویانه به عمل می‌آید، پشتیبانی می‌کند.

اروپا: استرالیا اهمیت فراوانی به حفظ روابط دوستانه خود با کشورهای اروپای باختری، جامعه اروپا (EC) و نهادهای آن از جمله ئی‌ئی‌سی (EEC) و پارلمان اروپا قایل است. جامعه اروپا یک منبع بزرگ صدور سرمایه‌گذاری و مهارت‌های علمی و فنی و تکنولوژی به استرالیا است. البته با توجه به سیاست کشاورزی جامعه اروپا، هنوز هم دشواریهایی در زمینه دستیابی فرآورده‌های کشاورزی استرالیایی به بازار جامعه اروپا وجود دارد. همچنین صدور فرآورده‌های کشاورزی این جامعه به بازارهای سنتی استرالیا از کمک مالی (سوبسید) دولتهای جامعه برخوردار است.

استرالیا خواهان روابط نزدیکتر و امتیازآمیزتر دوجانبه با جامعه اروپا می‌باشد. استرالیا در سال ۱۹۷۹ با تجاوز شوروی سابق به افغانستان مبادلات سیاسی، فرهنگی و

علمی خود را با آن کشور قطع کرد، ولی این روابط را در سال ۱۹۸۳ از سرگرفت و خواهان خروج همه نیروهای خارجی از افغانستان شد. همچنین این کشور در دهه ۱۹۸۰ و پیش از پایان جنگ سرد و فروپاشی شوروی خواهان حفظ تعادل در روابط شرق و غرب و ادامه گفتگوهای محدودسازی تسلیحات میان آمریکا و شوروی بود.

پس از انحلال حزبهای کمونیست در اروپای خاوری و فروپاشی شوروی، استرالیا درصدد گسترش بیش از پیش روابط خود با کشورهای اروپای خاوری و جمهوریهای شوروی سابق بویژه روسیه برآمد.

استرالیا از پیمان صلح میان اسرائیل و مصر پشتیبانی کرده و آن را آغازی برای رسیدن به یک راه حل و صلح فراگیر در منطقه قلمداد می‌کند. این کشور بر این باور است که یک راه حل فراگیر برای کشمکش عربها با اسرائیل بایستی برپایه قطعنامه ۲۴۲ و ۳۳۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد استوار باشد؛ البته شرایط حل قطعی مسئله را منوط به گفتگوی مستقیم میان دو طرف می‌داند. استرالیا، اسرائیل را به رسمیت شناخت، ولی در عین حال از حقوق مشروع فلسطینیان در داشتن سرزمین و میهنی برای خود در کنار اسرائیل پشتیبانی کرده است.

اقیانوس هند: استرالیا توجه افزونتری به اقیانوس هند و روابط با کشورهای جزیره‌ای آن دارد و از پیشنهاد «اعلام اقیانوس هند به عنوان منطقه صلح» پشتیبانی می‌کند. در کمپته‌ای از سازمان ملل متحد که این موضوع را مورد بررسی قرار می‌دهد، استرالیا از برگزاری یک کنفرانس بین‌المللی برای پیشبرد این پیشنهاد پشتیبانی می‌کند.

سیاست هسته‌ای استرالیا: سیاست هسته‌ای این کشور برپایه پشتیبانی شدید از پیمان منع گسترش هسته‌ای^۱ می‌باشد، که آن را در سال ۱۹۷۳ امضاء کرده است.

سیاست ایمنی هسته‌ای استرالیا شامل فروش مشروط اورانیوم استرالیا می‌باشد، یعنی استرالیا اورانیوم خود را به این شرط در اختیار خریدار می‌گذارد که آن را به منظورهای نظامی و

---

1. Nuclear Non-Proliferation Treaty

انفجاری به کار نبرده و شرایط ایمنی سازمان بین‌المللی انرژی هسته‌ای را بپذیرند. در این زمینه قراردادهایی با آمریکا، بریتانیا، فرانسه، سوئد، کانادا، ژاپن، جمهوری کره، فیلیپین و فنلاند و نیز سازمان بین‌المللی هسته‌ای به امضا رسانده است.

مسئله شمال و جنوب: استرالیا پیوسته در صدد ایفاء نقشی سازنده در گفتگوهای میان کشورهای پیشرفته و کشورهای در حال توسعه در زمینه‌های اقتصاد بین‌المللی بوده است. رهیافت این کشور در این زمینه برپایه این باور استوار است که نه تنها دلیل انساندوستانه برای یافتن راه‌حل برای بسیاری از دشواریهای اقتصاد جهانی وجود دارد، بلکه تا اندازه‌ای هم وابستگی میان کشورها، پیشرفت در حل این مسئله مهم را برای ثبات و رشد اقتصاد بین‌المللی لازم می‌سازد.

حقوق دریاهای: استرالیا در کنفرانس قانون دریا^۱ - که بزرگترین و نسبتاً مهمترین کنفرانس در تاریخ سازمان ملل بود - شرکت کرد. این کنفرانس موضوعهای مهم استراتژیکی، اقتصادی، ترابری، دریایی، علمی و زیست محیطی را مورد رسیدگی و بررسی قرار می‌داد.

قطب جنوب: ارتباط دیرینه استرالیا با قطب جنوب به نخستین هیأت‌های اکتشافی باز می‌گردد. اهمیت آن برای استرالیا از نزدیکی این کشور به سرزمین قطب جنوب و نیز دست‌اندرکاری استرالیا در رخنه به قطب جنوب بوده است. استرالیا دارای سه پایگاه دائمی در سرزمین جنوبگان (به نامهای کیسی^۲، دیویس^۳، و ماوسون^۴ و نیز یک پایگاه در جزیره ملکویری^۵ می‌باشد.

با توجه به اینکه استرالیا در جرگه غرب قرار دارد، بسیاری از موضعگیریهای آن در سازمانهای بین‌المللی در راستای دیدگاه و خواست آمریکا و غرب به عمل می‌آیند. به همین

1. Law of The Sea Conference
3. Davis
5. Macquarie

2. Casey
4. Mawson

جهت استرالیا از جمله معدود کشورهایی بود که به قطعنامه سازمان ملل که طی آن «صهیونیسم» به عنوان نوعی نژادپرستی تلقی شده بود، رأی مخالف داد و این مسئله نزدیکی استرالیا را به دولت اسرائیل نشان می‌دهد. البته بایستی توجه داشت که این قطعنامه پس از فروپاشی بلوک شرق و شوروی، در زیر فشار آمریکا در سازمان ملل، ملغی شد و اکثریت کشورهای جهان به قطعنامه ارائه شده از سوی آمریکا در این زمینه، رأی مثبت دادند.

تا سال ۱۳۴۴ تلاش چندانی برای برقراری روابط رسمی سیاسی میان ایران و استرالیا صورت نگرفت. در این سال برای نخستین بار دو کشور درباره مبادله نماینده سیاسی با یکدیگر به توافق اصولی رسیدند. به دنبال این توافق در سال ۱۳۴۷ سفارت استرالیا در تهران تأسیس شد و در سال ۱۳۴۹ سفیر ایران در اندونزی به عنوان سفیر آکر دیته ایران در استرالای جنوبی تعیین و معرفی شد.

به دلیل نیازهای ایران به فرآورده‌های کشاورزی استرالیا و عدم وجود مانع در توسعه روابط سیاسی و با توجه به این که هر دو کشور در آن زمان در جرگه غرب قرار داشتند، سفارت ایران در کانبرا نیز در سال ۱۳۵۱ گشایش یافت. از آن پس روابط دو کشور روبه گسترش نهاد. در سالهای نخستین دهه ۱۳۵۰ مقامهای مختلف استرالیایی از ایران دیدار کردند. این گرمی روابط سه دلیل مهم داشت: نخست آنکه هر دو کشور به منظور گسترش روابط اقتصادی با یکدیگر بودند؛ و دوم آنکه هر دو کشور، در آن زمان نقش مشابهی را در منطقه خود بازی می‌کردند. زیرا آمریکا پس از پایان جنگ ویتنام و سیاست نوینی که برپایه ایجاد ژاندارمهای منطقه‌ای قرار داشت، وارد معادله‌های سیاسی - استراتژیکی جهانی خود کرد. در منطقه خلیج فارس که ثروتمندترین منطقه نفتی جهان است، آمریکا نقش ژاندارمی را برپایه دو ستون

استوار کرد - ایران و عربستان سعودی. البته با توجه به جمعیت و امکانات برتر ایران، عمده این نقش بر عهده ایران زمان شاه گذاشته شد. استرالیا هم در منطقه حوزه اقیانوس آرام جنوبی به صورت ژاندارم منطقه برگزیده شد، و تا به امروز هم نقش رهبری خود را در میان کشورهای جزیره‌ای این حوزه بازی می‌کند. اعطای چنین نقشهای مشابهی به ایران و استرالیا از سوی آمریکا نیز یکی از علت‌های نزدیکی دو کشور بود. دلیل سوم نزدیکی روابط دو کشور آن بود که ایران و استرالیا هر دو از قدرتهای مهم حوزه اقیانوس هند به شمار می‌آیند و با توجه به اینکه اهمیت بازرگانی - استراتژیکی - سیاسی این حوزه از دهه ۱۳۵۰ بیش از پیش نمایان شد، لزوم نزدیکی روابط سیاسی و گفتگو درباره موضوعهای این حوزه در هر دو کشور احساس می‌شد. چند برابر شدن بهای نفت در اوایل دهه ۱۳۵۰ و بالا رفتن درآمد ارزی ایران نیز مایه جلب توجه بیشتر کشورهای مهم بازرگانی از جمله استرالیا به ایران شد. در سال ۱۳۵۴ برای بار دوم فرماندار کل استرالیا از ایران بازدید کرد. روپهمرفته در نیمه نخست دهه ۱۳۵۰ مقامهای بلندپایه ایران و استرالیا از کشورهای یکدیگر بازدید کرده و در زمینه‌های مورد علاقه دو کشور به گفتگو پرداخته و به موافقتنامه‌هایی دست یافتند. در سال ۱۳۵۴ (۱۹۷۵) مقامهای استرالیایی طی دیدار خود از کشورمان موافقت اصولی خود را با فروش اورانیوم به ایران اعلام داشتند. به منظور گسترش روابط دوجانبه (بویژه روابط اقتصادی - بازرگانی) در سال ۱۳۵۵ (۱۹۷۶) کمیسیون مشترک وزیران دو کشور تأسیس و در همین سال اجلاس خود را در تهران برگزار کرد. دومین اجلاس کمیسیون مشترک در سال ۱۳۵۷ (۱۹۷۸) در کانبرا برگزار شد. به هر روی، روابط دو کشور پیش از انقلاب اسلامی به خوبی پیشرفت می‌کرد.

روابط ایران و استرالیا پس از پیروزی انقلاب اسلامی

دولت استرالیا به فاصله پنج روز پس از پیروزی انقلاب اسلامی با انتشار یک اعلامیه رسمی دولت موقت بازرگان را به رسمیت شناخت. در این اعلامیه قید شده بود که دگرگونی

سیاسی ایران صرفاً بیانگر وجود یک حرکت مذهبی نبوده بلکه نشانگر خواسته‌های اقتصادی و سیاسی بخش عظیمی از ملت ایران، که دوره‌ای از دگرگونی‌های سریع اقتصادی و اجتماعی را دیده‌اند، می‌باشد. در پایان این اعلامیه از متن اعلامیه‌های رهبر انقلاب اسلامی مبنی بر دوستی با سایر ملتها استقبال و اظهار امیدواری کرده بود که دوستی ویژه‌ای که با استرالیا و دیگر کشورهای غربی وجود داشته، از این قاعده مستثنی نشود.

دولت استرالیا در یکی از اعلامیه‌های خود در ۲۸ مارس ۱۹۸۰ اعلام کرد، انقلاب در ایران همچنان ادامه داشته، و در راستای پیشرفت بنیادهای سیاسی دلگرم‌کننده‌ای، گام برمی‌دارد، ولی در عین حال با مشکلات فراوانی در زمینه‌های سیاسی، فرقه‌ای و اقتصادی روبه‌رو می‌باشد. پس از تجاوز عراق به ایران، دولت استرالیا ضمن اظهار امیدواری برای پایان جنگ از گسترش آن ابراز نگرانی کرد. استرالیا، شرایطی که دولت آمریکا امکان ایجاد یک نیروی مشترک برای بازنگهداشتن تنگه هرمز را مورد بررسی قرار می‌داد، به عنوان یکی از اعضای این نیرو در نظر گرفته شده بود، و دولت استرالیا نیز موافقت اصولی خود را با شرکت در چنین نیرویی اعلام داشته بود.

دولت جمهوری اسلامی ایران از برخورد فعال دولت استرالیا با مسئله کاربرد سلاحهای شیمیایی از سوی عراق، استقبال کرده و این موضوع همراه با محکومیت عراق در حمله به کشتیهای بازرگانی در خلیج فارس که به مرگ یک استرالیایی نیز انجامید، مقدمه‌ای برای بهبود روابط دو کشور شد. در این مدت رفت‌وآمدهایی نیز میان مقامهای دو کشور انجام یافت. در سال ۱۹۸۴ زمانی که یک گروه از کارشناسان سازمان ملل برای پژوهش و بررسی کاربرد جنگ‌افزارهای شیمیایی در جنگ ایران و عراق از منطقه جنگ بازدید کردند. یک کارشناس استرالیایی به نام دکتر «دان» نیز در هیئت مزبور حضور داشت که در پایان تحقیق، هیئت مزبور گزارشی مبنی بر بهره‌گیری عراق از جنگ‌افزارهای شیمیایی علیه نیروهای ایرانی انتشار داد که سرانجام محکومیت این اقدام، بدون ذکر نام عراق، در شورای امنیت را به همراه داشت.

با توجه به چنین رویه‌ای، روابط دو کشور بهبود نسبی یافت و در سال ۱۳۶۴ نخستین سفیر جمهوری اسلامی در کانبرا برگزیده شده و رهسپار آن کشور شد، و از آن پس فعالیتهای جدیدی در توسعه روابط دو کشور آغاز شد.

در سال ۱۹۸۶ یکبار دیگر گروه دیگری از کارشناسان سازمان ملل که دکتر «دان» استرالیایی نیز در آن حضور داشت به ایران آمده و کارشناسان مزبور پس از بازدید از جبهه‌های جنگ، کاربرد جنگ‌افزارهای شیمیایی را از سوی عراق تأیید کردند. در آن زمان استرالیا عضو غیر دائم شورای امنیت سازمان ملل بود و این اقدام را با جدیت در شورای امنیت پیگیری کرده و این بار سازمان ملل، عراق را با ذکر نام محکوم کرد.

دولت استرالیا بارها به قطعنامه‌هایی که نقض حقوق بشر در ایران خوانده می‌شوند، چه در مجمع عمومی سازمان ملل و چه در کمیسیون حقوق بشر رأی مثبت داده و به این ترتیب گسترش روابط دو کشور را در بُعد سیاسی با دشواری روبه‌رو کرده است. البته دولت مزبور در زمینه نقض اصول و مقررات بین‌المللی در جنگ تحمیلی بویژه از سوی عراق موضع‌گیریهای خوبی را در پیش گرفت؛ و بویژه کاربرد جنگ‌افزارهای شیمیایی در جنگ از سوی عراق را محکوم کرد.

با تصویب قطعنامه ۵۹۸ و با توجه به اینکه آمریکا و کشورهای غربی نقش مؤثری در تصویب آن داشتند، استرالیا نیز ضمن پشتیبانی از این قطعنامه از دو سوی درگیر در جنگ خواست تا با پذیرش آن هرچه زودتر آتش‌بس میان دو کشور برقرار شود. پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی جمهوری اسلامی در سال ۱۳۶۷ روابط ایران و استرالیا به نحو مطلوبی بهبود و توسعه یافت.

روابط فرهنگی

موافقتنامه فرهنگی میان دو دولت ایران و استرالیا در سال ۱۳۵۴ در کانبرا به امضا رسید

و از تاریخ ۱۳۵۴/۳/۱۲ به اجرا درآمد. این موافقتنامه به دلیل اینکه تاکنون هیچیک از دو طرف درخواست فسخ آن را نکرده‌اند، همچنان معتبر می‌باشد.

شمار ایرانیانی که پیش از انقلاب تابعیت استرالیا را پذیرفته بودند ۲۸۸ نفر بودند که با حفظ تابعیت اصلی خود در استرالیا اقامت گزیده بودند. اغلب این ایرانیان را اقلیتهای ارمنی، آشوری، کلیمی و پاره‌ای از مسلمانان تشکیل می‌دادند. به هر روی پس از پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون ایرانیان مقیم استرالیا افزایش یافته و شمار قابل ملاحظه‌ای از متخصصان ایرانی با استفاده از موقعیت فراهم شده از سوی دولت استرالیا به آن کشور مهاجرت کردند. شمار ایرانیانی که به استرالیا مهاجرت کرده‌اند، حدود ده هزار نفر تخمین زده می‌شود.

روابط اقتصادی

به موازات برقراری روابط سیاسی و گشایش سفارتخانه‌های دو کشور در پایتختهای یکدیگر و در پی دیدوبازدیدهایی که میان مقامات دو کشور در سطحهای مختلف از جمله رؤسای دو کشور صورت گرفتند و در کنار موافقتنامه‌های گوناگونی که میان دو دولت امضا شدند، قرار داد تشکیل کمیسیون مشترک میان دو کشور نیز امضا و به اجرا درآمد.

نخستین اجلاس کمیسیون مشترک وزیران دو کشور در سال ۱۹۷۶ به هنگام سفر معاون نخست‌وزیر و وزیر بازرگانی خارجی وقت استرالیا به ایران در تهران تشکیل شد و به دنبال آن دومین اجلاس این کمیسیون در سال ۱۹۷۸ در کانبرا برگزار شد.

واردات ایران از استرالیا در سال ۱۹۸۵ بالغ بر ۸۵/۹ میلیون دلار بوده که شامل واردات دام زنده، گوشت تازه و یخ‌زده، غلات، پشم و کرک، چدن، آهن، فولاد، شیر، فرآورده‌های دامی، لوازم یدکی اتومبیل و روغنهای حیوانی و گیاهی و صادرات ایران به استرالیا شامل خرما، پسته، قالی و قالیچه جمعاً به مبلغ ۲/۴ میلیون دلار بوده است.

در تاریخ ۷۰/۱۲/۱۰ (۱۹۹۲/۲/۲۹) یک تفاهم‌نامه همکاری در زمینه شیلات میان

شرکت شیلات ایران و دولت ایالتی استرالیای باختری به امضا رسید.

در سالهای اخیر دو دولت در زمینه‌های صادرات گوشت استرالیا به ایران، همکاری در زمینه اصلاح نژاد گوسفند و بز، خرید گندم از استرالیا، گفتگو برای همکاری در امور کشف و استخراج معدن، خرید ماشینهای پشم‌چینی، همکاری علمی و فنی مذاکره و همکاری کرده‌اند.

هم اکنون کمیسیون مشترک دو کشور دارای کمیته‌های مختلفی به شرح زیر است:

کمیته کشاورزی و شیلات؛ کمیته صنایع و معادن؛ کمیته مخابرات؛ کمیته حمل و نقل؛ کمیته امور مالی و بانکی؛ کمیته بازسازی و ساختمان و کمیته سیاستهای اقتصادی و بانک جهانی و مشکلات تجاری دوجانبه.

استرالیا به گسترش زمینه‌های همکاری‌های دوجانبه پرداخته و بویژه در این مورد یک خط اعتباری ۷۵۰ میلیون دلاری را برای ایران اختصاص داده است.

نمودار ۳۶

آمار صادرات و واردات ایران از استرالیا به میلیون ریال

سال	صادرات به استرالیا	واردات از استرالیا
۱۳۵۰	۴۷	۴/۲۱۹
۱۳۵۵	۲۲۳	۱۲/۱۱۹
۱۳۶۰	۶۴	۱۵/۴۰۸
۱۳۶۵	۵۲	۱۸/۷۴۹
۱۳۶۶	۱۸۴	۲۲/۹۸۱
۱۳۶۷	۱۴۸	۱۵/۰۰۰
۱۳۶۸	۲۵۶	۳۲/۶۸۰
۱۳۶۹	۱۲۸	۴۶/۰۹۶

منابع

1. Burnett, Alan "The A-NZ-US Triangle", Strategic and Defence Studies Center, Australian National University, Canberra, 1988.
2. Clark C., Hope, M., "A History of Australia", Melbourne University, Melbourne, 1979.
3. Clark, Manning, "A Short History of Australia", 3d. ed., Nal-Penguin Inc. New York, 1987.
4. Elegant, Robert, "Pacific Destiny, the Rise of The East", Hamish Hamilton, London, 1990.
5. Gubanov, Gennady, "The Pacific Community, An Outlook", Progress Publishers, Moscow, 1987.
6. Hoadley, Steve "The South Pacific Foreign Affairs Handbook", Allen & Unwin Pty Ltd, Sydney, 1992.
7. Jaensch, Dean, "Power Politics: Australia's Party System", Allen and Unwin Sydney, 1983.
8. Killen, James, "Inside Australia-politics", Mandarin, Melbourne, 1989.

9. Steve Hoadley, "The South Pacific Foreign Affairs Handbook", Allen & Unwin, Sydney, 1992.
10. "Australia Handbook", Australian Government Publishing Service, Canberra, 1986.
11. Mc Namara Ernest , Ward Robin, Ball Desmond, Langtry Jo, "Australia's Defence Resources: A Compendium of Data", Pergamon Press, 1986.
12. "Australia' overseas aid program, 1989-90", Australian Government Publishing Service, Canberra, 1989.
13. "Chambers World Gazetteer, An A-Z of Geographical Information", Dr. David Muro, ed., Chambers Cambridge, Chambridge, 1988.
14. "Chronicle of the 20th Century", Longman, Chronicle Communications Ltd., London, 1989.
15. "Chronicle of The World", Longman, Chronicle Communications Ltd., London, 1989.
16. "Chronicle of the year 1989", Longman, Chronicle Communications Ltd., London, 1990.
17. "Chronicle of the year 1990", Longman Group UK Ltd., London.
18. "Defense Foreign Affairs Handbook, 1985", The Perth Corporation, Washington, DC, 1985.
19. "Jane's Weapon Systems 1984-85", Jane's Publishing Company

Limited, London.

20. "Political and Economic Encyclopaedia of the Pacific", Gerald Segal, ed., Longman Group UK Limited, 1989.

21. "Political Handbook of the World: 1991; Governments and Intergovernmental Organizations as of July 1, 1991", Arthur S. Banks, CSA Publications, State University of New York, New York, 1991.

22. "Sipri Yearbook 1992", World Armaments and Disarmament, Oxford University Press, 1992.

23. "Strategic Issues Yearbook 1988", Center of the Armed Forces for Strategic Research and Studies, Belgrade, 1988.

24. "Strategic Survey 1992-1993", The International Institute for Strategic Studies, Brassey's, London.

25. "The Anzus Documents", Alan Burnett, Tomas-Durell Yong and Christine Wilson edits., Department of International Relations, Research School of Pacific Studies, The Australian National University, Canberra, 1991.

26. "The Cambridge Encyclopaedia", David Crystal ed. Cambridge University, Cambridge, 1990.

27. "The Emerging Pacific Community, A Regional Perspective", Robert L. Downen and Bruce J. Dickson, Edits., Westview Press, London, 1984.

28. "Europa World Year Book, 1991", Vol. 1, Europa Publication

Limited, London, 1991.

29. "The Far East and Australia, 1991", 22nd. Edition, Europa Publications Limited, London.

30. "The Far East and Australia, 1992", 23d. ed., Europa Publication Limited, London, 1992.

31. "The Military Balance 1992-1993", The International Institute for Strategic Studies, Brassey's, London.

32. "The Statesman's Year-Book 1991-92", Brian Hunter, edit., 128th edition Richard Clay (The Chaucer Press) Ltd., Suffolk, U.K.

33. "The Universal Almanac 1990", John W. Wright, ed., Andrews & McMeel Press, Kansas City, 1990.

34. "The World Almanac, and Book of Facts, 1991", World Almanac, New York, 1991.

35. "The World of Learning, 1991", 41 th ed. Europa Publications Limited, London, 1991.

۳۶. خبرنامه‌های سفارت جمهوری اسلامی ایران در کانبرا.

۳۷. مرکز آمار ایران، سالنامه آماری کشور ۱۳۷۰، تهران، بهمن ۱۳۷۱.

۳۸. وزارت امور خارجه، بایگانی اداره دوم آسیای دور و اقیانوسیه.

۳۹. وزارت امور خارجه، «کتاب سبز» کشور استرالیا، ۱۳۶۹، تهران.

۴۰. وزارت بازرگانی، «نظری اجمالی به کشورها»، استرالیا، شماره ۲۴، مؤسسه اطلاعات

و پژوهشهای بازرگانی، چاپ اول، تهران، ۱۳۶۸.